

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Επιστήμες της Αγωγής - Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση με την χρήση των ΤΠΕ
(e-Learning)».

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

«Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού με την μέθοδο της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης για την επιμόρφωση εκπαιδευτικών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα Αρχαίων Ελληνικών Α' Γυμνασίου: Η Β' κλίση των ουσιαστικών»

ΜΑΤΘΑΙΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

Επιβλέπων καθηγητής: «Μουζάκης Χαράλαμπος»

Ρέθυμνο, «Δεκέμβριος» «2025»

**Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Επιστήμες της Αγωγής - Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση με την χρήση των ΤΠΕ
(e-Learning)».
[Αριθμ. ΦΕΚ 635 τ.Β΄/9.3.2016]**

Ακαδημαϊκός Υπεύθυνος ΠΜΣ:

Καθηγητής Αναστασιάδης Παναγιώτης

Πανεπιστήμιο Κρήτης – Παιδαγωγικό Τμήμα Δ.Ε

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**«Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού
με την μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση εκπαιδευτικών
δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα Αρχαίων Ελληνικών
Α' Γυμνασίου: Η Β' κλίση των ουσιαστικών»**

ΜΑΤΘΑΙΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

Υπέθυνη Δήλωση Συγγραφέα:

Δηλώνω ρητά ότι, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν. 1599/1986 και τα άρθρα 2,4,6 παρ. 3 του Ν. 1256/1982, η παρούσα εργασία αποτελεί αποκλειστικά προϊόν προσωπικής εργασίας και δεν προσβάλλει κάθε μορφής πνευματικά δικαιώματα τρίτων και δεν είναι προϊόν μερικής ή ολικής αντιγραφής, οι πηγές δε που χρησιμοποιήθηκαν περιορίζονται στις βιβλιογραφικές αναφορές και μόνον.

© Πανεπιστήμιο Κρήτης, ΠΤΔΕ,ΕΔΙΒΕΑ, 2018

Το Π.Τ.Δ.Ε του Πανεπιστημίου Κρήτης και ειδικότερα το Ε.ΔΙ.Β.Ε.Α, διατηρεί το δικαίωμα της χρήσης και αναπαραγωγής της παρούσας εργασίας για διδακτικούς και ερευνητικούς σκοπούς.

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

**«Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού
με την μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση εκπαιδευτικών
δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα Αρχαίων Ελληνικών
Α' Γυμνασίου: Η Β' κλίση των ουσιαστικών»**

«Ελευθερία Μαθαίου»

Επιτροπή Επίβλεψης Πτυχιακής / Διπλωματικής Εργασίας

Επιβλέπων Καθηγητής:

«Μουζάκης Χαράλαμπος»

«Καθηγητής Ε.Α.Π.»

Ρέθυμνο, «Δεκέμβριος» «2025»

**«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»**

*«Θα ήθελα να ευχαριστήσω τον κάθε καθηγητή του Μεταπτυχιακού Προγράμματος
ΕΔΙΒΕΑ ξεχωριστά για τη συμβολή τους σε αυτό το ταξίδι γνώσεων και εμπειριών, αλλά και
την οικογένειά μου για την αμέριστη στήριξη.»*

»

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

Περίληψη

Στο πλαίσιο της παρούσας διπλωματικής εργασίας αναπτύχθηκε εκπαιδευτικό υλικό με στόχο την εξ αποστάσεως επιμόρφωση εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο αντικείμενο των Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου και πιο συγκεκριμένα στη Β' κλίση των ουσιαστικών που βρίσκεται στην 4^η ενότητα του σχολικού εγχειριδίου. Ο σχεδιασμός του υλικού πραγματοποιήθηκε με τη χρήση του διαδικτυακού εργαλείου H5P, λαμβάνοντας υπόψη τόσο τις αρχές και τη μεθοδολογία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης όσο και τα χαρακτηριστικά και τις απαιτήσεις της εκπαίδευσης ενηλίκων. Στη συνέχεια, το υλικό ενσωματώθηκε στην εκπαιδευτική πλατφόρμα Edivea Students και διατέθηκε στους εκπαιδευτικούς για τη μελέτη και έπειτα την αξιολόγηση του. Η επιμορφωτική διαδικασία υλοποιήθηκε εξ αποστάσεως και ακολούθησε η διεξαγωγή ποιοτικής έρευνας. Το εκπαιδευτικό υλικό που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο της έρευνας δομήθηκε σε τέσσερις διδακτικές ενότητες, προκειμένου να διευκολυνθεί η ομαλή εξοικείωση των επιμορφούμενων με το γνωστικό αντικείμενο. Κάθε ενότητα εστιάζει σε διαφορετική πτυχή της 4^{ης} ενότητας των Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου, επιτρέποντας στους χρήστες να επικεντρώνονται σε επιμέρους θεματικούς άξονες και να οικοδομούν τη νέα γνώση με πιο συστηματικό και ολοκληρωμένο τρόπο. Ως ερευνητικό εργαλείο αξιοποιήθηκε ερωτηματολόγιο ανοικτού τύπου, το οποίο διανεμήθηκε ηλεκτρονικά στους συμμετέχοντες εκπαιδευτικούς και στους ειδικούς της ΕξΑΕ μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν η διερεύνηση των απόψεων των ειδικών και των φιλόλογων- εκπαιδευτικών αναφορικά με την εξ αποστάσεως επιμόρφωση, καθώς και η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού υλικού ως προς το περιεχόμενο, τη λειτουργικότητα, την ευχρηστία, την επιστημονική συνοχή και την τεκμηρίωσή του. Τα ευρήματα της έρευνας καταδεικνύουν ότι το εκπαιδευτικό υλικό κρίνεται επαρκές για την επίτευξη των επιδιωκόμενων στόχων. Επιπλέον, το περιεχόμενό του αξιολογείται ως αξιόλογο, χρήσιμο, σαφές και παιδαγωγικά ωφέλιμο για τη μαθησιακή διαδικασία. Τέλος, τα αποτελέσματα αναδεικνύουν ότι η εξ αποστάσεως επιμόρφωση συνιστά έναν σύγχρονο και αποτελεσματικό τρόπο επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών, ενώ παράλληλα επισημαίνεται η σημασία του συνδυασμού της με δια ζώσης συναντήσεις.

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

Λέξεις – Κλειδιά

Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση, Εκπαιδευτικό Υλικό, Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών, Αρχαία
Ελληνικά, Ψηφιακό Υλικό, H5P

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

Abstract

Within the framework of this postgraduate thesis, educational material was developed with the aim of supporting the distance professional development of secondary education teachers in the subject of Ancient Greek, specifically focusing on the first grade of lower secondary school and, more precisely, on the second declension of nouns presented in Unit 4 of the official textbook.

The design of the material was carried out using the online tool H5P, taking into account both the principles and methodology of distance education as well as the characteristics and requirements of adult education. Subsequently, the material was integrated into the educational platform Edivea Students and made available to teachers for study and subsequent evaluation.

The training process was implemented remotely, followed by the conduct of qualitative research. The educational material developed within the framework of the study was structured into four teaching units in order to facilitate the smooth familiarization of the trainees with the subject matter. Each unit focuses on a different aspect of Unit 4 of the Ancient Greek curriculum for the first grade of lower secondary education, allowing users to concentrate on specific thematic areas and to construct new knowledge in a more systematic and comprehensive manner.

An open-ended questionnaire was used as the research instrument, which was distributed electronically to participating teachers and experts in distance education via email. The aim of the present study was to investigate the views of experts and philologist-teachers regarding distance professional development, as well as to evaluate the educational material in terms of its content, functionality, usability, scientific coherence, and documentation.

The findings of the research indicate that the educational material is considered adequate for achieving the intended objectives. Furthermore, its content is evaluated as valuable, useful, clear, and pedagogically beneficial for the learning process. Finally, the results highlight that distance professional development constitutes a modern and effective

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

method for teachers' professional growth, while also emphasizing the importance of combining it with face-to-face meetings.

Keywords

Distance Education, Teacher Professional Development, Secondary Education, Adult Education, Ancient Greek Language Teaching, H5P

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

Περιεχόμενα

Περίληψη	v
Abstract	vii
Περιεχόμενα	ix
Κατάλογος Εικόνων / Σχημάτων	xi
Κατάλογος Πινάκων	xii
Συντομογραφίες & Ακρωνύμια	xv
1. Θεωρητικό Πλαίσιο	1
1.1 Η Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση	1
1.1.1 Μορφές Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης	4
1.2 Το εκπαιδευτικό υλικό της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης	6
1.2.1 1.2.1 Οι αρχές της δημιουργίας εκπαιδευτικού υλικού Εξ αποστάσεως Εκπαίδευσης των Σπανακά και Λιοναράκη	7
1.2.2.....	9
1.2.3 1.2.2 Η ταξινόμια West - Λιοναράκης	9
1.2.4 1.2.3 Αρχές Πολυμεσικής Μάθησης του Mayer	10
1.3 Εννοιολογική προσέγγιση εκπαίδευσης ενηλίκων.....	13
1.3.1 1.3.1 Σημασία επιμόρφωσης εκπαιδευτικών	13
1.3.2 1.3.2 Χαρακτηριστικά Γνωρίσματα των Ενηλίκων Εκπαιδευομένων	16
1.4 Τα Αρχαία Ελληνικά	17
2. Βιβλιογραφική Επισκόπηση.....	21
2.1 Έρευνες για την επιμόρφωση εκπαιδευτικών σε παιδαγωγικά και κοινωνικά ζητήματα	21
2.2 Έρευνες για την επιμόρφωση εκπαιδευτικών σε διδακτικές προσεγγίσεις και θεωρητικά εκπαιδευτικά μοντέλα.....	26
2.3 Έρευνες για την επιμόρφωση εκπαιδευτικών στη Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.....	30
2.4 Έρευνες για την επιμόρφωση εκπαιδευτικών με έμφαση στην καινοτομία.....	37
2.5 Σύνοψη	41
3. Μεθοδολογία Έρευνας.....	44
3.1 Μεθοδολογία ανάπτυξης και υλοποίησης εκπαιδευτικού υλικού	44
3.2 Σκοπός της έρευνας.....	55
3.3 Στόχοι της έρευνας.....	55
3.4 Ερευνητικά Ερωτήματα	55
3.5 Είδος έρευνας.....	56
3.5.1 Ποιοτική Έρευνα	56
3.6 Η μέθοδος δειγματοληψίας - οι συμμετέχοντες στην έρευνα	57
3.7 Τα Μέσα Συλλογής των Δεδομένων	58
3.8 Τρόπος επεξεργασίας των ερευνητικών δεδομένων	60
3.9 Ζητήματα δεοντολογίας	64
4 Παρουσίαση και σχολιασμός των δεδομένων της έρευνας	64

**«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»**

4.1 Το προφίλ των ειδικών συμμετεχόντων της ΕξΑΕ	64
4.2 Αποτελέσματα- ανάλυση και σχολιασμός των δεδομένων της έρευνας στους ειδικούς στην ΕξΑΕ.....	68
4.3 Το προφίλ των εκπαιδευτικών που αποτίμησαν το Ε.Υ.	101
4.4 Αποτελέσματα- ανάλυση και σχολιασμός των δεδομένων της έρευνας στους εκπαιδευτικούς	102
5 Συμπεράσματα.....	110
5.4 5.1 Συμπεράσματα-Συζήτηση.....	110
5.5 5.2 Περιορισμοί Έρευνας.....	120
5.6 5.3 Προτάσεις για μελλοντική έρευνα	120
6 Βιβλιογραφία.....	122
Παράρτημα Α: «Α' Ερωτηματολόγιο».....	129
Παράρτημα Β: «Β' Ερωτηματολόγιο»	143

Κατάλογος Εικόνων / Σχημάτων

- Εικόνα 1. Η αρχική σελίδα του μαθήματος
- Εικόνα 2. Η Κυρία Ρίτα, το Avatar
- Εικόνα 3. Το κείμενο παρουσιάζεται με κείμενο και με εικόνα, χωρίς πλεονάζοντα στοιχεία
- Εικόνα 4. Το κείμενο παρουσιάζεται τμηματικά
- Εικόνα 5. Ενσωμάτωση αφήγησης, avatar και φιλικού ύφους
- Εικόνα 6. Ο σκοπός της Διδακτικής Ενότητας
- Εικόνα 7. Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα της Διδακτικής Ενότητας
- Εικόνα 8. Τα Περιεχόμενα της Διδακτικής Ενότητας
- Εικόνα 9. Σύνοψη
- Εικόνα 10. Βιβλιογραφία
- Εικόνα 11. Ενδεικτική δραστηριότητα κατανόησης
- Εικόνα 12. Μηχανισμοί ανατροφοδότησης
- Εικόνα 13. Επεξήγηση εικονιδίων
- Εικόνα 14. Γλωσσικά και ημι-γλωσσικά στοιχεία
- Εικόνα 15. Padlet
- Εικόνα 16. Διαδραστικό βίντεο
- Σχήμα 1. Φύλο
- Σχήμα 2. Ηλικία
- Σχήμα 3. Έτη προϋπηρεσίας
- Σχήμα 4. Εξοικείωση με τις ΤΠΕ
- Σχήμα 5. Εξοικείωση με τις ΤΠΕ στην εκπαίδευση
- Σχήμα 6. Εξοικείωση στην ΕξΑΕ με τη χρήση ΤΠΕ
- Σχήμα 7. Εξοικείωση στο εκπαιδευτικό υλικό της ΕξΑε

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 1. Κύριο ΕΥ- Ερευνητικοί άξονες ειδικών

Πίνακας 2. Κύριο ΕΥ- Ερευνητικοί άξονες εκπαιδευτικών

Πίνακας 3. Κύριο ΕΥ- Κατηγορίες Ανάλυσης ανά άξονες ειδικών

Πίνακας 4. Κύριο ΕΥ- Κατηγορίες Ανάλυσης ανά άξονες εκπαιδευτικών

Πίνακας Α1

Πίνακας Α2

Πίνακας Α3

Πίνακας Α4

Πίνακας Α5

Πίνακας Β1

Πίνακας Β2

Πίνακας Β3

Πίνακας Β4

Πίνακας Β5

Πίνακας Β6

Πίνακας Β7

Πίνακας Β8

Πίνακας Β9

Πίνακας Β10

Πίνακας Γ1

Πίνακας Γ2

Πίνακας Γ3

Πίνακας Γ4

Πίνακας Δ1

Πίνακας Δ2

Πίνακας Δ3

Πίνακας Ε1

Πίνακας Ε2

Πίνακας Ε3

**«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»**

Πίνακας Ε4
Πίνακας Ε5
Πίνακας Ε6
Πίνακας Στ1
Πίνακας Στ2
Πίνακας Στ3
Πίνακας Στ4
Πίνακας Στ5
Πίνακας Ζ1
Πίνακας Ζ2
Πίνακας Ζ3
Πίνακας Ζ4
Πίνακας Ζ5
Πίνακας Ζ6
Πίνακας Η1
Πίνακας Η2
Πίνακας Η3
Πίνακας Η4
Πίνακας Η5
Πίνακας Η6
Πίνακας Η7
Πίνακας Η8
Πίνακας Η9
Πίνακας Η10
Πίνακας Η11
Πίνακας Η12
Πίνακας Η13
Πίνακας Η14
Πίνακας Η15
Πίνακας Θ1

**«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»**

Πίνακας Θ2

Πίνακας 5

Πίνακας 6

Πίνακας 7

Πίνακας 8

Πίνακας 9

Πίνακας 10

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

Συνομογραφίες & Ακρωνύμια

ΔΕ Διπλωματική Εργασία

ΕΔΙΒΕΑ Εργαστήριο Προηγμένων Μαθησιακών Τεχνολογιών στη Δια Βίου Μάθηση
και Εξ Αποστάσεως

ΕξΑΕ Εξ Αποστάσεως εκπαίδευση

ΕΥ Εκπαιδευτικό Υλικό

ΠΜΣ Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

ΠΤΔΕ Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης

1. Θεωρητικό Πλαίσιο

1.1 Η Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση

Το να βρει κανείς έναν ακριβή ορισμό για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση αποδεικνύεται μια πραγματική πρόκληση. Ξεκινώντας από τη δεκαετία του 1970 μέχρι σήμερα, η έννοια της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης έχει υποστεί πληθώρα ερμηνειών από ειδικούς του πεδίου, τόσο ελληνικούς όσο και διεθνείς. Οι διατυπώσεις διαφέρουν σε αρκετά σημεία, κάτι που αντικατοπτρίζει (φανερώνει) το ιστορικό πλαίσιο της κάθε εποχής. Παρακάτω, με χρονολογική σειρά, παρατίθενται μερικοί από τους πιο σημαντικούς ορισμούς που έχουν διατυπωθεί.

Το 1973, ο Peters, υπογραμμίζει ότι η εξ αποστάσεως εκπαίδευση λειτουργεί ως μέθοδος μετάδοσης γνώσεων, δεξιοτήτων και στάσεων· η οργάνωσή της στηρίζεται τόσο στην εφαρμογή του καταμερισμού εργασίας όσο και σε ευρύτερες οργανωτικές αρχές, ενώ παράλληλα εξαρτάται από την εκτεταμένη αξιοποίηση των τεχνικών μέσων, με κύριο σκοπό τη δημιουργία ενός διδακτικού υλικού ανώτερης ποιότητας.

Σύμφωνα με τον Moore (1973), η εξ αποστάσεως εκπαίδευση ορίζεται ως μια κατηγορία εκπαιδευτικών προσεγγίσεων όπου οι διδακτικές ενέργειες δεν συνυπάρχουν άμεσα και συγχρόνως με τις μαθησιακές. Συνεπώς, η αλληλεπίδραση μεταξύ των δύο πλευρών απαιτεί τη χρήση εντύπων, μηχανικού, ηλεκτρονικού ή άλλου τύπου μέσων υλικού.

Ο Holmberg (1977) ανέδειξε ότι η εξ αποστάσεως εκπαίδευση συνίσταται σε διαφορετικές μορφές σπουδών, ανεξαρτήτως εκπαιδευτικού επιπέδου, οι οποίες πραγματοποιούνται χωρίς άμεση και συνεχή καθοδήγηση από εκπαιδευτές, στηριζόμενες ωστόσο στη δομημένη οργάνωση και στη διδακτική υποστήριξη ενός εκπαιδευτικού οργανισμού.

Ένας από τους πλέον καθοριστικούς ορισμούς της έννοιας διατυπώθηκε από τον Keegan (1980), ο οποίος προσδιόρισε έξι βασικά στοιχεία που τη συγκροτούν, προκειμένου να

**«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»**

αποδώσει έναν ολοκληρωμένο και συστηματικό προσδιορισμό. Συγκεκριμένα, αναφέρεται στη φυσική και χρονική απόσταση που υφίσταται μεταξύ διδάσκοντος και εκπαιδευόμενου, στην ύπαρξη οργανωμένου εκπαιδευτικού φορέα που αναλαμβάνει τη δημιουργία του εκπαιδευτικού υλικού και την παροχή υποστηρικτικών υπηρεσιών, καθώς και στη χρήση ειδικά σχεδιασμένου έντυπου, ηλεκτρονικού και οπτικοακουστικού υλικού. Παράλληλα, επισημαίνει τη χρησιμοποίηση τεχνολογικών μέσων για τη μετάδοση του διδακτικού περιεχομένου, τη διασφάλιση αμφίδρομης επικοινωνίας μεταξύ διδάσκοντος και εκπαιδευόμενου προς ενίσχυση της μαθησιακής διαδικασίας, και τέλος, τον συνδυασμό ατομικής διδασκαλίας με ομαδικές συναντήσεις, όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο.

Κατά τον Ματραλή (1998), η εξ αποστάσεως εκπαίδευση χαρακτηρίζεται κατεξοχήν από την απόσταση μεταξύ εκπαιδευτή και εκπαιδευόμενου, μέσω της οποίας η γνώση κατακτάται χωρίς τη φυσική παρουσία του πρώτου και εκτός του παραδοσιακού διδακτικού πλαισίου.

Κατά τον Λιοναράκη (2001, σελ. 34-52), ο μοναδικός ρόλος του διδάσκοντα, που λειτουργεί ως σύμβουλος και ενθαρρυντής, σε συνδυασμό με τα ειδικά διαμορφωμένα εκπαιδευτικά υλικά, μετατρέπει την ΕξΑΕ σε μια μορφή εκπαίδευσης που όχι μόνο διδάσκει, αλλά ενεργοποιεί τον μαθητή, του δείχνοντας πώς να μαθαίνει αυτόνομα και να ακολουθεί μια ευέλικτη, αυτοκατευθυνόμενη πορεία αυτομάθησης και γνώσης.

Κατά τον Αναστασιάδη (2005), η ΕξΑΕ διαμορφώνει ένα θεσμοθετημένο εκπαιδευτικό περιβάλλον, στο οποίο οι συμμετέχοντες, γεωγραφικά απομακρυσμένοι, συνδέονται σε αμφίδρομη βάση τόσο με τον εκπαιδευτή όσο και μεταξύ τους, μέσω διαδραστικών πόρων και τηλεπικοινωνιακών συστημάτων.

Παρόλο που αυτοί οι ορισμοί έχουν επανεξεταστεί επανειλημμένα ώστε να συμβαδίζουν με τα νέα δεδομένα και τις τεχνολογικές εξελίξεις, όλα συγκλίνουν στα ίδια βασικά σημεία: την απόσταση μεταξύ του εκπαιδευόμενου και του εκπαιδευτή και τη σημασία

**«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»**

που αυτή έχει, καθώς και στον σχεδιασμό του κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού και τα μέσα διάθεσής, τα οποία αποτελούν θεμελιώδεις άξονες.

Στις πρώιμες μορφές της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης δεν γινόταν ακόμη λόγος για την έννοια της απόστασης, καθώς η μαθησιακή διαδικασία υλοποιούνταν κυρίως μέσω αλληλογραφίας. Ενδεικτικά παραδείγματα αποτελούν η διδασκαλία της στενογραφίας στις Ηνωμένες Πολιτείες το 1728, η εκπαίδευση στη μουσική σύνθεση στην Αγγλία το 1833 και η προσφορά μαθημάτων γερμανικής γλώσσας στη Γερμανία το 1856. Από τα τέλη του 19ου αιώνα εμφανίστηκαν τα πρώτα πανεπιστημιακά ιδρύματα που ανέπτυξαν προγράμματα εκπαίδευσης εκτός των συμβατικών πανεπιστημιακών δομών, βασισμένα στην αλληλογραφία. Μέχρι το 1969, η συγκεκριμένη μορφή εκπαίδευσης είχε ήδη εξαπλωθεί σε χώρες όπως οι σκανδιναβικές, η Αυστραλία, ο Καναδάς, η Νέα Ζηλανδία και η Νότια Αφρική (Μαυροειδής, Γκιόσος & Κουτσούμπα, 2014). Με την είσοδο του 20ού αιώνα, μεγάλος αριθμός πανεπιστημίων παγκοσμίως υιοθέτησε την εξ αποστάσεως διδασκαλία μέσω αλληλογραφίας, με στόχο την κάλυψη διαφορετικών και διευρυμένων εκπαιδευτικών αναγκών (Sumner, 2000)

Με την πάροδο του χρόνου, η μορφή του αποκτά όλο και πιο επίσημο, θεσμοθετημένο και εξατομικευμένο χαρακτήρα, ενώ ο επαγγελματισμός του ενισχύεται (Selman, 1983, όπως αναφ. Sumner, 2000). Σύμφωνα με του Harting & Erthal (2005), η αδιάλειπτη τεχνολογική πρόοδος ωθεί τους εκπαιδευτές στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση να δοκιμάζουν συνεχώς νέα μέσα. Από το ραδιοφωνικό σήμα, τη τηλεόραση, τη δορυφορική σύνδεση, τους υπολογιστές, μέχρι και τις οπτικές ίνες, όλα έχουν ενταχθεί στη λειτουργία της εξ αποστάσεως μάθησης. Σε αυτό το πλαίσιο, πανεπιστήμια όπως το Athabasca στον Καναδά και το Πανεπιστήμιο της Ιάβας αξιοποίησαν κασέτες ήχου για τη μεταφορά εκπαιδευτικού υλικού, ενώ παράλληλα υιοθέτησαν και την εκπαιδευτική τηλεόραση (Harting & Erthal, 2005). Ακόμη, η έλευση του διαδικτύου ανοίγει ατελείωτες δυνατότητες που προσφέρουν στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση νέους ορισμούς και νέες μορφές, όπως η τηλεδιάσκεψη. (Chaney, 2006).

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕΞΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

Παρά το γεγονός ότι η ΕΞΑΕ έχει τις ρίζες της στα πρώτα χρόνια του 19ου αιώνα, η οργανωμένη της εφαρμογή υφίσταται περίπου έναν αιώνα· από τη δεκαετία του '80 και μετά παρατηρείται μια πιο εντυπωσιακή παγκόσμια εξάπλωση, που οφείλεται σε κοινωνικο-οικονομικές συνθήκες και αυτό οφείλεται κυρίως στην άνοδο των σύγχρονων τεχνολογιών (Γκιόσος, Μαυροειδής, & Κουτσούμπα, 2010).

Καθοριστικό ρόλο στην εδραίωση και περαιτέρω ανάπτυξη της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης διαδραμάτισε η ίδρυση των ανοιχτών πανεπιστημίων, με πλέον χαρακτηριστικό παράδειγμα το Open University του Ηνωμένου Βασιλείου. Η δημιουργία του αποτέλεσε σημείο αναφοράς, καθώς προσέδωσε θεσμική αναγνώριση και αξιοπιστία στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση (Holmberg, 1986, όπως αναφέρεται στο Sumner, 2000), ενώ παράλληλα ενίσχυσε μια εκπαιδευτική φιλοσοφία που προάγει την καθολική πρόσβαση στην ανώτατη εκπαίδευση (Bates, 2016). Επιπλέον, το Open University ανέπτυξε ολοκληρωμένα και παιδαγωγικά εξελιγμένα προγράμματα σπουδών, αξιοποιώντας σύγχρονα εκπαιδευτικά μέσα (Demiray & İzman, 2014). Ως αποτέλεσμα, πολλές χώρες, όπως η Κίνα και η Ιαπωνία, υιοθέτησαν αντίστοιχα μοντέλα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης (Demiray & İzman, 2014).

Η πανδημία του COVID-19, η οποία εκδηλώθηκε την περίοδο 2019–2021, κατέστησε επιτακτική την αξιοποίηση της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης ως βασικού μεθοδολογικού μέσου για την υλοποίηση της διδακτικής διαδικασίας, καθώς και για τη διατήρηση της ψυχοσυναισθηματικής επικοινωνίας και της αλληλεπίδρασης μεταξύ μαθητών και εκπαιδευτικών (Μουζάκης, Δανοχρήστου & Κουτρομάνος, 2021). Με τον τρόπο αυτό, επιταχύνθηκε σε ιδιαίτερα σύντομο χρονικό διάστημα η μετάβαση σε ένα νέο πλαίσιο υποστήριξης της μαθησιακής διαδικασίας στο οικιακό περιβάλλον (Αναστασιάδης, 2020).

1.1.1 Μορφές Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης

Η Εκπαίδευση Εξ Αποστάσεως (ΕΞΑΕ) διακρίνεται σε τρία κυρίαρχα μοντέλα: το σύγχρονο, το ασύγχρονο και τον συνδυασμό των δύο μεθόδων (blended) (Χουλιάρα, Λιοναράκης, & Σπανακά, 2011). Στο πλαίσιο της σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης,

**«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕΞΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»**

η αμφίδρομη αλληλεπίδραση μεταξύ εκπαιδευτών και εκπαιδευομένων λαμβάνει χώρα σε πραγματικό χρόνο, επιτρέποντας άμεση ανταπόκριση (Αναστασιάδης, 2008). Η προσέγγιση αυτή μοιάζει περισσότερο με τη παραδοσιακή μορφή διδασκαλίας, ενώ διατηρεί τα πλεονεκτήματα της ευελιξίας που προσφέρει η εξ αποστάσεως μάθηση (Bates, 2015). Οι μαθητές επικοινωνούν σε πραγματικό χρόνο —τόσο με τον εκπαιδευτή όσο και μεταξύ τους— και έτσι δεν αλλοιώνεται το αίσθημα του «ανήκειν» σε μια κοινότητα με ίδιους στόχους και ενδιαφέροντα. Ο εκπαιδευτής, εν τω μεταξύ, αναλαμβάνει τον ρόλο του συντονιστή και του καθοδηγητή (Anastasiades, et al., 2010).

Στην ασύγχρονη μέθοδο της ΕΞΑΕ κυριαρχεί η αυτονομία των μαθητών στη διαδικασία διαχείρισης του χρόνου τους με βάση τους προσωπικούς τους περιορισμούς (Αναστασιάδης, 2014). Όσον αφορά τον τόπο παρακολούθησης των μαθημάτων, υπάρχει φυσικά ευελιξία ενώ προφανώς δεν υπάρχει άμεση επικοινωνία μεταξύ εκπαιδευτικών και εκπαιδευομένων (Αναστασιάδης, 2008). Συγκεκριμένα, όσον αφορά το τόπο που αναρτάται το υλικό, εκείνος συνιστάται να είναι πάντα διαθέσιμος στα ψηφιακά περιβάλλοντα. Επομένως, οι μαθητές προσαρμόζουν το χρονοδιάγραμμα μελέτης τους με βάση τον προσωπικό τους χρόνο στις αντίστοιχες ψηφιακές πλατφόρμες που αναρτάται το υλικό τους (Moore & Kearsley, 2012).

Τελικά, ο συνδυασμός της εξ αποστάσεως και της παραδοσιακής εκπαίδευσης προσφέρει ουσιαστικά οφέλη, καθώς αξιοποιεί τα πλεονεκτήματα της άμεσης προσωπικής επικοινωνίας και αλληλεπίδρασης, οι οποίες ενισχύουν τη μαθησιακή διαδικασία. Παράλληλα, η αξιοποίηση των τεχνολογικών εργαλείων εξασφαλίζει γρήγορη πρόσβαση στο εκπαιδευτικό υλικό και διευκολύνει τη χρήση τόσο σύγχρονων όσο και ασύγχρονων μορφών επικοινωνίας. Επιπλέον, αυτός ο συνδυασμός παρέχει υψηλό βαθμό ευελιξίας στον σχεδιασμό της μάθησης, επιτρέποντας την επιλογή των πιο κατάλληλων διδακτικών δραστηριοτήτων κάθε φορά (Μουζάκης, 2006). Με αυτόν τον τρόπο, ενσωματώνονται και αξιοποιούνται τα θετικά στοιχεία και των δύο μορφών της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης (Αναστασιάδης, 2014).

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

1.2 Το εκπαιδευτικό υλικό της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης

Στο πλαίσιο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης (ΕξΑΕ), το εκπαιδευτικό υλικό οφείλει να προσφέρει στους εκπαιδευόμενους τη δυνατότητα να μελετούν αυτόνομα και να επιτυγχάνουν τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα σύμφωνα με τον προσωπικό τους τόπο, χρόνο και ρυθμό μάθησης, προωθώντας έτσι την ανάπτυξη της μαθησιακής αυτονομίας. Κατά συνέπεια, ο σχεδιασμός και η παραγωγή του εκπαιδευτικού υλικού για την ΕξΑΕ συνιστούν καθοριστικό παράγοντα για την αποτελεσματική εφαρμογή των εξ αποστάσεως προγραμμάτων, καθώς το υλικό λειτουργεί ως κινητήρια δύναμη της διδακτικής διαδικασίας. Στο πλαίσιο αυτό, το εκπαιδευτικό υλικό αναλαμβάνει τον βασικό ρόλο της διδασκαλίας, ενώ ο εκπαιδευτής λειτουργεί υποστηρικτικά και συμβουλευτικά, μέσα από μια διαδικασία αλληλοσυμπλήρωσης και ενθάρρυνσης της μάθησης (Λιοναράκης, 2001), γεγονός που το καθιστά κεντρικό αντικείμενο ενδιαφέροντος για την εκπαιδευτική πρακτική και έρευνα στην ΕξΑΕ (Γκίοςος, Μαυροειδής, & Κουτσούμπα, 2010).

Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση ανταποκρίνεται πιο αποτελεσματικά στις απαιτήσεις της σύγχρονης κοινωνίας και συμβάλλει στην ενεργότερη συμμετοχή των ενηλίκων στη διαδικασία απόκτησης γνώσεων (Μουζακιάτου & Κανονάκη, 2015). Παρά τα πλεονεκτήματά της, η μαθησιακή διαδικασία στο πλαίσιο αυτό παρουσιάζει συχνά πιο απομονωμένο χαρακτήρα σε σχέση με την παραδοσιακή εκπαίδευση, εξαιτίας της φυσικής απόστασης μεταξύ εκπαιδευτή και εκπαιδευόμενου, γεγονός που ενδέχεται να προκαλέσει δυσκολίες και προκλήσεις στη μάθηση (Χουλιάρα, Λιοναράκης & Σπανακά, 2011). Ωστόσο, πολλές από αυτές μπορούν να αντιμετωπιστούν μέσω του κατάλληλου σχεδιασμού διδακτικού υλικού, το οποίο ενσωματώνει εκπαιδευτικά εργαλεία που προάγουν την αυτενέργεια και ενισχύουν την αλληλεπιδραστική μάθηση (Χουλιάρα, Λιοναράκης & Σπανακά, 2011). Συνεπώς, στο πλαίσιο της ΕξΑΕ, το εκπαιδευτικό υλικό διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο για την πρόοδο και την ολοκλήρωση των σπουδών του εκπαιδευόμενου, καθώς λειτουργεί ως αντισταθμιστικός παράγοντας της απουσίας του εκπαιδευτή (Χουλιάρα, Λιοναράκης & Σπανακά, 2011).

Για να ανταποκρίνεται το έντυπο εκπαιδευτικό υλικό στις απαιτήσεις της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης (ΕξΑΕ), είναι αναγκαίο να λαμβάνονται υπόψη τα χαρακτηριστικά και οι

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

ανάγκες των εκπαιδευόμενων, να διατυπώνονται με σαφήνεια οι διδακτικοί στόχοι και να καθορίζεται με ακρίβεια το περιεχόμενο της διδασκαλίας. Παράλληλα, απαιτείται η επιλογή ποικίλων μορφών εκπαιδευτικού υλικού και η ανάπτυξη κατάλληλων εργαλείων αξιολόγησης της μαθησιακής προόδου. Επιπλέον, το εκπαιδευτικό υλικό οφείλει να υποβάλλεται σε διαδικασία δοκιμής και αξιολόγησης, ώστε να εντοπίζονται πιθανά σημεία προς βελτίωση και αναθεώρηση, όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο (Χουλιάρα, Λιοναράκης, & Σπανακά, 2011). Επομένως, το εκπαιδευτικό υλικό αποτελεί τον πλέον καθοριστικό παράγοντα στη μαθησιακή διαδικασία, καθώς μέσω αυτού ο εκπαιδευόμενος αποκτά και επεξεργάζεται τη γνώση, ενώ ο εκπαιδευτής έχει συμβουλευτικό και καθοδηγητικό ρόλο στην πορεία της μάθησης (Μουζάκης, 2006).

Επιπροσθέτως, ο σχεδιασμός του εκπαιδευτικού υλικού οφείλει να εδράζεται στις θεμελιώδεις αρχές της ΕξΑΕ, όπως αυτές αναπτύχθηκαν **στην προηγούμενη ενότητα**, και να ανταποκρίνεται στις αρχές της αυτονομίας, του ελέγχου, της αλληλεπίδρασης και της προσβασιμότητας. Η επιτυχής εφαρμογή τους προϋποθέτει μια ισορροπία μεταξύ αυτών των παραμέτρων, αξιοποιώντας τη δημιουργικότητα και την επινοητικότητα του δημιουργού του υλικού (Γκίτσος, Μαυροειδής, & Κουτσούμπα, 2010).

1.2.1 1.2.1 Οι αρχές της δημιουργίας εκπαιδευτικού υλικού Εξ αποστάσεως Εκπαίδευσης των Σπανακά και Λιοναράκη

Σύμφωνα με τον Λιοναράκη (2001), η επίτευξη μιας ποιοτικής εκπαιδευτικής διαδικασίας προϋποθέτει την εφαρμογή ενός συνεκτικού πλαισίου αρχών μάθησης και διδασκαλίας, καθώς και τη χρήση ποικίλων μέσων και μορφών επικοινωνίας, στοιχεία που συγκροτούν τον πυρήνα της πολυμορφικής εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

Σύμφωνα με τους Σπανακά και Λιοναράκη (2017), το εκπαιδευτικό υλικό της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης οφείλει να στηρίζεται σε επτά θεμελιώδεις αρχές, οι οποίες καθοδηγούν τον σχεδιασμό και την παιδαγωγική του αποτελεσματικότητα.

1η Αρχή: Διδακτικοί στόχοι και μαθησιακά αποτελέσματα.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού είναι ο σαφής προσδιορισμός των διδακτικών στόχων, αφού πρώτα έχουν αναγνωριστεί τα χαρακτηριστικά και οι ανάγκες των εκπαιδευόμενων στους οποίους αυτό απευθύνεται. Ο

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

δημιουργός του υλικού οφείλει να διερευνά τι ακριβώς πρέπει να διδαχθεί, ποιες δεξιότητες επιδιώκεται να καλλιεργηθούν και ποιες στάσεις να ενισχυθούν, προκειμένου να συνδεθούν τα μαθησιακά αποτελέσματα με τους επιδιωκόμενους στόχους.

2η Αρχή: Ο προφορικός λόγος.

Για να είναι αποτελεσματικό το εκπαιδευτικό υλικό στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση, ο λόγος του θα πρέπει να προσεγγίζει τον προφορικό, ιδιαίτερα στις οδηγίες, επεξηγήσεις και σχολιασμούς, ώστε οι πληροφορίες να παρουσιάζονται με σαφήνεια και κατανοητότητα, διευκολύνοντας έτσι τη μάθηση.

3η Αρχή: Ανακαλυπτική μάθηση.

Το υλικό πρέπει να ενθαρρύνει τους εκπαιδευόμενους να ανακαλύπτουν τη γνώση σταδιακά, με την υποστήριξη τόσο του εκπαιδευτικού υλικού όσο και του Καθηγητή-Συμβούλου, προάγοντας έτσι την ενεργητική και βιωματική μάθηση.

4η Αρχή: «Τι είμαι ικανός να κάνω με αυτά που έμαθα;»

Η διδασκαλία πρέπει να καθοδηγεί τον εκπαιδευόμενο ώστε να μπορεί να εφαρμόζει στην πράξη τις αποκτηθείσες γνώσεις και να αναπτύσσει συγκεκριμένες δεξιότητες, οι οποίες σχετίζονται με το γνωστικό αντικείμενο που μελετά.

5η Αρχή: Τα αυτονόητα.

Κατά τον σχεδιασμό του υλικού, δεν θα πρέπει να θεωρείται καμία πληροφορία δεδομένη, αλλά να διευκρινίζονται ακόμη και στοιχεία που ενδέχεται ο εκπαιδευτής να θεωρεί αυτονόητα, προκειμένου να διασφαλίζεται η κατανόηση όλων των εκπαιδευομένων.

6η Αρχή: «Γιατί αυτό και όχι το άλλο;»

Είναι απαραίτητο να αιτιολογείται η επιλογή των πηγών και των στοιχείων που ενσωματώνονται στο εκπαιδευτικό υλικό, καθώς και να εξηγείται ο τρόπος σύνδεσης των επιμέρους μερών του, ώστε να διαφαίνεται η εσωτερική του συνοχή.

7η Αρχή: Οι εικόνες στις έννοιες.

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

Πέρα από τη γλωσσική προφορικότητα, το εκπαιδευτικό υλικό πρέπει να περιλαμβάνει και οπτικές αναπαραστάσεις των αφηρημένων εννοιών, διευκολύνοντας με αυτόν τον τρόπο τη νοητική κατανόηση και τη σύνδεση θεωρίας και πράξης.

1.2.2

1.2.3 1.2.2 Η ταξινομία West - Λιοναράκης

Ο Λιοναράκης (2001), προκειμένου να επιτευχθεί ένας ορθολογικός και αποτελεσματικός σχεδιασμός του εκπαιδευτικού υλικού σύμφωνα με το ποιοτικό κριτήριο της πολυμορφικότητας, προτείνει ένα εμπλουτισμένο μοντέλο σχεδίασης, το οποίο βασίζεται στο πρότυπο που είχε αρχικά εισαγάγει ο Richard West (1996).

Στην ταξινομία του West – Λιοναράκη (Λιοναράκης, 2001), τα χαρακτηριστικά του εκπαιδευτικού υλικού οργανώνονται σε τρεις κύριες ομάδες ή “δέσμες”, όπως τις αποκαλεί ο συγγραφέας. Η πρώτη δέσμη περιλαμβάνει το κείμενο, τα προκείμενα και τα μετακείμενα. Το κείμενο συνιστά τον κεντρικό άξονα του εκπαιδευτικού υλικού και οφείλει να προκαλεί συνεχή αλληλεπίδραση, υιοθετώντας ένα προσωποποιημένο και κατανοητό ύφος, βασισμένο σε επιστημονικά τεκμηριωμένες πληροφορίες και σαφή ροή λόγου. Τα προκείμενα και τα μετακείμενα λειτουργούν συμπληρωματικά, ενισχύοντας την αλληλεπιδραστικότητα του υλικού και βοηθώντας τον εκπαιδευόμενο να κατανοήσει τη δομή και τη λογική του κειμένου. Πιο συγκεκριμένα, τα προκείμενα περιλαμβάνουν στοιχεία που διευκολύνουν την κατανόηση των νέων γνώσεων και τη σύνδεσή τους με την προϋπάρχουσα εμπειρία, ενώ τα μετακείμενα συμπληρώνουν τα προκείμενα, παρέχοντας εργαλεία υποστήριξης που βοηθούν τον εκπαιδευόμενο να ανταποκριθεί αποτελεσματικά στις απαιτήσεις του κειμένου.

Η δεύτερη κατηγορία χαρακτηριστικών του εκπαιδευτικού υλικού, σύμφωνα με τον Λιοναράκη (2001), περιλαμβάνει τα διακείμενα, τα επικείμενα, τα παρακείμενα και τα περικείμενα. Τα διακείμενα θεωρούνται τα πιο ουσιαστικά στοιχεία αυτής της ομάδας, καθώς επιδιώκουν να συνδέσουν τις ήδη υπάρχουσες γνώσεις και εμπειρίες του εκπαιδευόμενου με τη σταδιακή, διερευνητική κατάκτηση των νέων γνώσεων, δεξιοτήτων και στάσεων. Τα επικείμενα αναφέρονται στα απαραίτητα επεξηγηματικά και υποστηρικτικά μέσα που συνοδεύουν το κείμενο. Τα παρακείμενα αφορούν τα μη

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

γλωσσικά ή ημι-γλωσσικά στοιχεία που συμβάλλουν στην επιστημονική τεκμηρίωση και παρουσίαση του περιεχομένου. Τέλος, τα περιεχόμενα συνοδεύουν το εκπαιδευτικό υλικό σε όλη του την έκταση, εντάσσοντας σε αυτό στοιχεία από άλλα κείμενα, με στόχο να το συνδέσουν και να το εμπλουτίσουν.

Ολοκληρώνοντας την παρουσίαση της ταξινομίας West–Λιοναράκη, αξίζει να σημειωθεί ότι η τρίτη δέσμη χαρακτηριστικών δεν υπήρχε στην αρχική πρόταση του West, αλλά ενσωματώθηκε από τον Λιοναράκη (2001) με στόχο τη δημιουργία ενός πιο ποιοτικού, ευέλικτου και πολυμορφικού εκπαιδευτικού υλικού εξ αποστάσεως. Με αυτή την προσθήκη, το υλικό καθίσταται πιο αποτελεσματικό και λειτουργικό για τη μαθησιακή διαδικασία.

Στην τρίτη αυτή δέσμη περιλαμβάνονται τα πολυκείμενα και τα πολυαντικείμενα. Τα πολυκείμενα αποσκοπούν στην ενεργή συμμετοχή του εκπαιδευόμενου, καθώς τον εμπλέκουν στη δημιουργία ή εκπόνηση εργασιών, ανάλογα με το επίπεδο σπουδών και τους στόχους του εκπαιδευτικού υλικού. Μέσα από αυτή τη διαδικασία καλλιεργούνται δεξιότητες επιμόρφωσης, επικοινωνίας και αναζήτησης πληροφορίας, οι οποίες σχετίζονται άμεσα με τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Από την άλλη, τα πολυαντικείμενα αποτελούν θεμελιώδες και αναπόσπαστο μέρος του ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού και αφορούν τα ηλεκτρονικά εργαλεία και μέσα που αξιοποιούνται για τη δημιουργία, επεξεργασία και διάθεση του υλικού, έτσι ώστε αυτό να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της πολυμορφικής εξ αποστάσεως εκπαίδευσης (Λιοναράκης, 2001).

1.2.4 1.2.3 Αρχές Πολυμεσικής Μάθησης του Mayer

Στο σημείο αυτό εξετάζονται οι αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης του Mayer, οι οποίες αποτελούν τη βάση για τον σχεδιασμό και την ανάπτυξη πολυμεσικού ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού. Ο Mayer (2014) υποστηρίζει ότι οι άνθρωποι μαθαίνουν σε μεγαλύτερο βάθος όταν η πληροφορία παρουσιάζεται συνδυαστικά μέσω λέξεων και εικόνων, σε αντίθεση με τη μονοδιάστατη λεκτική παρουσίαση. Στο πλαίσιο αυτό, ορίζει τα πολυμέσα ως την παράθεση λεκτικών και οπτικών στοιχείων, την πολυμεσική μάθηση ως τη διαδικασία δημιουργίας νοητικών αναπαραστάσεων με βάση λέξεις και εικόνες και

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

την πολυμεσική διδασκαλία ως τον παιδαγωγικό σχεδιασμό παρουσίασης αυτών των στοιχείων με στόχο την ενίσχυση της μάθησης μέσα από κατάλληλα διαμορφωμένα πολυμεσικά περιβάλλοντα.

Η γνωστική θεωρία της Πολυμεσικής Μάθησης (Mayer, 2017) ερμηνεύει τη διαδικασία μάθησης ως αλληλουχία σταδίων που ξεκινούν από την εισαγωγή των πληροφοριών στην αισθητηριακή μνήμη μέσω των οπτικών και ακουστικών ερεθισμάτων. Οι πληροφορίες αυτές παραμένουν εκεί για πολύ μικρό χρονικό διάστημα και, εφόσον επιλεχθούν, μεταφέρονται στη μνήμη εργασίας, όπου οι λεκτικές και οι οπτικές αναπαραστάσεις οργανώνονται και επεξεργάζονται ενεργά. Παράλληλα, ανακαλούνται σχετικές προϋπάρχουσες γνώσεις από τη μακροπρόθεσμη μνήμη, οι οποίες συνδυάζονται με τις νέες πληροφορίες, οδηγώντας στη δημιουργία ενός νέου μαθησιακού αποτελέσματος που αποθηκεύεται εκ νέου στη μακροπρόθεσμη μνήμη.

Κατά συνέπεια, η ουσιαστική μάθηση προϋποθέτει την ενεργή γνωστική εμπλοκή του εκπαιδευόμενου, η οποία εκδηλώνεται μέσα από διαδικασίες επιλογής, οργάνωσης και ενσωμάτωσης των πληροφοριών κατά τη διάρκεια της μαθησιακής εμπειρίας.

Για τον σχεδιασμό αποτελεσματικού πολυμεσικού εκπαιδευτικού υλικού, ο Mayer (2017) διατύπωσε δώδεκα θεμελιώδεις αρχές, οι οποίες καθοδηγούν την παιδαγωγική αξιοποίηση των πολυμέσων:

- **Αρχή της πολυμεσικότητας:** Η πληροφορία αποδίδεται ταυτόχρονα μέσω λεκτικών και οπτικών μέσων, εξασφαλίζοντας ευκολότερη κατανόηση και επεξεργασία από τους εκπαιδευόμενους, υπό την προϋπόθεση ότι οι εικόνες σχετίζονται άμεσα με το περιεχόμενο.
- **Αρχή του πλεονασμού:** Το εκπαιδευτικό υλικό αποφεύγει περιττά στοιχεία και επικεντρώνεται στις ουσιαστικές πληροφορίες, μειώνοντας τον γνωστικό φόρτο.
- **Αρχή της συνοχής:** Απομακρύνονται άσχετες λεκτικές, οπτικές ή ηχητικές πληροφορίες, ώστε να διατηρείται η προσοχή στο κεντρικό μαθησιακό περιεχόμενο.

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕΞΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

- **Αρχή της σηματοδότησης:** Παρέχονται οπτικές ή άλλες ενδείξεις (π.χ. χρωματισμοί, έντονη γραφή, βέλη) που καθοδηγούν τον εκπαιδευόμενο στα σημαντικότερα σημεία της πληροφορίας.
- **Αρχή της χωρικής συνάφειας:** Οι λεκτικές πληροφορίες τοποθετούνται σε άμεση γειτνίαση με τις αντίστοιχες εικόνες, διευκολύνοντας την άμεση σύνδεσή τους.
- **Αρχή της χρονικής συνάφειας:** Συναφείς πληροφορίες παρουσιάζονται ταυτόχρονα και όχι σε χρονική απόσταση, ώστε να ενισχύεται η αποδοτική επεξεργασία τους.
- **Αρχή της προπαίδευσης:** Η παροχή βασικών όρων και εννοιών πριν από την παρουσίαση του κύριου υλικού συμβάλλει στη βαθύτερη κατανόηση του περιεχομένου.
- **Αρχή της κατάτμησης:** Το υλικό οργανώνεται σε μικρές, διακριτές ενότητες, αποφεύγοντας μακροσκελή και συνεχή κείμενα.
- **Αρχή της τροπικότητας:** Η προφορική αφήγηση θεωρείται αποτελεσματικότερη από την αποκλειστική χρήση γραπτού κειμένου όταν συνοδεύει οπτικό υλικό.
- **Αρχή της προσωποποίησης:** Η χρήση φιλικού, άμεσου ύφους, η αξιοποίηση αφήγησης σε δεύτερο πρόσωπο και η ενσωμάτωση διαδραστικών στοιχείων καθιστούν το υλικό πιο προσιτό και ελκυστικό για τον εκπαιδευόμενο.
- **Αρχή της φωνής:** Η παρουσίαση του μαθησιακού περιεχομένου αποδίδεται αποτελεσματικότερα όταν η αφήγηση γίνεται με τη φυσική ανθρώπινη φωνή του εκπαιδευτικού και όχι με τεχνητά παραγόμενη, συνθετική φωνή. Μια ευγενική και φιλική χροιά συμβάλλει επιπλέον στην ενίσχυση της βαθύτερης μαθησιακής διαδικασίας.
- **Αρχή της ενσωμάτωσης:** Η μάθηση διευκολύνεται όταν οι έννοιες συνδέονται άμεσα με σχετικές δράσεις, όπως χειρονομίες, εκφράσεις του προσώπου ή πρακτικούς χειρισμούς αντικειμένων, καθώς αυτό βοηθά τους εκπαιδευόμενους να κατανοήσουν και να ενσωματώσουν ουσιαστικότερα τις πληροφορίες.

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

1.3 Εννοιολογική προσέγγιση εκπαίδευσης ενηλίκων

Σύμφωνα με την UNESCO (1976), ο όρος «εκπαίδευση ενηλίκων» αναφέρεται σε κάθε μορφή οργανωμένης μαθησιακής διαδικασίας, ανεξαρτήτως γνωστικού αντικειμένου, εκπαιδευτικού επιπέδου ή μεθοδολογικής προσέγγισης, δύναται να εντάσσεται στην τυπική εκπαίδευση ή να συνιστά εναλλακτική και συμπληρωματική μαθησιακή διαδικασία προς την αρχική εκπαίδευση που παρέχεται σε σχολεία, κολέγια, πανεπιστήμια ή στο πλαίσιο μαθητείας. Στόχος αυτών των διαδικασιών είναι τα άτομα που αναγνωρίζονται ως ενήλικα από την εκάστοτε κοινωνία να ενισχύουν τις δεξιότητές τους, να διευρύνουν τις γνώσεις τους, να αναβαθμίζουν ή να τροποποιούν τα τεχνικά και επαγγελματικά τους προσόντα και να επιφέρουν αλλαγές στη στάση και στη συμπεριφορά τους, με σκοπό τόσο την προσωπική ολοκλήρωση όσο και τη συμμετοχή τους σε μια κοινωνική, οικονομική και πολιτισμική ανάπτυξη που είναι ισορροπημένη και αυτοδύναμη.

Στο ίδιο πλαίσιο, ο ΟΟΣΑ επισημαίνει ότι: «Η εκπαίδευση ενηλίκων αφορά οποιαδήποτε μαθησιακή δραστηριότητα ή πρόγραμμα σκόπιμα σχεδιασμένο από κάποιον εκπαιδευτικό φορέα, για να ικανοποιήσει οποιαδήποτε ανάγκη κατάρτισης ή ενδιαφέρον, που ενδέχεται να πραγματοποιηθεί σε οποιοδήποτε στάδιο της ζωής ενός ανθρώπου που έχει υπερβεί την ηλικία της υποχρεωτικής εκπαίδευσης και η κύρια δραστηριότητά του δεν είναι πλέον η εκπαίδευση. Η «σφαίρα» της, επομένως, καλύπτει μη επαγγελματικές, γενικές, τυπικές και μη τυπικές σπουδές, καθώς επίσης και την εκπαίδευση που έχει συλλογικό σκοπό» (ΟΟΣΑ, 1977, όπ. αναφ. στο Rogers, 2002: 55).

1.3.1 Σημασία επιμόρφωσης εκπαιδευτικών

Ευρέως αποδεκτή είναι η άποψη ότι η συμμετοχή σε προγράμματα διά βίου μάθησης στηρίζεται στο γεγονός πως η απόκτηση νέων γνώσεων δεν τερματίζεται με την ολοκλήρωση της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ούτε περιορίζεται από την ηλικία. Το άτομο μπορεί να συνεχίζει να εντάσσεται σε μορφές εκπαίδευσης καθ' όλη τη διάρκεια

**«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕΞΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»**

της ζωής του, επιδιώκοντας να καλύψει τις μαθησιακές του ανάγκες και να αναπτύξει περαιτέρω τις ικανότητές του (Λελεντζή, 2001· Τριλιανός, 2001).

Οι ενήλικες εξακολουθούν να εμφανίζουν διάθεση για εξέλιξη και μάθηση, γεγονός που οδηγεί στη διαρκή δημιουργία νέων κινήτρων για συμμετοχή σε μαθησιακές διαδικασίες (Μακρή-Μπότσαρη & Μέγαρη, 2001). Η διεύρυνση της εκπαιδευτικής διαδικασίας και η ανάπτυξη προγραμμάτων διά βίου μάθησης ενισχύουν τη συμμετοχή κάθε πολίτη που επιθυμεί να βελτιώσει τα προσόντα και τις δεξιότητές του. Με αυτόν τον τρόπο, αυξάνονται οι πιθανότητες πρόσβασης στην αγορά εργασίας, ενώ παράλληλα δίνονται περισσότερες ευκαιρίες σε άτομα που βρίσκονται σε λιγότερο ευνοημένη θέση (Τριλιανός, 2001).

Όσον αφορά ειδικότερα τους εκπαιδευτικούς, η αρχική τους κατάρτιση συχνά δεν επαρκεί για να ανταποκριθούν πλήρως στις σύγχρονες ανάγκες και απαιτήσεις του επαγγέλματος. Για τον λόγο αυτό, η συμμετοχή σε προγράμματα επιμόρφωσης και επαγγελματικής ανάπτυξης καθίσταται απαραίτητη, ώστε να μπορούν να αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά τις προκλήσεις που ανακύπτουν στο εκπαιδευτικό περιβάλλον (Απόστολος, Σοφός, & Βιτσιλάκη, 2016· Γεωργιάδης, και συν., 2005).

Η αναβάθμιση της ποιότητας της εκπαίδευσης εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών, καθώς μέσω αυτής ενισχύονται οι δεξιότητες και οι γνώσεις τους και παράλληλα διευκολύνεται η ενσωμάτωση καινοτόμων τεχνολογιών στη διδακτική πρακτική. Με τη συνεχή επιμόρφωση, οι εκπαιδευτικοί αποκτούν πρόσθετη εμπειρία, λαμβάνουν ουσιαστική ανατροφοδότηση και αναπτύσσουν κοινότητες που προάγουν την ανταλλαγή γνώσεων, συμβάλλοντας έτσι στη βελτίωση των επαγγελματικών τους ικανοτήτων. Επιπλέον, η παροχή συστηματικής υποστήριξης και κινήτρων αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της κατάρτισης και της δέσμευσής τους στη μαθησιακή διαδικασία (Rodymenko, I., Bazylevska, O., & Garnyuk, L., 2023).

Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών δεν αφορά μόνο τη βελτίωση των διδακτικών τους πρακτικών, αλλά και την ενίσχυση δεξιοτήτων που σχετίζονται με την αυτοδιαχείριση και την ηθική κρίση. Τέτοιου είδους δεξιότητες αποτελούν βασικό στοιχείο για την αποτελεσματική εφαρμογή της θεωρίας σε πραγματικά εκπαιδευτικά περιβάλλοντα

**«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»**

(Odilovich, 2022). Η επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών μέσα από επιμορφωτικές δράσεις εντάσσεται σε ένα ευρύτερο κοινωνικοπολιτισμικό πλαίσιο, το οποίο επηρεάζει τις διδακτικές προσεγγίσεις και τις μεθόδους που εφαρμόζονται (Kennedy, Bryce, T., & Humes, W., 2008).

Ο σχεδιασμός των επιμορφωτικών προγραμμάτων αποτελεί μια σύνθετη, δυναμική και διαρκώς μεταβαλλόμενη διαδικασία, που απαιτεί δημιουργικότητα, εξειδικευμένη γνώση και στοχευμένες αποφάσεις. Για να είναι αποτελεσματικός, προϋποθέτει συστηματική ανάλυση, συνεχή ανατροφοδότηση από όλους τους συμμετέχοντες και τακτική αναθεώρηση των εργαλείων και μεθόδων που χρησιμοποιούνται. Είτε αφορά τη δημιουργία μιας διδακτικής ενότητας, τον σχεδιασμό μιας επιμορφωτικής συνάντησης είτε την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου εκπαιδευτικού προγράμματος, η διαδικασία βασίζεται σε διαδοχικά και αλληλένδετα στάδια. Κάθε στάδιο επηρεάζει τα υπόλοιπα, διαμορφώνοντας ένα ευέλικτο σύστημα που προσαρμόζεται συνεχώς στις ανάγκες της εκπαιδευτικής πραγματικότητας (Πατσός, 2015).

Η ενεργητική συμμετοχή των ενηλίκων εκπαιδευομένων, η αξιοποίηση των προσωπικών τους εμπειριών και η προσαρμογή της διδασκαλίας στον ιδιαίτερο τρόπο μάθησης κάθε ατόμου αποτελούν καθοριστικούς παράγοντες για την επιτυχία της μαθησιακής διαδικασίας. Εάν οι συνθήκες αυτές δεν διασφαλιστούν, είναι πιθανό οι εκπαιδευόμενοι να αναπτύξουν στάσεις αποστασιοποίησης ή αποφυγής, γεγονός που περιορίζει τη συμμετοχή και την πρόοδό τους στο εκπαιδευτικό πλαίσιο (Πατσός, 2015). Ο εντοπισμός και ο σχεδιασμός των επιμορφωτικών αναγκών οφείλει να υπερβαίνει την επιδίωξη επιφανειακών αλλαγών στη σχολική τάξη και να στοχεύει στη μακροπρόθεσμη μεταμόρφωση της σχολικής κουλτούρας. Καθώς οι ανάγκες των εκπαιδευτικών μεταβάλλονται με την πάροδο του χρόνου, καθίσταται αναγκαία μια ευέλικτη και δυναμική προσέγγιση, με την επιμόρφωση να λειτουργεί ως παρεμβατικός και προσαρμοστικός μηχανισμός που προάγει την αυτενέργεια και την αυτοδιερεύνηση (Πατσός, 2015).

Η ψηφιακή εποχή, με τον καταγισμό πληροφοριών και την ταχεία απαξίωση της γνώσης, καθιστά επιτακτική την ανάγκη για ευέλικτα εκπαιδευτικά προγράμματα. Στόχος των προγραμμάτων αυτών είναι η ανάπτυξη νέων κοινωνικών δεξιοτήτων, ώστε οι

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕΞΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

εκπαιδευτικοί να ανταποκρίνονται στις διαρκώς εξελισσόμενες απαιτήσεις της σύγχρονης κοινωνίας (Αναστασιάδης & Κωτσίδης, 2015). Ο εκπαιδευτικός έχει καθοριστικό ρόλο στην υποστήριξη των μαθητών και στην ομαλή κοινωνική τους ένταξη, αποτελώντας βασικό πυλώνα της εκπαιδευτικής διαδικασίας και της διαπαιδαγώγησης. Σε αυτό το πλαίσιο, η συνεχής επαγγελματική ανάπτυξη αποτελεί κεντρικό στοιχείο για την αποτελεσματικότητα κάθε σύγχρονου εκπαιδευτικού συστήματος. Το σύστημα αυτό οφείλει να εξελίσσεται διαρκώς και να ενσωματώνει τις νέες γνώσεις και δεξιότητες που αποκτούν οι εκπαιδευτικοί, οι οποίοι καλούνται να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις ενός πολυσύνθετου εκπαιδευτικού περιβάλλοντος (Αναστασιάδης & Κωτσίδης, 2015).

Η καλλιέργεια της δημιουργικής σκέψης των μαθητών στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση προϋποθέτει την ύπαρξη δασκάλων που λειτουργούν ως πρότυπα δημιουργικότητας, ανεξάρτητα από τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν. Για την επίτευξη αυτού του στόχου απαιτούνται ολοκληρωμένα επιμορφωτικά περιβάλλοντα που αξιοποιούν εργαλεία του web 2.0. Μέσω του συνδυασμού αυτών των εργαλείων με σύγχρονες παιδαγωγικές προσεγγίσεις και οργανωτικές δομές, παρέχεται στους εκπαιδευτικούς η δυνατότητα να ενισχύουν τις δεξιότητες τους με ευέλικτους και δημιουργικούς τρόπους, συμβάλλοντας ουσιαστικά στη βελτίωση της μαθησιακής διαδικασίας (Αναστασιάδης & Κωτσίδης, 2015).

1.3.2 1.3.2 Χαρακτηριστικά Γνωρίσματα των Ενηλίκων Εκπαιδευομένων

Οι ενήλικοι εκπαιδευόμενοι διαφέρουν από τους ανήλικους σε βασικά χαρακτηριστικά, όπως αναδεικνύει η συνθετική θεώρηση του Κόκκου (2005). Καταρχάς, οι ενήλικες συμμετέχουν στην εκπαίδευση με σαφείς και συνειδητούς στόχους, οι οποίοι άλλοτε σχετίζονται με επαγγελματικές φιλοδοξίες ή κοινωνικό κύρος και άλλοτε με προσωπική ανάπτυξη. Η εμπλοκή τους σε εκπαιδευτικές δράσεις είναι επομένως αποτέλεσμα ενεργούς επιλογής. Παράλληλα, οι προηγούμενες εμπειρίες τους λειτουργούν είτε ως βάση για νέες γνώσεις είτε ως περιοριστικός παράγοντας, καθώς επηρεάζουν τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβάνονται και ερμηνεύουν νέες καταστάσεις και ιδέες.

Η προτίμηση σε συγκεκριμένους τρόπους μάθησης αποτελεί επίσης ιδιαίτερο χαρακτηριστικό των ενηλίκων, καθώς μέσα από ποικίλες εμπειρίες μάθησης

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

διαμορφώνουν αντιλήψεις σχετικά με το πώς μαθαίνουν πιο αποτελεσματικά. Εξαιτίας της συσσωρευμένης γνώσης και εμπειρίας, επιθυμούν να συμμετέχουν ενεργά στη διαδικασία, εκφράζοντας απόψεις και ασκώντας κριτική. Ωστόσο, η σταθερή προσωπικότητα και οι παγιωμένες αντιλήψεις τους μπορούν να δημιουργήσουν μηχανισμούς άμυνας ή τάσεις παραίτησης (Κόκκος, 2005).

Τέλος, η προσωπικότητα, οι βιογραφικές συνθήκες και οι εξωτερικοί παράγοντες, όπως οικογενειακές, οικονομικές και κοινωνικές υποχρεώσεις, καθώς και εσωτερικοί παράγοντες, όπως άγχος, φόβος αποτυχίας ή γελοιοποίησης, μπορούν να αποτελέσουν εμπόδια στη μαθησιακή διαδικασία. Παρά τις δυσκολίες αυτές, οι ενήλικες παραμένουν κινητοποιημένοι να συμμετέχουν στην εκπαίδευση και να αξιοποιούν τις δυνατότητες που τους παρέχονται για προσωπική και επαγγελματική ανάπτυξη (Κόκκος, 2005).

1.4 Τα Αρχαία Ελληνικά

Το πνεύμα της σύγχρονης εποχής και οι ανάγκες της κοινωνίας ευνοούν περισσότερο τη γενική παιδεία παρά την εξειδίκευση. Αυτό συνεπάγεται ότι η εκπαίδευση οφείλει να διαμορφώνει άτομα με κριτική σκέψη, πνευματική καλλιέργεια και δημιουργικότητα. Το σχολείο, επομένως, πρέπει να προσφέρει ένα μορφωτικό αγαθό που θα συμβάλλει στην ολοκληρωμένη και ισόρροπη ανάπτυξη του ανθρώπου, ο οποίος ζει στο παρόν, αλλά ταυτόχρονα οραματίζεται και συμμετέχει ενεργά στη διαμόρφωση του μέλλοντος, ως πολίτης που ασκεί τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του τόσο σε εθνικό και όσο σε ευρωπαϊκό πλαίσιο (Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, 2003).

Σε ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα με αυτόν τον προσανατολισμό, το συγκεκριμένο μάθημα της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας κατέχει ξεχωριστή θέση, καθώς ο βασικός του στόχος είναι η καλλιέργεια της γνώσης γύρω από τον άνθρωπο και τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό. Ο ανθρωπιστικός αυτός σκοπός επιτυγχάνεται μέσω της σε βάθος κατανόησης και ερμηνείας των κειμένων, μέσα από τη συστηματική μελέτη της αρχαίας ελληνικής γλώσσας. Τα κείμενα της αρχαίας ελληνικής γραμματείας, εκτός από τη συνεισφορά τους στη γενική παιδεία, ενισχύουν την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης και συμβάλλουν στη διαμόρφωση ελεύθερων και υπεύθυνων προσωπικοτήτων. Κεντρικό σημείο του μαθήματος αποτελεί η διερεύνηση της ανθρώπινης υπόστασης, μέσω της

**«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α΄ Γυμνασίου: Η Β΄ Κλίση των Ουσιαστικών.»**

μελέτης της συμπεριφοράς, της δράσης και των πνευματικών αναζητήσεων του ανθρώπου της αρχαιότητας, ο οποίος προσπάθησε να κατανοήσει τον κόσμο, να αναζητήσει την αλήθεια και τη γνώση σε όλα τα πεδία της σκέψης και, με αυτόν τον τρόπο, να θεμελιώσει την επιστήμη, την τέχνη και συνολικά τον πολιτισμό (Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, 2003).

Η ιδιαιτερότητα του μαθήματος έγκειται στο ότι μελετά τον άνθρωπο και την πνευματική του δημιουργία μέσα από τα έργα του λόγου, τα οποία εξετάζονται είτε στο πρωτότυπο – όταν αυτό είναι εφικτό με βάση τη γνώση της γλώσσας– είτε σε μετάφραση (Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, 2003).

Μέσω της διδασκαλίας των κειμένων της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας επιδιώκεται η εξοικείωση των μαθητών με την πνευματική παραγωγή των αρχαίων Ελλήνων, η οποία συνιστά θεμελιώδη βάση του νεοελληνικού πολιτισμού και άσκησε καθοριστική επιρροή στη συγκρότηση του ελληνορωμαϊκού και του δυτικοευρωπαϊκού πολιτισμού. Η σημασία αυτή καθιστά αναγκαία τη μελέτη της, χωρίς ωστόσο να συνεπάγεται άκριτη ή υπερβολική εξιδανίκευση της. Ταυτόχρονα, στόχος είναι η γνωριμία των μαθητών με πλήθος κειμένων τα οποία φωτίζουν τη σημασία του αρχαίου κόσμου, παρουσιάζοντας σημαντικές πτυχές της πολιτισμικής δραστηριότητας της εποχής, ώστε να διαμορφώσουν μια όσο το δυνατόν πιο σφαιρική, ρεαλιστική και ενδιαφέρουσα εικόνα που να συνδέεται με τη σύγχρονη ζωή και τις ανάγκες του σημερινού νέου ανθρώπου. Επιπλέον, επιδιώκεται να ανακαλύψουν και να εκτιμήσουν τη λογοτεχνική αξία των έργων των αρχαίων συγγραφέων, είτε μέσα από τη μελέτη των κειμένων στο πρωτότυπο είτε μέσα από μετάφραση, εφόσον αυτή αποδίδει με πιστότητα τα εκφραστικά στοιχεία του αρχικού κειμένου και λειτουργεί ταυτόχρονα ως ένα νέο, αυτόνομο λογοτεχνικό έργο (Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, 2003).

Η διδασκαλία της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας στην Α΄ Γυμνασίου στηρίζεται στο Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών και στο Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγράμματος Σπουδών του 2003, καθώς και στα Συμπληρωματικά Προγράμματα που εφαρμόζονται από το 2011. Το Α.Π.Σ. καθορίζει τον σκοπό και τους στόχους του μαθήματος, τόσο γενικούς όσο και ειδικότερους, και περιγράφει το περιεχόμενο, τις κατευθυντήριες αρχές

**«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»**

της διδασκαλίας και τους τρόπους με τους οποίους μπορεί να αξιολογηθεί η επίτευξη των μαθησιακών στόχων (Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, 2003).

Κεντρικός σκοπός του μαθήματος είναι να καλλιεργήσει στον μαθητή μια ουσιαστική κατανόηση του αρχαίου κόσμου, ώστε μέσα από τη γνωριμία του με τη γλώσσα, τη σκέψη και τα έργα των αρχαίων Ελλήνων να αντιληφθεί τη συμβολή τους στη διαμόρφωση του σύγχρονου πολιτισμού. Παράλληλα, επιδιώκεται η ανάπτυξη κριτικής σκέψης και γλωσσικών δεξιοτήτων, ώστε ο μαθητής να μπορεί να προσεγγίζει τα κείμενα με μεγαλύτερη επάρκεια. Οι στόχοι της διδασκαλίας οργανώνονται γύρω από τρεις βασικούς άξονες: τη γνώση της γλώσσας, της γραμματείας και του πολιτισμού· την ανάπτυξη δεξιοτήτων κατανόησης και ερμηνείας· και τη διαμόρφωση θετικών στάσεων απέναντι στο μάθημα και το αρχαίο ελληνικό πνεύμα. Μέσα από αυτή τη διαδικασία καλλιεργείται το ενδιαφέρον των μαθητών για την αρχαία ελληνική γραμματεία, ενώ ταυτόχρονα ενισχύεται η σύνδεση της γνώσης της Νέας Ελληνικής με τις ρίζες της (Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, 2003).

Παρατηρούμε ότι οι στόχοι, οι θεματικές ενότητες και οι ενδεικτικές δραστηριότητες παρουσιάζονται οργανωμένα σε τρεις στήλες ενός πίνακα, ώστε να αναδεικνύεται με σαφήνεια το «τι» και το «πώς» της διδασκαλίας του μαθήματος, καθώς και ο τρόπος με τον οποίο προτείνεται να διδαχθεί. Ένας από τους βασικούς στόχους της διδασκαλίας είναι, για παράδειγμα, να κατανοήσει ο μαθητής τη διαχρονική πορεία της ελληνικής γλώσσας και την επιβίωσή της μέχρι σήμερα, ακόμη και στον επιστημονικό και τεχνολογικό τομέα. Η προτεινόμενη δραστηριότητα έχει ως σκοπό ο μαθητής να αξιοποιήσει την τεχνολογία για να οργανώσει τη μελέτη του μαθήματος, προκειμένου να διαπιστώσει συνειδητά τη συνέχεια της ελληνικής γλώσσας μέσα από λέξεις και όρους που χρησιμοποιούνται στις μέρες μας, αλλά και σε άλλους επιστημονικούς τομείς (Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, 2003).

Ένα ακόμη στοιχείο που αξίζει να υπογραμμιστεί είναι ότι οι ενδεικτικές δραστηριότητες παρατίθενται με τρόπο που επιτρέπει στον εκπαιδευτικό όχι μόνο να παρακολουθεί την πορεία της μάθησης, αλλά και να προσαρμόζει τη διδασκαλία ανάλογα με τις ανάγκες των μαθητών. Παράλληλα, παρέχεται η δυνατότητα τροποποίησης της μεθόδου διδασκαλίας, όποτε αυτό κρίνεται αναγκαίο. Αυτό σημαίνει ότι ο εκπαιδευτικός έχει τη δυνατότητα να

**«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕΞΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»**

προσαρμόζει το επίπεδο και τον τύπο των δραστηριοτήτων με στόχο την καλλιέργεια τόσο της μνήμης και της κριτικής σκέψης όσο και της ικανότητας του μαθητή να αξιοποιεί τις πληροφορίες που αντλεί από το κείμενο. Κυρίως, επιδιώκεται η εξοικείωση του μαθητή με τα εργαλεία και τις μεθόδους που τον βοηθούν να επιτυγχάνει αποτελεσματική μελέτη (Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, 2003).

Επιπλέον, επισημαίνεται ότι η επεξεργασία των κειμένων συνδέεται με τη διδασκαλία της γραμματικής και του συντακτικού της Νέας Ελληνικής, γεγονός που ενισχύει τη διαθεματική προσέγγιση στη διδασκαλία. Με τον τρόπο αυτό διευκολύνεται ο μαθητής να κατανοήσει καλύτερα τη σχέση ανάμεσα στη Νέα Ελληνική και την Αρχαία, καθώς και να εξοικειωθεί περισσότερο με τη δομή και τη σημασία του κειμένου. Παράλληλα, η διαδικασία αυτή συμβάλλει στην καλλιέργεια της γλωσσικής επίγνωσης και στη διεύρυνση του λεξιλογίου, προσφέροντας στον μαθητή πιο ολοκληρωμένη γνώση γύρω από βασικές πτυχές της Αρχαίας Ελληνικής (Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, 2003).

2. Βιβλιογραφική Επισκόπηση

Στην ενότητα αυτή θα παρουσιαστούν έντεκα ερευνητικές μελέτες, ταξινομημένες ανά θέμα, από την ελληνική και τη διεθνή βιβλιογραφία. Οι μελέτες αυτές αφορούν τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την αξιολόγηση ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού στο πλαίσιο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, με στόχο την επιμόρφωση εκπαιδευτικών όλων των βαθμίδων και σε ποικίλα γνωστικά αντικείμενα.

2.1 Έρευνες για την επιμόρφωση εκπαιδευτικών σε παιδαγωγικά και κοινωνικά ζητήματα

Οι ακόλουθες μελέτες εστιάζουν στην επιμόρφωση εκπαιδευτικών σε ευρύτερα παιδαγωγικά και κοινωνικά ζητήματα, όπως η πολυπολιτισμικότητα, η διαχείριση συγκρούσεων και η συμπεριληπτική εκπαίδευση.

Η παρούσα έρευνα επιδιώκει να διερευνήσει τις δυνατότητες ενός προγράμματος επαγγελματικής ανάπτυξης εκπαιδευτικών μέσα από εξ αποστάσεως επιμόρφωση, εστιάζοντας ειδικά σε θέματα κρίσιμα για το σχολικό περιβάλλον, όπως η πολυπολιτισμικότητα και η αντιμετώπιση της επιθετικότητας. Στα ερευνητικά ερωτήματα περιλαμβάνονται η αξιολόγηση της καταλληλότητας της μεθόδου της μικτής μάθησης (blended learning), η ικανοποίηση των εκπαιδευτικών από τη διαδικασία, αλλά και η δυνατότητα εφαρμογής των γνώσεων που αποκτούν στην καθημερινή σχολική πρακτική. Παράλληλα, διερευνώνται προτάσεις βελτίωσης για τέτοιου είδους εξ αποστάσεως επιμορφωτικά προγράμματα (Μουζάκης, Μπουρλετίδης, Μπουρλετίδης, & Μπαγκογιάννης, 2009).

Το πρόγραμμα απευθύνθηκε σε 216 εκπαιδευτικούς από τις περιφέρειες της Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης και της Ηπείρου, οι οποίοι παρακολούθησαν τις δραστηριότητες επιμόρφωσης που σχεδιάστηκαν για επαγγελματική ανάπτυξη σε ευαίσθητα σχολικά ζητήματα. Η μεθοδολογία του προγράμματος περιλάμβανε blended-learning, δηλαδή μία φυσική δια ζώσης συνάντηση μαζί με 250 ώρες εξ αποστάσεως εκπαίδευσης

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

υποστηριζόμενης από επιμορφωτή (Μουζάκης, Μπουρλετίδης, Μπουρλετίδης, & Μπαγκογιάννης, 2009).

Για την αξιολόγηση χρησιμοποιήθηκαν ποσοτικά και ποιοτικά δεδομένα: οι εκπαιδευτικοί κλήθηκαν να εκφράσουν την άποψή τους σχετικά με την εμπειρία τους, την χρησιμότητα και την ποιότητα της εκπαίδευσης, και να αποτιμήσουν αν οι δεξιότητες που απέκτησαν μπορούσαν να εφαρμοστούν πρακτικά στο σχολείο. Αν και το άρθρο δεν αναφέρει λεπτομερώς ποια τεχνικά εργαλεία χρησιμοποιήθηκαν για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση (π.χ. ποιο LMS), η προσέγγιση περιγράφεται ως web-based και υποστηριζόμενη από εκπαιδευτή.

Τα συμπεράσματα είναι θετικά: οι εκπαιδευτικοί δήλωσαν ικανοποίηση τόσο από τη διαδικασία όσο και από τις γνώσεις που απέκτησαν, επιβεβαιώνοντας ότι το μοντέλο της μικτής μάθησης ήταν λειτουργικό και κατάλληλο για την επιμόρφωση σε σύνθετα κοινωνικά θέματα. Παράλληλα, οι συγγραφείς προτείνουν βελτιώσεις για το μέλλον: ενίσχυση της υποστήριξης από επιμορφωτές, αναθεώρηση του σχεδιασμού δραστηριοτήτων ώστε να αυξηθεί η συμμετοχή και αλληλεπίδραση, καθώς και πιθανή αναδιάρθρωση του περιεχομένου για μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα (Μουζάκης, Μπουρλετίδης, Μπουρλετίδης, & Μπαγκογιάννης, 2009).

Η μελέτη αυτή αποδεικνύει ότι η εξ αποστάσεως επιμόρφωση μπορεί να αποτελέσει αποτελεσματικό εργαλείο επαγγελματικής ανάπτυξης εκπαιδευτικών, ακόμα και σε περιοχές με μορφωτικά και κοινωνικά ζητήματα, και ανοίγει τον δρόμο για την περαιτέρω χρήση blended προγραμμάτων επιμόρφωσης στο ελληνικό σχολικό περιβάλλον (Μουζάκης, Μπουρλετίδης, Μπουρλετίδης, & Μπαγκογιάννης, 2009).

Η διπλωματική εργασία της Λαφάρα (2023) στο ΠΜΣ «Επιστήμες της Αγωγής – Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση με χρήση ΤΠΕ (e-Learning)» πραγματεύεται τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την αποτίμηση ενός πλήρους διαδικτυακού (e-Learning) περιβάλλοντος, χρησιμοποιώντας τη μεθοδολογία της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης. Ο στόχος είναι η

**«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»**

επιμόρφωση καθηγητών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε θέματα σχολικής ειρηνικής διαμεσολάβησης και διαχείρισης συγκρούσεων, δηλαδή σε έννοιες που σχετίζονται με την παιδαγωγική της συνεργασίας, της επικοινωνίας και της ειρηνικής επίλυσης διαφορών στο σχολικό περιβάλλον. Η εργασία συνδυάζει θεωρητικές αναφορές από την ανδραγωγική εκπαίδευση, τις θεωρίες μάθησης και τις παιδαγωγικές προσεγγίσεις της διαμεσολάβησης, με πρακτικό σχεδιασμό εκπαιδευτικού υλικού για επιμορφωτικούς σκοπούς.

Τα ερευνητικά ερωτήματα της μελέτης εστιάζουν σε ποικίλες πτυχές της ποιότητας και της λειτουργικότητας του ψηφιακού περιβάλλοντος. Συγκεκριμένα, διερευνάται η ποιοτική πλευρά του υλικού (π.χ. επιστημονική τεκμηρίωση, περιεχόμενο), η χρηστικότητα και η ευχρηστία του περιβάλλοντος, η παρουσίαση των μαθησιακών στόχων και ο τρόπος με τον οποίο το περιεχόμενο υποστηρίζει την ενεργό συμμετοχή των επιμορφούμενων καθηγητών. Επίσης, εξετάζεται η αξιολόγηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων, οι αντιλήψεις των εκπαιδευτικών για τον σχεδιασμό και τη δομή του προγράμματος, καθώς και οι προτάσεις για βελτιώσεις, σύμφωνα με τις ανάγκες και τις εμπειρίες των χρηστών.

Η έρευνα απευθύνθηκε σε δύο κύριες ομάδες αξιολογητών: πρώτον, σε ειδικούς της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, οι οποίοι είχαν την ευθύνη να εξετάσουν την παιδαγωγική, δομική και επιστημονική ποιότητα του περιβάλλοντος. Δεύτερον, σε 32 εκπαιδευτικούς δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, που συμμετείχαν ως επιμορφούμενοι στο πρόγραμμα. Οι εκπαιδευτικοί μελέτησαν το περιβάλλον, αλληλεπίδρασαν με το υλικό και στη συνέχεια συμπλήρωσαν ερωτηματολόγια αξιολόγησης, προσφέροντας τόσο ποσοτικά όσο και ποιοτικά δεδομένα.

Για την υλοποίηση του εκπαιδευτικού περιβάλλοντος, η συγγραφέας χρησιμοποίησε ΤΠΕ και συγκεκριμένα εργαλεία όπως η πλατφόρμα Chamilo για την παράθεση του υλικού, καθώς και διαδραστικά στοιχεία μέσω H5P. Η μεθοδολογία της έρευνας ήταν

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

μεικτή: χρησιμοποιήθηκαν ερωτηματολόγια (με ποσοτικά και ποιοτικά στοιχεία) για τη συλλογή των δεδομένων αξιολόγησης, ενώ παράλληλα έγινε αναλυτική ανάλυση περιεχομένου από τις απαντήσεις των συμμετεχόντων. Η κωδικοποίηση των δεδομένων και η ανάλυση τους βασίστηκε σε τεχνικές ποιοτικής έρευνας.

Στα συμπεράσματα της μελέτης, προκύπτει ότι τόσο οι ειδικοί όσο και οι επιμορφούμενοι εκπαιδευτικοί αξιολόγησαν θετικά το εκπαιδευτικό περιβάλλον e-Learning. Θεώρησαν ότι είναι επιστημονικά καλά τεκμηριωμένο, λειτουργικό, εύχρηστο και καθοδηγητικό, και αναγνώρισαν την πρακτικότητα και την παιδαγωγική αξία του περιεχομένου σχετικά με τη σχολική διαμεσολάβηση. Επιπλέον, διαπιστώθηκε ότι το πρόγραμμα υποστηρίζει ενεργό μάθηση, προβληματισμό, αναστοχασμό και αυτοαξιολόγηση από τους συμμετέχοντες. Ταυτόχρονα, προτάθηκαν βελτιώσεις σε σημεία όπως η δομή κάποιων δραστηριοτήτων, η παρουσίαση εισαγωγικών ενοτήτων, και η περαιτέρω ενίσχυση διαδραστικών στοιχείων, ώστε να βελτιωθεί ακόμη περισσότερο η εμπειρία των επιμορφούμενων.

Τέλος, η έρευνα της Λαφάρα συμβάλλει σημαντικά στη βιβλιογραφία της εξ αποστάσεως επιμόρφωσης εκπαιδευτικών, προσφέροντας ένα παράδειγμα καλά σχεδιασμένου και αξιολογούμενου ψηφιακού περιβάλλοντος μάθησης για σημαντικό σχολικό θέμα, όπως η ειρηνική διαμεσολάβηση και η διαχείριση συγκρούσεων. Η μελέτη δείχνει ότι η ΕξΑΕ μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά για την επιμόρφωση ενηλίκων εκπαιδευτικών σε δύσκολα κοινωνικά και παιδαγωγικά ζητήματα, παρέχοντας ταυτόχρονα οδηγίες και προτάσεις για μελλοντική βελτίωση και επέκταση (Λαφάρα, 2023).

Η διπλωματική εργασία της Κουτσοθανάση (2024) εξετάζει τον σχεδιασμό, την υλοποίηση και την αποτίμηση ενός ψηφιακού επιμορφωτικού υλικού για εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης με αντικείμενο τη Συμπεριληπτική Εκπαίδευση. Η εργασία τοποθετείται στο πλαίσιο της εξ αποστάσεως ασύγχρονης

**«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»**

επιμόρφωσης και επιδιώκει να διερευνήσει κατά πόσο η ανάπτυξη οργανωμένου διαδραστικού ψηφιακού υλικού μπορεί να ενισχύσει τις γνώσεις, τις στάσεις και την προετοιμασία των εκπαιδευτικών σε θέματα συμπερίληψης.

Τα ερευνητικά ερωτήματα εστιάζουν στην παιδαγωγική καταλληλότητα του υλικού, στη σαφήνεια και λειτουργικότητά του, στην ευχρηστία της ψηφιακής πλατφόρμας και στη συμβολή του υλικού στη μάθηση των εκπαιδευτικών. Παράλληλα εξετάζεται ο τρόπος με τον οποίο οι εκπαιδευτικοί αντιλαμβάνονται την αποτελεσματικότητα της εξ αποστάσεως επιμόρφωσης σε σχέση με ζητήματα συμπερίληψης και κατά πόσο το υλικό αυτό μπορεί να αξιοποιηθεί στην επαγγελματική τους πρακτική.

Στην έρευνα συμμετείχαν είκοσι ένας εκπαιδευτικοί της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Συνολικά στάλθηκαν τριάντα οκτώ ερωτηματολόγια μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και επεστράφησαν συμπληρωμένα τα είκοσι ένα, αριθμός που αποτέλεσε το τελικό δείγμα. Οι συμμετέχοντες ήταν ενεργοί εκπαιδευτικοί που είχαν ενδιαφέρον ή εμπειρία σε θέματα διαφοροποίησης και συμπερίληψης, γεγονός που ενίσχυσε την εγκυρότητα των απαντήσεων και την αξιοπιστία της αποτίμησης.

Το εκπαιδευτικό υλικό σχεδιάστηκε με το εργαλείο H5P, το οποίο επέτρεψε την ανάπτυξη πολυμεσικών και διαδραστικών δραστηριοτήτων, όπως παρουσιάσεις, βίντεο, κουίζ και ασκήσεις αναστοχασμού. Η τελική υλοποίηση και φιλοξενία του υλικού έγινε μέσω της πλατφόρμας Chamilo, η οποία παρείχε δομημένο μαθησιακό περιβάλλον και επέτρεψε την ολοκληρωμένη παρουσίαση των δραστηριοτήτων, την ευκολία πλοήγησης και την οργάνωση του εκπαιδευτικού υλικού σε συνεκτική μορφή.

Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι οι εκπαιδευτικοί αξιολόγησαν το εκπαιδευτικό υλικό ως εύχρηστο, καλοδομημένο και παιδαγωγικά τεκμηριωμένο. Οι διαδραστικές δραστηριότητες και η σαφήνεια της δομής συνέβαλαν στην κατανόηση των βασικών αρχών της Συμπεριληπτικής Εκπαίδευσης, ενώ το περιβάλλον μάθησης υποστήριξε μια ομαλή και ευχάριστη μαθησιακή εμπειρία. Οι συμμετέχοντες

**«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»**

αναγνώρισαν ότι το ψηφιακό υλικό μπορεί να λειτουργήσει ως ένα αξιόπιστο μέσο επιμόρφωσης και ότι η εξ αποστάσεως μορφή του προσφέρει ευελιξία και δυνατότητα αυτορυθμιζόμενης μάθησης. Παράλληλα, προτάθηκαν βελτιώσεις, όπως ο εμπλουτισμός του υλικού με πρόσθετα παραδείγματα και περισσότερες πρακτικές εφαρμογές για την τάξη.

Συνολικά, η εργασία καταδεικνύει την αποτελεσματικότητα της εξ αποστάσεως επιμόρφωσης όταν αυτή συνδυάζει παιδαγωγικά τεκμηριωμένο περιεχόμενο και σύγχρονα τεχνολογικά εργαλεία, όπως το H5P και το Chamilo. Η ψηφιακή αυτή παρέμβαση αναδεικνύεται ως μια ολοκληρωμένη πρόταση που μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά στη βελτίωση της επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών και στην προώθηση της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης στο σχολικό περιβάλλον (Κουτσοθανάση, 2024).

2.2 Έρευνες για την επιμόρφωση εκπαιδευτικών σε διδακτικές προσεγγίσεις και θεωρητικά εκπαιδευτικά μοντέλα

Οι μελέτες αυτές επικεντρώνονται στην επιμόρφωση εκπαιδευτικών σε σύγχρονες διδακτικές προσεγγίσεις, όπως η διαφοροποιημένη διδασκαλία, δίνοντας έμφαση στον σχεδιασμό παιδαγωγικά τεκμηριωμένου ψηφιακού υλικού.

Η διπλωματική εργασία του Κακουλάκη(2019) εξετάζει τον σχεδιασμό, την υλοποίηση και την αποτίμηση ενός ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού για την επιμόρφωση εκπαιδευτικών γλωσσικών μαθημάτων στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, με θέμα την «Εισαγωγή στη Διαφοροποιημένη Διδασκαλία». Η εργασία στηρίχθηκε στις αρχές της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης και της Εκπαίδευσης Ενηλίκων, και ενσωμάτωσε παιδαγωγικές πρακτικές που προωθούν την αλληλεπίδραση, τον κατευθυνόμενο διδακτικό διάλογο και τη σταδιακή καθοδήγηση του εκπαιδευόμενου, σύμφωνα με τη θεώρηση ότι η «ποιότητα του ψηφιακού υλικού αποτελεί κρίσιμο παράγοντα μάθησης».

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕΞΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

Τα ερευνητικά ερωτήματα της μελέτης παρουσιάζονται συγκεντρωμένα στο κεφάλαιο της μεθοδολογίας. Επικεντρώνονται:

- (1) στη διερεύνηση της χρησιμότητας και παιδαγωγικής καταλληλότητας του ψηφιακού υλικού για την επιμόρφωση,
 - (2) στην αποτίμηση του αλληλεπιδραστικού χαρακτήρα του υλικού (καθοδηγητικότητα, πολυμεσικότητα, δραστηριότητες, ανατροφοδότηση, forum),
 - (3) στην πρακτική αξιοποίηση των γνώσεων που αποκτήθηκαν στη διδασκαλία,
 - (4) στην εμπειρία των εκπαιδευτικών κατά την πλοήγηση και χρήση του ψηφιακού περιβάλλοντος, καθώς και
 - (5) στους ανασχετικούς παράγοντες που ενδέχεται να επηρεάσουν την επιμόρφωση.
- Αναλυτικές απαντήσεις στα ερωτήματα συζητούνται στο κεφάλαιο «Συμπεράσματα».

Η έρευνα απευθύνθηκε σε 14 εκπαιδευτικούς γλωσσικών μαθημάτων της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, οι οποίοι αποτέλεσαν το δείγμα της μελέτης. Οι συμμετέχοντες παρακολούθησαν το ψηφιακό υλικό μέσω της πλατφόρμας Chamilo, το οποίο είχε δημιουργηθεί χρησιμοποιώντας το εργαλείο H5P, αλληλεπιδρώντας με δραστηριότητες, forum, πολυμέσα και καθοδηγητικά κείμενα. Το δείγμα αποτελείτο από εκπαιδευτικούς με διαφορετικά έτη διδακτικής εμπειρίας και επίπεδα εξοικείωσης με τις ΤΠΕ, γεγονός που επέτρεψε την καταγραφή πολλών διαφορετικών εμπειριών χρήσης.

Ως προς τα εργαλεία και τη μεθοδολογία, ο συγγραφέας ακολούθησε ποιοτική μεθοδολογική προσέγγιση. Τα δεδομένα συλλέχθηκαν μέσω ημιδομημένων συνεντεύξεων. Η ανάλυση των δεδομένων πραγματοποιήθηκε μέσω ποιοτικής κωδικοποίησης. Όσον αφορά το ψηφιακό περιβάλλον, το υλικό δημιουργήθηκε σύμφωνα με τις αρχές της ΕΞΑΕ και ενσωμάτωσε πολυμεσικό περιεχόμενο, δραστηριότητες, forum και στοιχεία ανατροφοδότησης.

**«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕΞΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»**

Τα συμπεράσματα της έρευνας δείχνουν ότι το ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό κρίθηκε εξαιρετικά αποτελεσματικό. Οι εκπαιδευτικοί θεώρησαν ότι το μάθημα ήταν σαφές, καλά δομημένο, εύχρηστο και παιδαγωγικά τεκμηριωμένο. Ιδιαίτερα θετικά αξιολογήθηκε ο καθοδηγητικός χαρακτήρας του υλικού, η πολυμεσικότητα, η ποιότητα των δραστηριοτήτων και η παρεχόμενη ανατροφοδότηση. Παράλληλα, αναγνωρίστηκε ότι η επιμόρφωση συνέβαλε ουσιαστικά στην κατανόηση και αξιοποίηση της διαφοροποιημένης διδασκαλίας στην πράξη. Στο κεφάλαιο «Προτάσεις» αναφέρονται σημεία που μπορούν να βελτιωθούν — όπως η ανάγκη για ακόμη περισσότερα παραδείγματα, επιπλέον δραστηριότητες και ενίσχυση των εργαλείων αλληλεπίδρασης — χωρίς όμως να μειώνεται η συνολική θετική εικόνα του μαθήματος.

Συνολικά, η έρευνα του Κακουλάκη αποτελεί σημαντική συμβολή στη βιβλιογραφία της εξ αποστάσεως επιμόρφωσης εκπαιδευτικών, παρουσιάζοντας ένα ολοκληρωμένο μοντέλο σχεδιασμού ψηφιακού υλικού, το οποίο συνδυάζει παιδαγωγικές αρχές, πολυμεσικό περιβάλλον και ποιοτική αξιολόγηση. Το αποτέλεσμα δείχνει ότι η ΕΞΑΕ μπορεί να αποτελέσει ένα ισχυρό εργαλείο για την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών γλωσσικών μαθημάτων (Κακουλάκης, 2019).

Η διπλωματική εργασία της Τσαγκαλίδου (2021) εξετάζει τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την αποτίμηση ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού σε περιβάλλον εξ αποστάσεως μάθησης, με στόχο την επιμόρφωση εκπαιδευτικών σε συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο. Η ερευνητική μελέτη στηρίζεται θεωρητικά στις αρχές της Εκπαίδευσης Ενηλίκων και της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης, αναδεικνύοντας τη σημασία της αλληλεπίδρασης, της καθοδήγησης, της ευχρηστίας και της παιδαγωγικής καταλληλότητας του ψηφιακού υλικού. Στο πλαίσιο αυτό, διαμορφώθηκαν σαφή ερευνητικά ερωτήματα που καθοδηγούν την αξιολόγηση του υλικού και των μαθησιακών εμπειριών των εκπαιδευομένων.

**«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕΞΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»**

Τα ερευνητικά ερωτήματα επικεντρώνονται στην αποτίμηση του ψηφιακού υλικού ως προς τα μαθησιακά οφέλη που παρήγαγε για τους εκπαιδευτικούς, καθώς και ως προς τον βαθμό αλληλεπίδρασης που δημιούργησε. Συγκεκριμένα, ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να αξιολογήσουν την επιστημονική επάρκεια και την πληρότητα του περιεχομένου, τον βαθμό κατανόησης που επέτρεψε το υλικό, την ευχρηστία του περιβάλλοντος, τις δυνατότητες αυτονομίας που προσφέρθηκαν και την αποτελεσματικότητα της ανατροφοδότησης. Παράλληλα, διερευνήθηκαν οι απόψεις τους σχετικά με την πρακτική αξιοποίηση των γνώσεων που απέκτησαν και τους ανασχετικούς παράγοντες που επηρέασαν την επιμορφωτική διαδικασία.

Η έρευνα απευθύνθηκε σε εκπαιδευτικούς θεωρητικών μαθημάτων, οι οποίοι αποτέλεσαν το δείγμα της μελέτης. Το δείγμα περιλάμβανε δεκατέσσερις εκπαιδευτικούς, οι οποίοι υπηρετούσαν σε τρία διαφορετικά εκπαιδευτικά συστήματα: το ελληνικό, το ευρωπαϊκό και το γερμανικό. Ορισμένοι από αυτούς είχαν θέσεις στελεχών εκπαίδευσης, ενώ οι υπόλοιποι ασκούσαν αποκλειστικά διδακτικό έργο· τέσσερις δίδασκαν σε ειδικές τάξεις και οι υπόλοιποι δέκα σε γενικές. Πολλοί συμμετέχοντες είχαν ήδη εμπειρία σε προγράμματα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και προηγούμενη επιμόρφωση στη διαφοροποιημένη διδασκαλία, στοιχείο που ενισχύει την εγκυρότητα των απόψεών τους κατά την αξιολόγηση.

Ως προς τα εργαλεία και τη μεθοδολογία, επιλέχθηκε ποιοτική προσέγγιση, με κύριο εργαλείο συλλογής δεδομένων την ημιδομημένη συνέντευξη, η οποία επέτρεψε στους συμμετέχοντες να εκφράσουν αναλυτικά τις εμπειρίες και τις απόψεις τους. Η ανάλυση των δεδομένων πραγματοποιήθηκε μέσω ποιοτικής κωδικοποίησης, αξιοποιώντας την ανάλυση περιεχομένου (Atlas.ti), ενώ στο πλαίσιο της επιμορφωτικής εφαρμογής χρησιμοποιήθηκε ψηφιακή πλατφόρμα μάθησης που ενσωματώνει πολυμεσικό υλικό, δραστηριότητες, forum και καθοδηγητικό κείμενο. Το εκπαιδευτικό υλικό είχε σχεδιαστεί με βάση αρχές της ΕΞΑΕ και περιλάμβανε δομημένες ενότητες, δραστηριότητες εφαρμογής και εργαλεία αλληλεπίδρασης.

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

Τα συμπεράσματα της έρευνας αναδεικνύουν ότι το εκπαιδευτικό υλικό αξιολογήθηκε ως ιδιαίτερα αποτελεσματικό και παιδαγωγικά κατάλληλο. Οι συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί θεώρησαν το υλικό πλήρες, κατανοητό, επιστημονικά επαρκές και ευχρήστο. Ιδιαίτερα θετικά αξιολογήθηκαν ο καθοδηγητικός χαρακτήρας, η σαφής δομή, η διαδραστικότητα, η ποικιλία δραστηριοτήτων και η δυνατότητα αυτόνομης μάθησης που προσφέρει η πλατφόρμα. Επιπλέον, το υλικό κρίθηκε ότι συμβάλλει σημαντικά στη βελτίωση των μαθησιακών πρακτικών και στην ενίσχυση των δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών σε σύγχρονες διδακτικές προσεγγίσεις. Οι συμμετέχοντες πρότειναν ορισμένες βελτιώσεις, όπως περισσότερα παραδείγματα και ενίσχυση της αλληλεπίδρασης, όμως συνολικά το υλικό κρίθηκε υψηλής ποιότητας και εκπαιδευτικής αξίας (Τσαγκαλίδου, 2021).

2.3 Έρευνες για την επιμόρφωση εκπαιδευτικών στη Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

Οι παρακάτω έρευνες αφορούν επιμορφωτικά προγράμματα που σχεδιάστηκαν για συγκεκριμένα γνωστικά αντικείμενα, όπως η Αγγλική Γλώσσα και οι Φυσικές Επιστήμες στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Η διπλωματική εργασία της Μπρικήκη (2019) εστιάζει στον σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την αποτίμηση ενός ολοκληρωμένου ψηφιακού εκπαιδευτικού περιβάλλοντος, στόχος του οποίου ήταν η επιμόρφωση εκπαιδευτικών Αγγλικής Γλώσσας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση του Ρεθύμνου. Το θεωρητικό μέρος της εργασίας παρουσιάζει βασικές έννοιες της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, της εκπαίδευσης ενηλίκων και της διδασκαλίας Αγγλικής με ΤΠΕ, οι οποίες αποτέλεσαν τη βάση για τον σχεδιασμό του εκπαιδευτικού υλικού. Το περιβάλλον μάθησης αναπτύχθηκε στην πλατφόρμα Chamilo και περιελάμβανε ποικίλο πολυμεσικό και διαδραστικό υλικό, καθώς και καθοδηγητικά βίντεο για τη χρήση της πλατφόρμας (π.χ. «Γνωριμία και χρήση του χώρου Chamilo»).

**«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕΞΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»**

Τα ερευνητικά ερωτήματα της εργασίας ήταν τέσσερα και αφορούσαν: (1) το κατά πόσο οι ΤΠΕ βοήθησαν τη διδασκαλία της Αγγλικής Γλώσσας, (2) το κατά πόσο βοήθησαν τον ίδιο τον εκπαιδευτικό, (3) την αποτελεσματικότητα των ΤΠΕ ως εργαλείου δημιουργίας εκπαιδευτικού υλικού και την ποιότητα του υλικού που παρήχθη, και (4) το κατά πόσο η στάση των μαθητών επηρεάστηκε από την αξιοποίηση ΤΠΕ στην τάξη.

Τα ερωτήματα αυτά αποτέλεσαν τον άξονα της ποσοτικής και ποιοτικής ανάλυσης που πραγματοποιήθηκε.

Η έρευνα απευθύνθηκε σε 15 εκπαιδευτικούς Αγγλικής Γλώσσας της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ρεθύμνου, οι οποίοι συμμετείχαν στην επιμόρφωση και αξιολόγησαν το ψηφιακό υλικό. Το δείγμα περιλάμβανε κυρίως εκπαιδευτικούς με 11–20 χρόνια διδακτικής εμπειρίας (66,7%), ενώ η πλειονότητα υπηρετούσε σε Γυμνάσιο (73,3%). Το ποικιλόμορφο δείγμα ενίσχυσε την εγκυρότητα της αξιολόγησης, επιτρέποντας τη σύγκριση απόψεων από διαφορετικά επίπεδα εμπειρίας και σχολικών πλαισίων.

Για τη συλλογή δεδομένων εφαρμόστηκε μικτή μεθοδολογία, η οποία περιελάμβανε ερωτηματολόγια κλειστού και ανοικτού τύπου, καθώς και συνέντευξη, σύμφωνα με την περιγραφή της μεθοδολογίας στο Μέρος Γ της εργασίας.

Το επιμορφωτικό περιβάλλον περιελάμβανε πολυμεσικές δραστηριότητες, υλικό βίντεο, οδηγητικές ενότητες και εφαρμογές ΤΠΕ όπως βίντεο, animation και comic, οι οποίες χρησιμοποιήθηκαν για να διερευνηθεί η διδακτική αποτελεσματικότητα των ΤΠΕ.

Τα συμπεράσματα της έρευνας επιβεβαιώνουν ότι οι ΤΠΕ διαδραματίζουν θετικό ρόλο τόσο στη διδασκαλία της Αγγλικής όσο και στην ενίσχυση της αυτοπεποίθησης και των δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών. Οι συμμετέχοντες δήλωσαν ότι η χρήση των ΤΠΕ ενίσχυσε τη δημιουργικότητά τους και διευκόλυνε τη βελτίωση της ποιότητας διδασκαλίας, ενώ θετικές αξιολογήθηκαν και οι αλλαγές στη στάση των μαθητών, οι

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕΞΑΕ για την επιμόρφωση εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

οποίες αποτυπώθηκαν στην ποσοτική έρευνα. Το εκπαιδευτικό υλικό που δημιουργήθηκε θεωρήθηκε πλήρες, κατανοητό και κατάλληλο για την επιμόρφωση, με τα ευρήματα να δείχνουν ότι η εφαρμογή των ΤΠΕ είναι αποτελεσματική σε όλες τις παραμέτρους που εξετάστηκαν.

Συνολικά, η εργασία συμβάλλει ουσιαστικά στην έρευνα της εξ αποστάσεως επιμόρφωσης εκπαιδευτικών Αγγλικής, προσφέροντας ένα ολοκληρωμένο παράδειγμα σχεδιασμού και αξιολόγησης εκπαιδευτικού υλικού που ενσωματώνει αρχές ΕΞΑΕ και ΤΠΕ. Η μελέτη αποδεικνύει ότι η κατάλληλα σχεδιασμένη ψηφιακή επιμόρφωση μπορεί να ενισχύσει την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών και να επηρεάσει θετικά τη διδακτική διαδικασία (Μπρικήκη, 2019).

Η διπλωματική εργασία της Τσαγκαράκη (2019) εξετάζει τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την αποτίμηση ενός ψηφιακού επιμορφωτικού περιβάλλοντος για εκπαιδευτικούς Αγγλικής Γλώσσας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση Ρεθύμνου. Το εκπαιδευτικό υλικό δημιουργήθηκε στο πλαίσιο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και βασίστηκε στις αρχές της Εκπαίδευσης Ενηλίκων και της ΕΞΑΕ, δίνοντας έμφαση στη σαφή δομή, στη διαδραστικότητα, στην καθοδηγητική υποστήριξη και στη δυνατότητα αυτορυθμιζόμενης μάθησης. Στόχος της εργασίας ήταν να σχεδιαστεί ψηφιακό υλικό που να μπορεί να καλύψει πραγματικές επιμορφωτικές ανάγκες των εκπαιδευτικών Αγγλικής στο σύγχρονο σχολείο.

Τα ερευνητικά ερωτήματα επικεντρώθηκαν σε τέσσερις βασικούς άξονες: (α) στην αξιολόγηση της παιδαγωγικής ποιότητας και της επιστημονικής αρτιότητας του υλικού, (β) στην ευχρηστία της πλατφόρμας και των δραστηριοτήτων, (γ) στο κατά πόσο η επιμόρφωση ενίσχυσε τις επαγγελματικές και διδακτικές δεξιότητες των εκπαιδευτικών, και (δ) στη δυνατότητα αξιοποίησης των γνώσεων που αποκτήθηκαν στην πραγματική διδακτική πρακτική. Τα ερωτήματα αυτά αποσκοπούσαν στο να διερευνήσουν τόσο την ποιότητα του σχεδιασμού όσο και την αποτελεσματικότητα της μαθησιακής εμπειρίας.

**«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»**

Η έρευνα απευθύνθηκε σε 15 εκπαιδευτικούς Αγγλικής Γλώσσας (ΠΕ06) της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ρεθύμνου, οι οποίοι αποτέλεσαν το δείγμα της μελέτης. Οι συμμετέχοντες είχαν διαφορετικά χρόνια διδακτικής εμπειρίας και γνώσης των ΤΠΕ, πράγμα που επέτρεψε μια αντιπροσωπευτική αξιολόγηση του επιμορφωτικού υλικού. Όλοι παρακολούθησαν το ψηφιακό μάθημα και στη συνέχεια αξιολόγησαν το υλικό μέσω ερωτηματολογίων και εργαλείων ανατροφοδότησης.

Όσον αφορά τα εργαλεία, η επιμόρφωση υλοποιήθηκε στο Σύστημα Διαχείρισης Μάθησης Chamilo, το οποίο χρησιμοποιήθηκε για τη φιλοξενία του μαθήματος, την οργάνωση των ενοτήτων και την αλληλεπίδραση των εκπαιδευομένων. Το εκπαιδευτικό υλικό σχεδιάστηκε με το εργαλείο H5P, το οποίο επέτρεψε τη δημιουργία διαδραστικών ασκήσεων, πολυμεσικού περιεχομένου και δραστηριοτήτων αξιολόγησης. Η πλατφόρμα Chamilo παρείχε τα εργαλεία για την πλοήγηση, την προβολή του υλικού, τις δραστηριότητες, τα forum και την παρακολούθηση της προόδου, ενώ το H5P επέτρεψε την ανάπτυξη ελκυστικού και ενεργητικού μαθησιακού υλικού.

Τα συμπεράσματα της έρευνας έδειξαν ότι το εκπαιδευτικό υλικό ήταν παιδαγωγικά τεκμηριωμένο, λειτουργικό και κατάλληλο για τους εκπαιδευτικούς. Οι συμμετέχοντες δήλωσαν υψηλό βαθμό ικανοποίησης από τη σαφήνεια της δομής, τη διαδραστικότητα, τη χρηστικότητα της πλατφόρμας και την υποστηρικτική φύση των δραστηριοτήτων. Επιπλέον, θεώρησαν ότι η επιμόρφωση βελτίωσε τις γλωσσικές και διδακτικές τους δεξιότητες και ότι το υλικό μπορεί να αξιοποιηθεί πρακτικά μέσα στην τάξη. Προτάθηκαν ορισμένες βελτιώσεις, όπως περισσότερες διαδραστικές δραστηριότητες και ενίσχυση της ανατροφοδότησης, όμως η συνολική αποτίμηση ήταν ιδιαίτερα θετική.

Συνολικά, αποτελεί ένα ολοκληρωμένο παράδειγμα επιμορφωτικού προγράμματος σε περιβάλλον εξ αποστάσεως μάθησης, δείχνοντας ότι η πλατφόρμα Chamilo σε συνδυασμό με τη δημιουργία υλικού H5P μπορεί να αποτελέσει ένα αποτελεσματικό

**«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»**

μοντέλο επαγγελματικής ανάπτυξης για εκπαιδευτικούς Αγγλικής Γλώσσας (Τσαγκαράκη, 2019).

Η διπλωματική εργασία του Τσουτσουδάκη (2020) εξετάζει τον σχεδιασμό, την υλοποίηση και την αξιολόγηση ενός διαδικτυακού περιβάλλοντος επιμόρφωσης εκπαιδευτικών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που διδάσκουν Φυσικές Επιστήμες ή υποστηρίζουν εργαστηριακά μαθήματα. Το αντικείμενο της επιμόρφωσης είναι η αξιοποίηση του μικροελεγκτή Arduino για τη μέτρηση της ταχύτητας στην ευθύγραμμη κίνηση — ένα θέμα που συνδέεται άμεσα με τη σύγχρονη τάση ενσωμάτωσης τεχνολογιών STEM στην εκπαίδευση. Η εργασία επιχειρεί να διερευνήσει κατά πόσο η εξ αποστάσεως εκπαίδευση μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών σε έναν τεχνικό και καινοτόμο τομέα όπως ο προγραμματισμός και η χρήση μικροελεγκτών.

Τα ερευνητικά ερωτήματα επικεντρώνονται σε τρεις βασικούς άξονες: Πρώτον, στην αξιολόγηση της χρησιμότητας του Arduino ως καινοτόμου εργαλείου για τη μέτρηση της ταχύτητας στην ευθύγραμμη κίνηση και τη χρησιμότητά του στη σχολική εργαστηριακή διδασκαλία. Δεύτερον, στην αποτίμηση της ποιότητας του ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού που δημιουργήθηκε, καθώς και των περιθωρίων βελτίωσής του. Και τρίτον, στη διερεύνηση των απόψεων των εκπαιδευτικών σχετικά με τη χρήση του Arduino και το κατά πόσο το υλικό υποστήριξε την αποτελεσματική κατανόηση του περιεχομένου, την αυτόνομη μάθηση και τη δυνατότητα επίλυσης αποριών μέσω του παρεχόμενου υλικού.

Η έρευνα απευθύνθηκε σε εκπαιδευτικούς δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, οι οποίοι είτε διδάσκουν Φυσικές Επιστήμες είτε έχουν ευθύνη για την εργαστηριακή υποστήριξη των αντίστοιχων μαθημάτων. Το δείγμα περιλάμβανε άτομα με ποικίλα χαρακτηριστικά ως προς την ειδικότητα, τα έτη προϋπηρεσίας και την εξοικείωση με τις ΤΠΕ, επιτρέποντας έτσι την καταγραφή πολλαπλών οπτικών και εμπειριών. Το πλαίσιο της εξ αποστάσεως επιμόρφωσης, μέσω ασύγχρονης μάθησης, λειτούργησε ως ευέλικτο περιβάλλον που

**«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕΞΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»**

επέτρεψε στους εκπαιδευτικούς να αλληλεπιδράσουν με το υλικό στον δικό τους χρόνο, στοιχείο κρίσιμο για ενήλικες που εργάζονται.

Για τη δημιουργία του επιμορφωτικού περιβάλλοντος αξιοποιήθηκαν μια σειρά από τεχνολογικά εργαλεία. Η πλατφόρμα Chamilo LMS χρησιμοποιήθηκε για τη δομή και τη φιλοξενία του μαθήματος, ενώ η δημιουργία διαδραστικού ψηφιακού υλικού βασίστηκε στο H5P, το οποίο ενσωματώθηκε μέσω WordPress. Το περιβάλλον Tinkercad αξιοποιήθηκε για την εικονική προσομοίωση του ηλεκτρονικού κυκλώματος, επιτρέποντας στους επιμορφούμενους να πειραματιστούν χωρίς απαραίτητο υλικό εξοπλισμό. Επιπλέον, χρησιμοποιήθηκαν πραγματικά ηλεκτρονικά εξαρτήματα (Arduino UNO, αισθητήρες υπερήχων, breadboard, jumper wires), καθώς και το λογισμικό Arduino IDE για τον προγραμματισμό του κυκλώματος. Για τη συλλογή και ανάλυση δεδομένων χρησιμοποιήθηκαν ερωτηματολόγια και ανάλυση περιεχομένου μέσω του λογισμικού Atlas.ti, στο πλαίσιο μιας μικτής μεθοδολογικής προσέγγισης.

Τα συμπεράσματα της έρευνας αναδεικνύουν ότι το ψηφιακό επιμορφωτικό περιβάλλον αξιολογήθηκε ιδιαίτερα θετικά από τους συμμετέχοντες. Οι εκπαιδευτικοί θεώρησαν το υλικό εύχρηστο, κατανοητό, λειτουργικό και παιδαγωγικά άρτιο. Η ενσωμάτωση διαδραστικών στοιχείων H5P, η σαφήνεια των οδηγιών και η χρήση προσομοιώσεων συνέβαλαν ουσιαστικά στην κατανόηση του αντικειμένου και στην ανάπτυξη δεξιοτήτων αυτόνομης μάθησης. Παράλληλα, αναγνωρίστηκε ότι το Arduino αποτελεί ένα εξαιρετικά χρήσιμο εργαλείο για το σχολικό εργαστήριο, προσφέροντας δυνατότητες εκσυγχρονισμού της διδασκαλίας και προώθησης δεξιοτήτων STEM. Προτάθηκαν επίσης ορισμένες βελτιώσεις, όπως η ενίσχυση κάποιων επεξηγηματικών τμημάτων και η προσθήκη περισσότερων παραδειγμάτων, όμως συνολικά το υλικό κρίθηκε ολοκληρωμένο και εκπαιδευτικά αποτελεσματικό.

Η εργασία καταλήγει ότι η ΕΞΑΕ μπορεί να αποτελέσει ένα αποδοτικό μέσο επιμόρφωσης εκπαιδευτικών σε τεχνικά και εργαστηριακά αντικείμενα, καθώς

**«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕΞΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»**

προσφέρει ευελιξία, προσαρμοστικότητα και δυνατότητα σταδιακής οικοδόμησης γνώσης. Η μελέτη συμβάλλει στη βιβλιογραφία της ψηφιακής επιμόρφωσης, παρουσιάζοντας ένα πλήρως ανεπτυγμένο παράδειγμα συνδυασμού τεχνολογικών εργαλείων και παιδαγωγικών αρχών, και αναδεικνύοντας την αξία του Arduino ως μέσο εκσυγχρονισμού της εργαστηριακής διδασκαλίας στις Φυσικές Επιστήμες (Τσουτσουδάκης, 2020).

Η συγκεκριμένη διπλωματική εργασία του Ρεράκη (2024) πραγματεύεται τον σχεδιασμό, την υλοποίηση και την αποτίμηση ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού με τη μέθοδο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, με σκοπό την επιμόρφωση εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης στη διδασκαλία της ενότητας «Το ηλεκτρικό κύκλωμα». Στο πλαίσιο αυτό, ο συγγραφέας διατύπωσε μία σειρά από ερευνητικά ερωτήματα οργανωμένα σε δέκα ερευνητικούς άξονες. Τα ερωτήματα εστιάζουν στην επιστημονική τεκμηρίωση και συνοχή του εκπαιδευτικού υλικού, στον βαθμό απλότητας και κατανόησης των εννοιών, στην ευχρηστία και λειτουργικότητά του, στον καθοδηγητικό και υποστηρικτικό του χαρακτήρα, καθώς και στη συμβολή του στην ανάπτυξη δεξιοτήτων αναστοχασμού και αυτοαξιολόγησης εκ μέρους των εκπαιδευόμενων. Επιπλέον, διερευνώνται τα στοιχεία εκείνα που χρήζουν βελτίωσης και οι πτυχές του υλικού που μπορούν να ενισχυθούν μελλοντικά.

Η έρευνα απευθύνθηκε σε δύο διακριτές ομάδες αξιολογητών. Η πρώτη ομάδα αποτελείτο από ειδικούς της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, οι οποίοι εξέτασαν το υλικό από την οπτική της παιδαγωγικής καταλληλότητας, της τεχνικής ορθότητας και της συμβατότητας με τις αρχές της ΕΞΑΕ. Η δεύτερη ομάδα περιλάμβανε τρεις εκπαιδευτικούς της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, οι οποίοι παρακολούθησαν το μάθημα ασύγχρονα μέσω της πλατφόρμας Chamilo και αξιολόγησαν την ποιότητα, τη σαφήνεια, την πρακτικότητα και τη χρησιμότητα του ψηφιακού περιεχομένου. Οι δύο αυτές ομάδες συνέβαλαν στην ολοκληρωμένη αποτίμηση του υλικού, προσφέροντας διαφορετικές οπτικές γωνίες, τόσο επιστημονικές όσο και εφαρμοσμένες.

**«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕΞΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»**

Για τη δημιουργία και την αξιολόγηση του ψηφιακού υλικού χρησιμοποιήθηκαν συγκεκριμένα εργαλεία και τεχνολογίες. Το μάθημα αναπτύχθηκε και φιλοξενήθηκε στην πλατφόρμα Chamilo, ενώ μεγάλο μέρος του εκπαιδευτικού περιεχομένου υλοποιήθηκε με το εργαλείο H5P, το οποίο προσφέρει διαδραστικές δραστηριότητες και στοιχεία πολυμέσων. Η αξιολόγηση πραγματοποιήθηκε μέσω ποιοτικής μεθοδολογίας, χρησιμοποιώντας ερωτηματολόγια και αναλυτική ανατροφοδότηση τόσο από τους ειδικούς της ΕΞΑΕ όσο και από τους εκπαιδευτικούς που συμμετείχαν στην επιμόρφωση.

Τα συμπεράσματα της έρευνας δείχνουν ότι το εκπαιδευτικό υλικό κρίθηκε ιδιαίτερα αποτελεσματικό και παιδαγωγικά επαρκές. Οι εκπαιδευτικοί δήλωσαν ότι το μάθημα συνέβαλε ουσιαστικά στην ενίσχυση των γνώσεων και της επιστημονικής τους κατάρτισης γύρω από το ηλεκτρικό κύκλωμα, ενώ εκτίμησαν ιδιαίτερα τον πρακτικό και υποστηρικτικό προσανατολισμό του υλικού. Τόνισαν τη διαδραστικότητα των δραστηριοτήτων, τη φιλικότητα της πλατφόρμας και τον καθοδηγητικό χαρακτήρα του περιεχομένου, ο οποίος στηρίζεται στην «καθοδηγούμενη διδακτική συζήτηση». Παράλληλα, υπογράμμισαν ότι το υλικό ενθάρρυνε την αυτοκατευθυνόμενη μάθηση και την αυτοαξιολόγηση, συμβάλλοντας έτσι σε μια ολοκληρωμένη μαθησιακή εμπειρία. Από την πλευρά των ειδικών της ΕΞΑΕ, το υλικό αξιολογήθηκε θετικά όσον αφορά την επιστημονική συνοχή, τη δομή, την ευχρηστία και τη δυνατότητα βελτίωσης ορισμένων στοιχείων, επιβεβαιώνοντας τη συνολική ποιότητα του εκπαιδευτικού σχεδιασμού (Ρεράκης, 2024).

2.4 Έρευνες για την επιμόρφωση εκπαιδευτικών με έμφαση στην καινοτομία

Οι μελέτες αυτές εξετάζουν την αξιοποίηση καινοτόμων τεχνολογιών και θεματικών πεδίων, όπως η εκπαιδευτική ρομποτική και η τοπική ιστορία, στο πλαίσιο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

Η συγκεκριμένη έρευνα της Δουκέρη (2023) είχε ως σκοπό την αποτίμηση του εκπαιδευτικού υλικού (Ε.Υ.) του μαθήματος «Δραστηριότητες Εκπαιδευτικής Ρομποτικής στο Νηπιαγωγείο με το Bee-bot» ως προς την ποιότητα, την καταλληλότητά του και τη συμβατότητά του με τις αρχές της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, της πολυμεσικής μάθησης και της Παιδαγωγικής της Προσχολικής Αγωγής. Για τον σκοπό αυτό διαμορφώθηκαν πέντε ερευνητικά ερωτήματα, τα οποία διερεύνησαν: (1) κατά πόσο το εκπαιδευτικό υλικό εφαρμόζει τις αρχές και τη μεθοδολογία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, (2) αν ακολουθεί τις αρχές της πολυμεσικής μάθησης, (3) ποιες είναι οι απόψεις των εκπαιδευτικών ως προς την κατανόηση του υλικού, (4) ποιες είναι οι απόψεις τους σχετικά με την ελκυστικότητά του, και (5) ποιο βαθμό ενδιαφέροντος τους προκάλεσε το υλικό.

Η έρευνα υλοποιήθηκε σε δύο φάσεις. Στην πρώτη φάση συμμετείχαν τρεις ειδικοί της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης: δύο τελειόφοιτοι και ένας απόφοιτος του ΠΜΣ «Επιστήμες της Αγωγής – Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση με τη χρήση ΤΠΕ», στους οποίους δόθηκε ερωτηματολόγιο με δημογραφικά στοιχεία και θεματικούς άξονες για την αξιολόγηση των δύο πρώτων ερευνητικών ερωτημάτων. Η δειγματοληψία ήταν βολική και η συλλογή δεδομένων πραγματοποιήθηκε τέλος Σεπτεμβρίου – αρχές Οκτωβρίου 2023.

Στη δεύτερη φάση συμμετείχαν έξι νηπιαγωγοί ΠΕ60 από δημόσια νηπιαγωγεία του νομού Ρεθύμνου. Η συλλογή δεδομένων έγινε μέσω ημιδομημένων συνεντεύξεων, οι οποίες στόχευαν να διερευνήσουν τα τρία τελευταία ερευνητικά ερωτήματα, δηλαδή την κατανόηση, την ελκυστικότητα και το ενδιαφέρον που προκάλεσε το υλικό. Η συλλογή δεδομένων έγινε τέλη Οκτωβρίου – αρχές Νοεμβρίου 2023.

Ως εργαλεία συλλογής δεδομένων χρησιμοποιήθηκαν: (α) ερωτηματολόγιο για την πρώτη φάση, το οποίο περιλάμβανε δημογραφικά στοιχεία και θεματικές ενότητες σε δέκα άξονες, και (β) ημιδομημένη συνέντευξη για τη δεύτερη φάση, με ανοιχτές ερωτήσεις που αφορούσαν την κατανόηση, την πλοήγηση, την ελκυστικότητα και το

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

ενδιαφέρον. Η ανάλυση των δεδομένων και των δύο φάσεων έγινε με την τεχνική της ανάλυσης περιεχομένου στο λογισμικό Atlas.ti 7.5.7.

Τα συμπεράσματα της μελέτης ήταν ιδιαιτέρως θετικά. Ως προς τα δύο πρώτα ερευνητικά ερωτήματα, οι ειδικοί της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης αξιολόγησαν το εκπαιδευτικό υλικό ως επιστημονικά τεκμηριωμένο, συνεκτικό και πλήρως ευθυγραμμισμένο τόσο με τις αρχές της εξΑΕ όσο και με τις αρχές πολυμεσικής μάθησης, καθώς αξιοποιεί πλούσιες βιβλιογραφικές πηγές και ποικιλία οπτικοακουστικού υλικού.

Σχετικά με τα υπόλοιπα ερευνητικά ερωτήματα, οι νηπιαγωγοί δήλωσαν ότι το μάθημα ήταν σαφές, κατανοητό και εύκολα παρακολουθήσιμο, χάρη στη δομή, στη γλώσσα και στη συνοχή του. Επίσης αξιολόγησαν το υλικό ως ιδιαίτερα ελκυστικό, χάρη στη χρήση χρωμάτων, εικόνων, συνδέσμων και ποικιλίας μέσων. Έδειξαν μεγάλο ενδιαφέρον για τη χρήση του Bee-bot στο νηπιαγωγείο, ενώ εξέφρασαν έντονη προθυμία να εφαρμόσουν δικά τους προγράμματα εκπαιδευτικής ρομποτικής. Παράλληλα, ζήτησαν περισσότερη υποστήριξη και επιμόρφωση, καθώς και καλύτερη υλικοτεχνική υποδομή για τη χρήση ρομποτικής στις σχολικές μονάδες.

Συνολικά, η αποτίμηση του εκπαιδευτικού υλικού κρίθηκε «άκρως ικανοποιητική», καθώς σε όλα τα ερευνητικά ερωτήματα καταγράφηκαν θετικές αξιολογήσεις, επιβεβαιώνοντας ότι πρόκειται για ένα ολοκληρωμένο, κατανοητό και ενδιαφέρον πρόγραμμα εκπαιδευτικής ρομποτικής για το νηπιαγωγείο (Δουκέρη, 2023).

Η διπλωματική εργασία του Λώλου (2023), αφορά τον σχεδιασμό, την υλοποίηση και την αποτίμηση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού για ενήλικες, με τη μέθοδο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, στο θεματικό πεδίο της τοπικής ιστορίας και ειδικότερα της περιοχής των Ιωαννίνων κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Η εργασία εντάσσεται στο πλαίσιο της εκπαίδευσης ενηλίκων και της αξιοποίησης των ΤΠΕ στην εξ

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕΞΑΕ για την επιμόρφωση εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

αποστάσεως μάθηση και βασίζεται σε σύγχρονες παιδαγωγικές αρχές, όπως η ανδραγωγική προσέγγιση και η θεωρία της πολυμεσικής μάθησης.

Σκοπός της έρευνας ήταν να διερευνηθεί κατά πόσο το παραγόμενο ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό ακολουθεί τις βασικές αρχές και τη μεθοδολογία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και αν είναι σχεδιασμένο σύμφωνα με τις αρχές της πολυμεσικής μάθησης. Τα ερευνητικά ερωτήματα επικεντρώθηκαν στην επιστημονική συνοχή και παιδαγωγική καταλληλότητα του υλικού, στην ευχρηστία και σαφήνεια της δομής του, στην υποστήριξη της αλληλεπίδρασης και του αναστοχασμού των εκπαιδευομένων, καθώς και στον βαθμό αξιοποίησης των πολυμεσικών στοιχείων με τρόπο που να ενισχύει τη μάθηση.

Το εκπαιδευτικό υλικό σχεδιάστηκε με τη χρήση του εργαλείου H5P, το οποίο επέτρεψε την ανάπτυξη πολυμεσικών και διαδραστικών δραστηριοτήτων, όπως παρουσιάσεις με κείμενο και εικόνα, βίντεο, δραστηριότητες αυτοαξιολόγησης και ασκήσεις αναστοχασμού. Στη συνέχεια το υλικό ενσωματώθηκε και φιλοξενήθηκε στην πλατφόρμα Chamilo (Learning Management System), η οποία λειτούργησε ως ολοκληρωμένο περιβάλλον μάθησης και υποστήριξε τη δομημένη παρουσίαση του περιεχομένου, την πλοήγηση των εκπαιδευομένων και την παιδαγωγική οργάνωση του μαθήματος.

Η αποτίμηση του εκπαιδευτικού υλικού πραγματοποιήθηκε μέσω ποιοτικής έρευνας. Ως ερευνητικό εργαλείο χρησιμοποιήθηκε ερωτηματολόγιο με ερωτήσεις ανοιχτού τύπου, το οποίο απευθύνθηκε σε τρεις ειδικούς στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Οι συμμετέχοντες αξιολόγησαν το υλικό ως προς τη μεθοδολογική του αρτιότητα, τη συμμόρφωσή του με τις αρχές της ΕΞΑΕ και της πολυμεσικής μάθησης, καθώς και τη συνολική παιδαγωγική του αξία. Τα δεδομένα που συλλέχθηκαν αναλύθηκαν με τη μέθοδο της ποιοτικής ανάλυσης περιεχομένου.

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι το εκπαιδευτικό υλικό είναι σχεδιασμένο σύμφωνα με τις βασικές αρχές της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και αξιοποιεί αποτελεσματικά τις αρχές της πολυμεσικής μάθησης. Οι ειδικοί επισήμαναν ότι το υλικό παρουσιάζει σαφή δομή, ευχρηστία, κατάλληλη καθοδήγηση του εκπαιδευομένου και επαρκείς δυνατότητες αλληλεπίδρασης και αυτοαξιολόγησης. Παράλληλα, αναγνωρίστηκε η παιδαγωγική αξία της αξιοποίησης της τοπικής ιστορίας ως γνωστικού αντικείμενου στην εκπαίδευση ενηλίκων, καθώς ενισχύει το ενδιαφέρον, τη συναισθηματική εμπλοκή και τον αναστοχασμό των εκπαιδευομένων.

Συνολικά, η διπλωματική εργασία καταδεικνύει ότι ο συνδυασμός κατάλληλων ψηφιακών εργαλείων, όπως το H5P και το Chamilo, με τεκμηριωμένες παιδαγωγικές αρχές μπορεί να οδηγήσει στη δημιουργία ποιοτικού διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση ενηλίκων. Η εργασία αποτελεί ένα ολοκληρωμένο παράδειγμα καλής πρακτικής στον σχεδιασμό και την αποτίμηση ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού στο πεδίο της ΕξΑΕ (Λώλος, 2023).

2.5 Σύνοψη

Από την ανάλυση των έντεκα ερευνητικών μελετών, προκύπτει ότι η εξ αποστάσεως επιμόρφωση εκπαιδευτικών αποτελεί ένα διαρκώς εξελισσόμενο πεδίο, το οποίο βασίζεται στη συστηματική αξιοποίηση των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών και στον

**«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕΞΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»**

παιδαγωγικά τεκμηριωμένο σχεδιασμό ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού (Μουζάκης κ.ά., 2009· Κακουλάκης, 2019· Τσαγκαλίδου, 2021).

Κοινό χαρακτηριστικό των περισσότερων μελετών είναι η χρήση ολοκληρωμένων ψηφιακών περιβαλλόντων μάθησης, όπως τα Συστήματα Διαχείρισης Μάθησης, και η ανάπτυξη διαδραστικού περιεχομένου μέσω εργαλείων πολυμέσων (Μπρικήκη, 2019· Τσαγκαράκη, 2019· Τσουτσουδάκης, 2020· Λώλος, 2023· Κουτσοθανάση, 2024· Ρεράκης, 2024). Τα περιβάλλοντα αυτά σχεδιάζονται με βάση τις αρχές της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και της εκπαίδευσης ενηλίκων, δίνοντας έμφαση στη σαφή δομή, την καθοδήγηση, τη διαδραστικότητα και την αυτορυθμιζόμενη μάθηση (Κακουλάκης, 2019· Τσαγκαλίδου, 2021· Λαφάρα, 2023).

Τα ευρήματα των ερευνών συγκλίνουν στο ότι το ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό αξιολογείται ως παιδαγωγικά κατάλληλο, εύχρηστο και αποτελεσματικό. Οι εκπαιδευτικοί δηλώνουν υψηλό βαθμό ικανοποίησης από τη μαθησιακή εμπειρία και αναγνωρίζουν ότι η εξ αποστάσεως επιμόρφωση συμβάλλει ουσιαστικά στην ανάπτυξη γνώσεων και δεξιοτήτων (Μουζάκης κ.ά., 2009· Μπρικήκη, 2019· Τσαγκαράκη, 2019· Τσουτσουδάκης, 2020· Κουτσοθανάση, 2024). Ιδιαίτερα θετικά αποτιμάται η ευελιξία που προσφέρει η ασύγχρονη μάθηση, καθώς και η δυνατότητα αυτονομίας των επιμορφούμενων (Τσουτσουδάκης, 2020· Λαφάρα, 2023).

Παράλληλα, οι μελέτες καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα θεματικών πεδίων, όπως η διαφοροποιημένη διδασκαλία (Κακουλάκης, 2019), η συμπεριληπτική εκπαίδευση (Κουτσοθανάση, 2024), η διδασκαλία επιμέρους γνωστικών αντικειμένων, όπως η Αγγλική Γλώσσα και οι Φυσικές Επιστήμες (Μπρικήκη, 2019· Τσαγκαράκη, 2019· Τσουτσουδάκης, 2020· Ρεράκης, 2024), η εκπαιδευτική ρομποτική (Δουκέρη, 2023), καθώς και η διαχείριση συγκρούσεων και η ειρηνική διαμεσολάβηση (Λαφάρα, 2023). Το εύρος αυτό αναδεικνύει την ευελιξία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης ως μέσου επιμόρφωσης σε διαφορετικά παιδαγωγικά και επιστημονικά πεδία.

Ωστόσο, παρά τα θετικά ευρήματα, εντοπίζονται και ορισμένοι περιορισμοί. Οι περισσότερες έρευνες βασίζονται σε μικρά δείγματα και επικεντρώνονται κυρίως στη βραχυπρόθεσμη αξιολόγηση της μαθησιακής εμπειρίας, χωρίς να διερευνούν τη μακροχρόνια επίδραση της επιμόρφωσης στην εκπαιδευτική πρακτική (Δουκέρη, 2023·

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

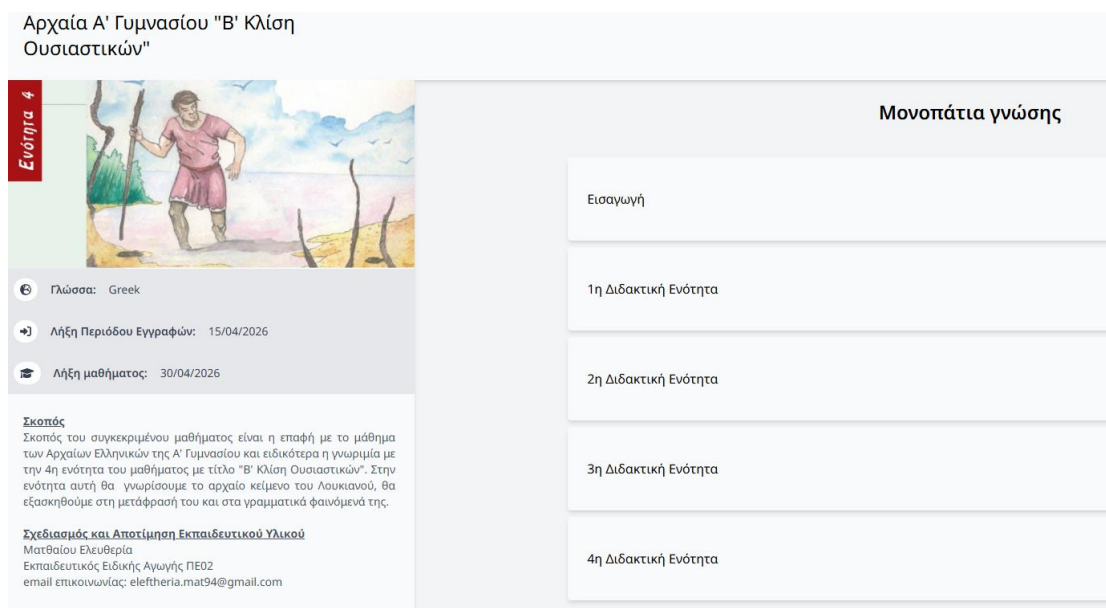
Λώλος, 2023· Ρεράκης, 2024). Επιπλέον, σε αρκετές περιπτώσεις προτείνεται η ανάγκη ενίσχυσης της αλληλεπίδρασης, του εμπλουτισμού των δραστηριοτήτων και της περαιτέρω υποστήριξης των επιμορφούμενων (Μουζάκης κ.ά., 2009· Κακουλάκης, 2019· Τσαγκαλίδου, 2021).

Συνολικά, η παραπάνω βιβλιογραφική ανασκόπηση καταδεικνύει ότι η εξ αποστάσεως επιμόρφωση, όταν σχεδιάζεται με παιδαγωγικά τεκμηριωμένο τρόπο και αξιοποιεί κατάλληλα τις ψηφιακές τεχνολογίες, μπορεί να αποτελέσει ένα ιδιαίτερα αποτελεσματικό εργαλείο επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών (Μουζάκης κ.ά., 2009· Λαφάρα, 2023· Κουτσοθανάση, 2024). Παράλληλα, αναδεικνύεται η ανάγκη για περαιτέρω έρευνα που θα εστιάζει στη βιωσιμότητα των μαθησιακών αποτελεσμάτων και στη μεταφορά τους στην εκπαιδευτική πράξη.

3. Μεθοδολογία Έρευνας

3.1 Μεθοδολογία ανάπτυξης και υλοποίησης εκπαιδευτικού υλικού

Για τις ανάγκες της έρευνας σχεδιάστηκε και δημιουργήθηκε το ψηφιακό μάθημα με τίτλο «Αρχαία Α' Γυμνασίου "Β' Κλίση Ουσιαστικών"».

Αρχαία Α' Γυμνασίου "Β' Κλίση Ουσιαστικών"

Ενότητα 4

Μονοπάτια γνώσης

Εισαγωγή

1η Διδακτική Ενότητα

2η Διδακτική Ενότητα

3η Διδακτική Ενότητα

4η Διδακτική Ενότητα

Γλώσσα: Greek

Λήξη Περιόδου Εγγραφών: 15/04/2026

Λήξη μαθήματος: 30/04/2026

Σκοπός
Σκοπός του συγκεκριμένου μαθήματος είναι η επαφή με το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου και ειδικότερα η γνωριμία με την 4η ενότητα του μαθήματος με τίτλο "Β' Κλίση Ουσιαστικών". Στην ενότητα αυτή θα γνωρίσουμε το αρχαίο κείμενο του Λουκιανού, θα εξασκηθούμε στη μετάφρασή του και στα γραμματικά φαινόμενά της.

Σχεδιασμός και Αποτίμηση Εκπαιδευτικού Υλικού
Ματθαίου Ελευθερία
Εκπαιδευτικός Ειδικής Αγωγής ΠΕ02
email επικοινωνίας: eleftheria.mat94@gmail.com

Εικόνα 1. Η αρχική σελίδα του μαθήματος

Το εκπαιδευτικό υλικό του μαθήματος παρουσιάζεται μέσα από την πλατφόρμα Edivea Students, η οποία αποτελεί ένα δωρεάν εργαλείο ηλεκτρονικής μάθησης και περιλαμβάνει ενσωματωμένο σύστημα διαχείρισης περιεχομένου, με στόχο να διευκολύνει και να ενισχύσει την πρόσβαση στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Στο περιβάλλον αυτής της πλατφόρμας εντάχθηκε το υλικό που δημιουργήθηκε με το H5P, ένα ψηφιακό εργαλείο σχεδιασμένο για την παραγωγή διαδραστικών εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων και πολυμεσικού περιεχομένου. Επιπλέον, ενσωματώθηκαν βίντεο που δημιουργήθηκαν με τα εργαλεία Doodly και Plotagon, προσδίδοντας στο εκπαιδευτικό περιεχόμενο μια πιο ζωντανή οπτικοακουστική διάσταση. Ο σχεδιασμός του υλικού στηρίχθηκε σε καθιερωμένες παιδαγωγικές θεωρίες, όπως η ταξινομία των West-

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

Λιοναράκη και οι αρχές της πολυμεσικής μάθησης του Mayer, γεγονός που εξασφάλισε ότι το υλικό είναι σύμφωνο με τις σύγχρονες εκπαιδευτικές αντιλήψεις και ανταποκρίνεται στις ανάγκες των εκπαιδευτικών.

Ο σύνδεσμος όπου έχει αναρτηθεί το εκπαιδευτικό υλικό στην πλατφόρμα Edivea Students είναι ο εξής: <https://students.edivea.net/courses/132>

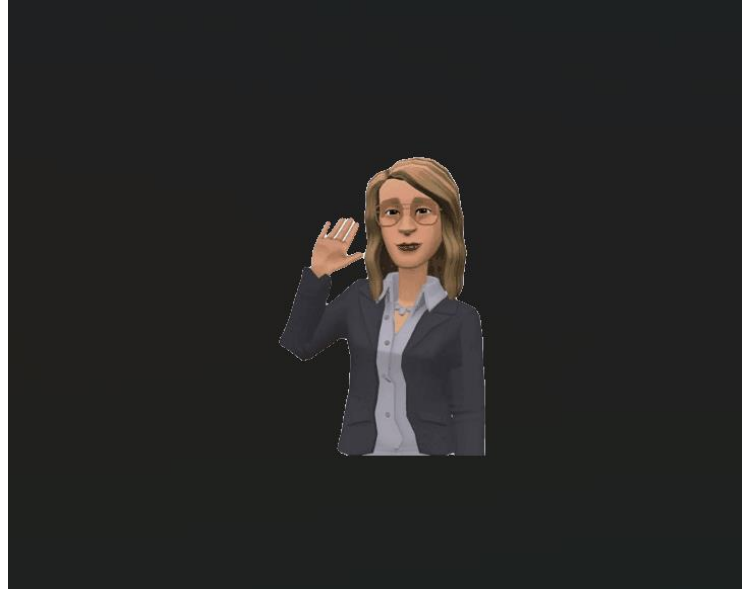
Η διάρθρωση του εκπαιδευτικού υλικού έχει ως εξής:

- **Εισαγωγή**
- **1η Διδακτική Ενότητα: Ένα Ταξίδι Επιστημονικής Φαντασίας**
- **2η Διδακτική Ενότητα: Ετυμολογικά- Παραγωγή Ουσιαστικών**
- **3η Διδακτική Ενότητα: Τα άρθρα**
- **4η Διδακτική Ενότητα: Η Β' Κλίση Ουσιαστικών**

Σε αυτό το σημείο αξίζει να σημειωθεί ότι το θεωρητικό μέρος του εκπαιδευτικού υλικού αντλείται από το σχολικό εγχειρίδιο των Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου και αντιστοιχεί στο τέταρτο κεφάλαιο της επίσημα καθορισμένης διδακτέας ύλης του μαθήματος.

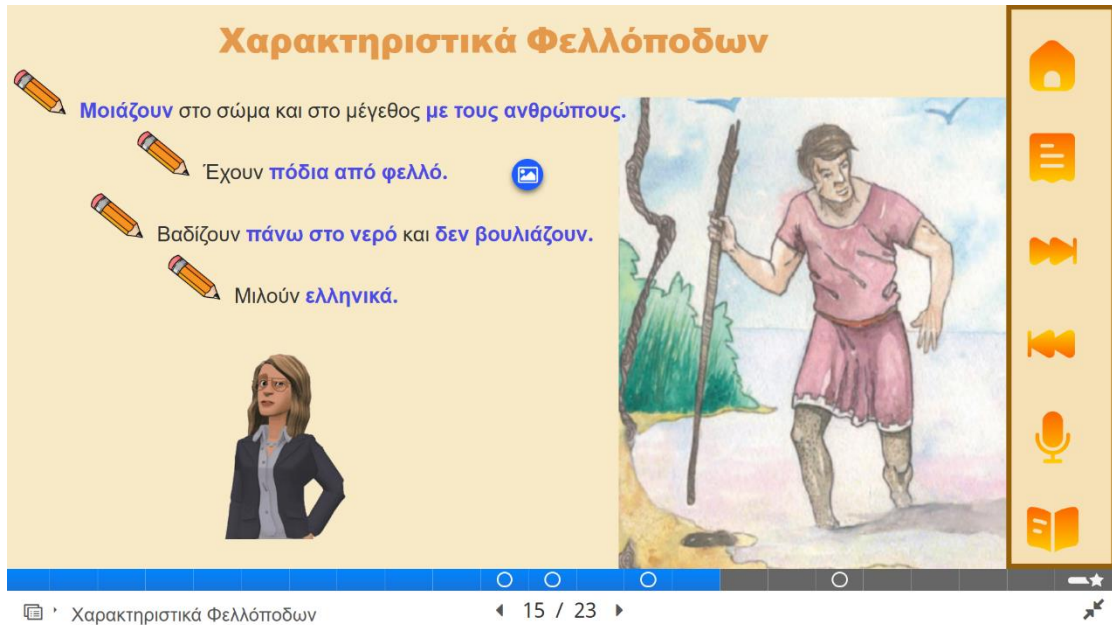
Το εκπαιδευτικό υλικό έχει ως κεντρική φιγούρα ένα avatar, την εκπαιδευτικό κυρία Ρίτα, η οποία δημιουργήθηκε με το πρόγραμμα Plotagon. Η κυρία Ρίτα έχει σχεδιαστεί ώστε να αναλαμβάνει πολλούς και σημαντικούς ρόλους σε όλη τη διάρκεια της διαδραστικής μάθησης. Συγκεκριμένα, υποδέχεται τους μαθητές σε κάθε ενότητα και παρουσιάζει το θέμα της, λειτουργεί ως αφηγήτρια όπου χρειάζεται, ενώ παράλληλα προσφέρει καθοδήγηση, επεξηγήσεις και ενθάρρυνση. Στόχος της είναι να συμβάλλει στη δημιουργία ενός ευχάριστου, φιλικού και ελκυστικού περιβάλλοντος αλληλεπίδρασης. Αυτό επιτυγχάνεται με τις κινήσεις του σώματός της και τις εκφράσεις του προσώπου της, οι οποίες προσαρμόζονται ανάλογα με τις απαιτήσεις του εκπαιδευτικού υλικού (σύμφωνα με την αρχή της ενσωμάτωσης).

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

Εικόνα 2. Η Κυρία Ρίτα, το Avatar

Το κύριο περιεχόμενο του διδακτικού υλικού, δηλαδή το σταθερό κείμενο, ακολουθεί την πολυμεσική αρχή καθώς και τις αρχές του πλεονασμού και της συνοχής. Έτσι, παρουσιάζεται ταυτόχρονα με εικόνα και κείμενο, χωρίς περιττές λεπτομέρειες ή πληροφορίες που δεν σχετίζονται με το θέμα.

Χαρακτηριστικά Φελλόποδων

- Μοιάζουν στο σώμα και στο μέγεθος με τους ανθρώπους.
- Έχουν πόδια από φελλό.
- Βαδίζουν πάνω στο νερό και δεν βουλιάζουν.
- Μιλούν ελληνικά.

Χαρακτηριστικά Φελλόποδων 15 / 23

Εικόνα 3. Το κείμενο παρουσιάζεται με κείμενο και με εικόνα, χωρίς πλεονάζοντα στοιχεία

Επιπλέον, οι πληροφορίες δίνονται σε μικρότερα, διακριτά μέρη, σύμφωνα με την αρχή της κατάτμησης, ώστε να αποφεύγονται τα μεγάλα και κουραστικά κείμενα.

Παραγωγή Ουσιαστικών

Τα ουσιαστικά παράγονται από

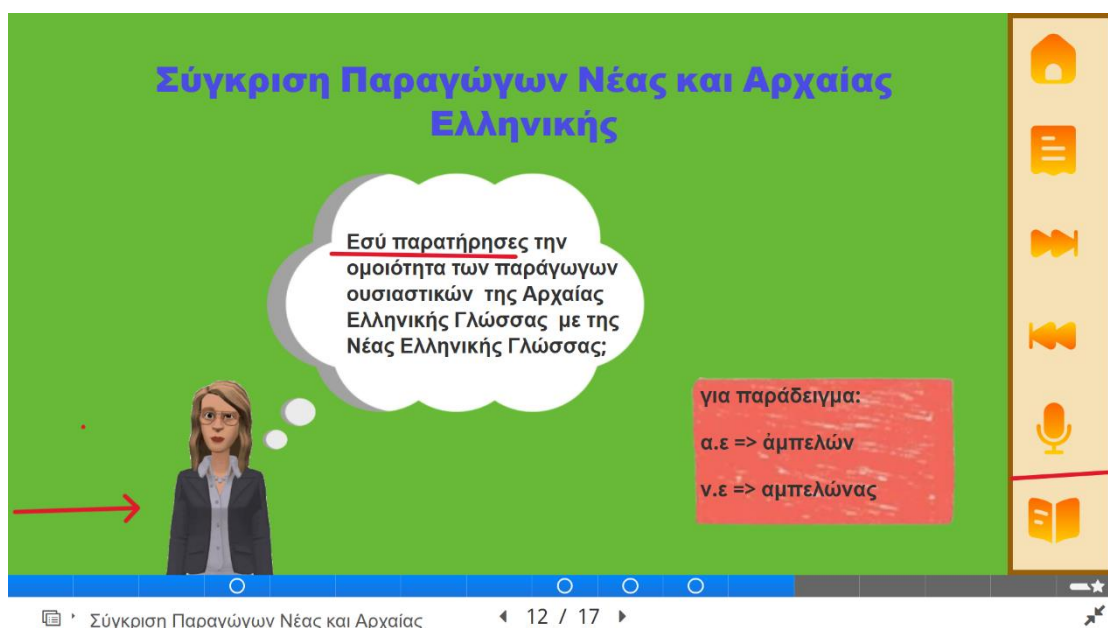
- ουσιαστικά
- ρήματα
- επίθετα

πατήρ > πατριά τρέφω > τροφή σοφός > σοφία

Παραγωγή Ουσιαστικών 5 / 17

Εικόνα 4. Το κείμενο παρουσιάζεται τμηματικά

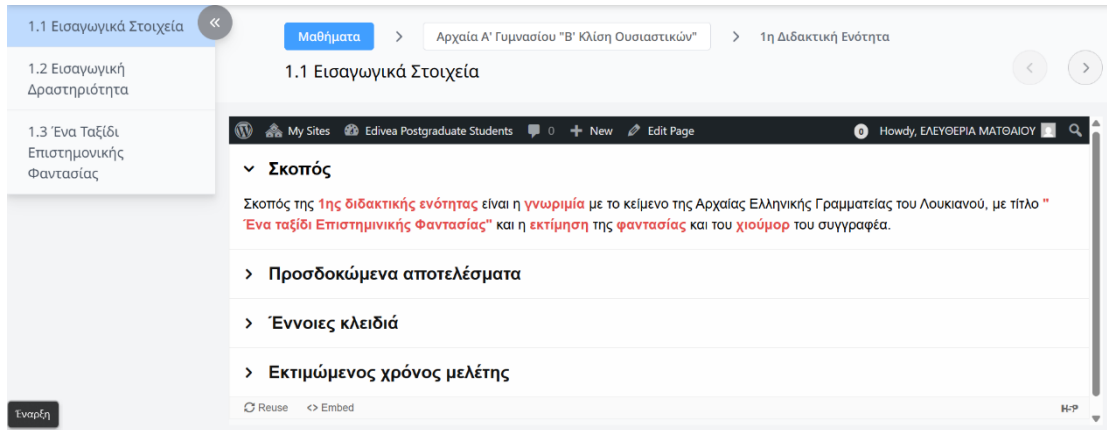
Βάσει των αρχών της τροπικότητας, της φωνής και της ενσωμάτωσης, το υλικό προσφέρει δυνατότητα προφορικής αφήγησης, την οποία αναλαμβάνει η καθηγήτρια, ενώ παράλληλα εμφανίζεται και η εικόνα της. Επιπλέον, εφαρμόζεται η αρχή της προσωποποίησης, καθώς γίνεται χρήση δεύτερου προσώπου και ένας πιο οικείος, φιλικός τρόπος διατύπωσης.

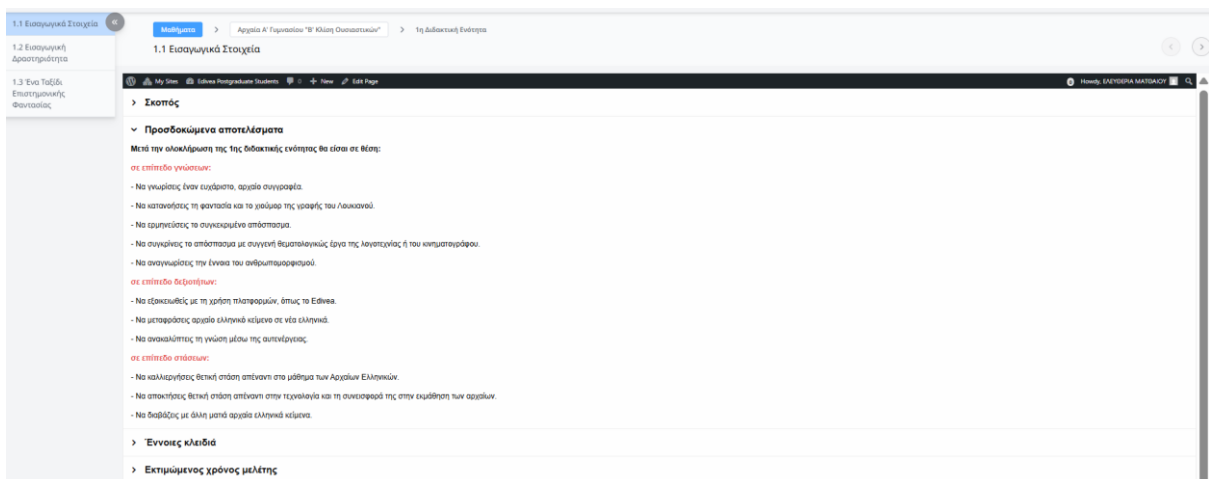
Εικόνα 5. Ενσωμάτωση αφήγησης, avatar και φιλικού ύφους

Εκτός από το κύριο κείμενο, το διδακτικό υλικό περιλαμβάνει και συνοδευτικά στοιχεία, όπως ο πίνακας περιεχομένων, ο σκοπός, οι επιδιωκόμενοι στόχοι, οι λέξεις-κλειδιά και άλλα εισαγωγικά μέρη.

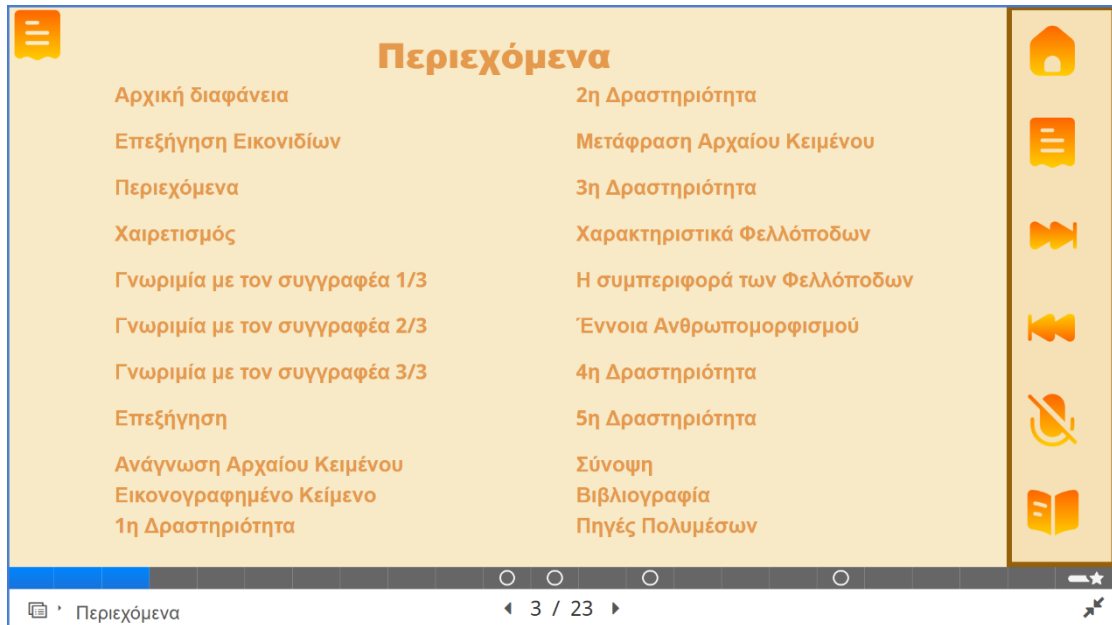
«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

Εικόνα 6. Ο σκοπός της Διδακτικής Ενότητας

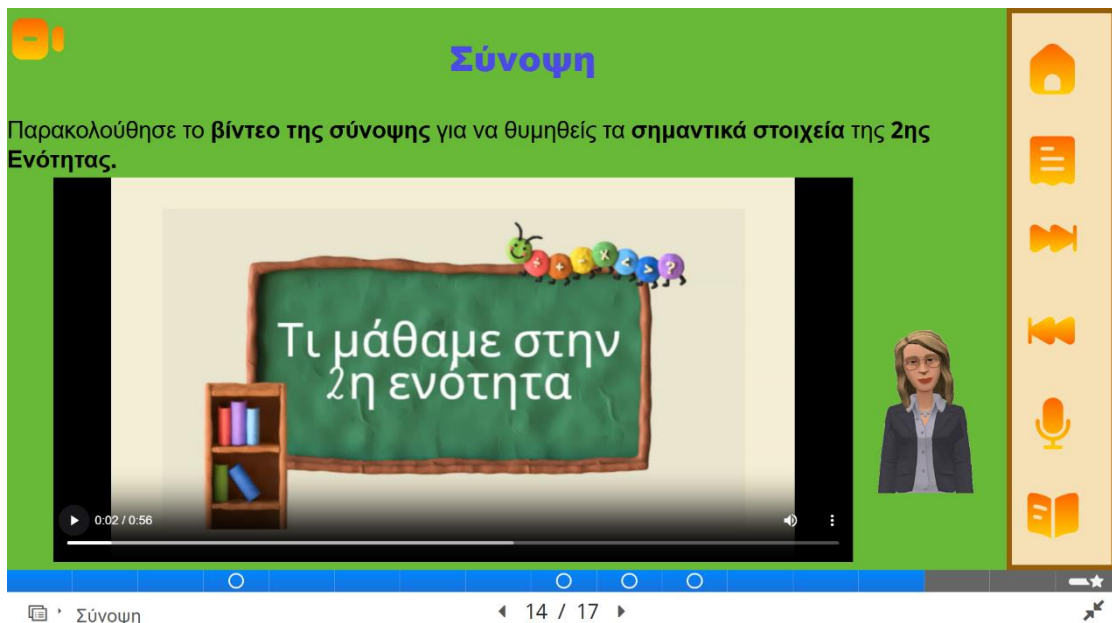

Εικόνα 7. Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα της Διδακτικής Ενότητας

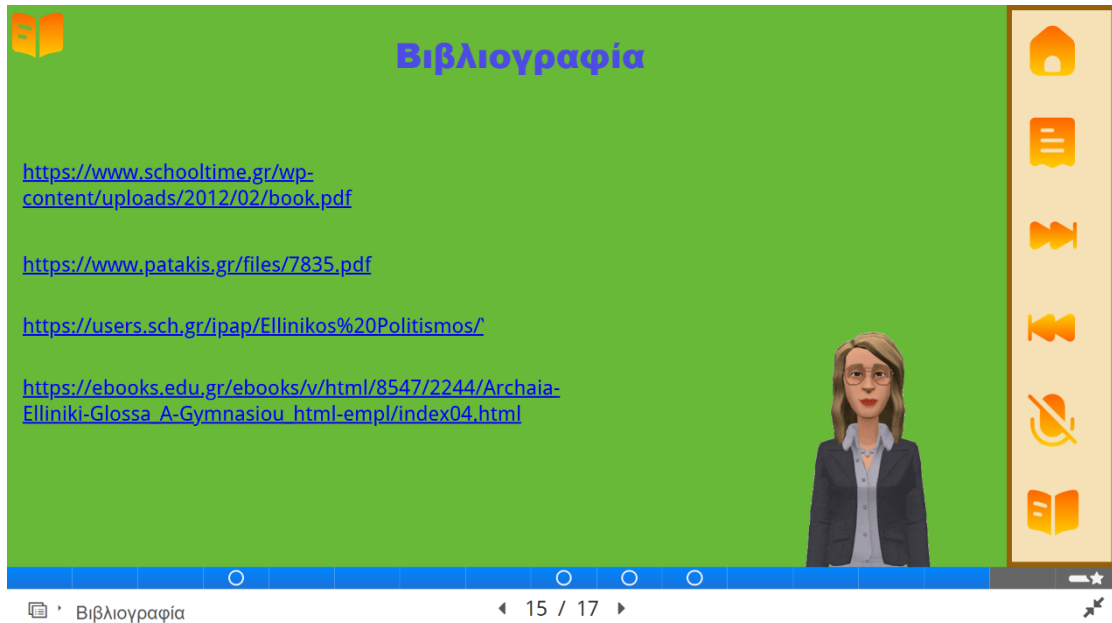

Εικόνα 8. Τα Περιεχόμενα της Διδακτικής Ενότητας

Περιλαμβάνει επίσης μετακείμενα στοιχεία, όπως η σύνοψη και η βιβλιογραφία.

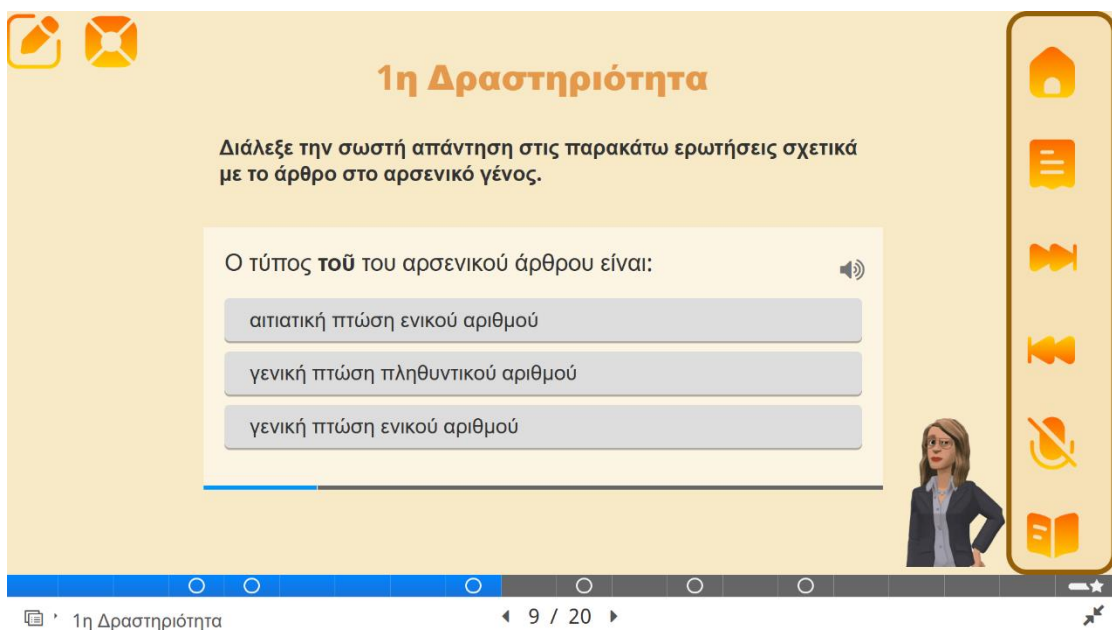

Εικόνα 9. Σύνοψη

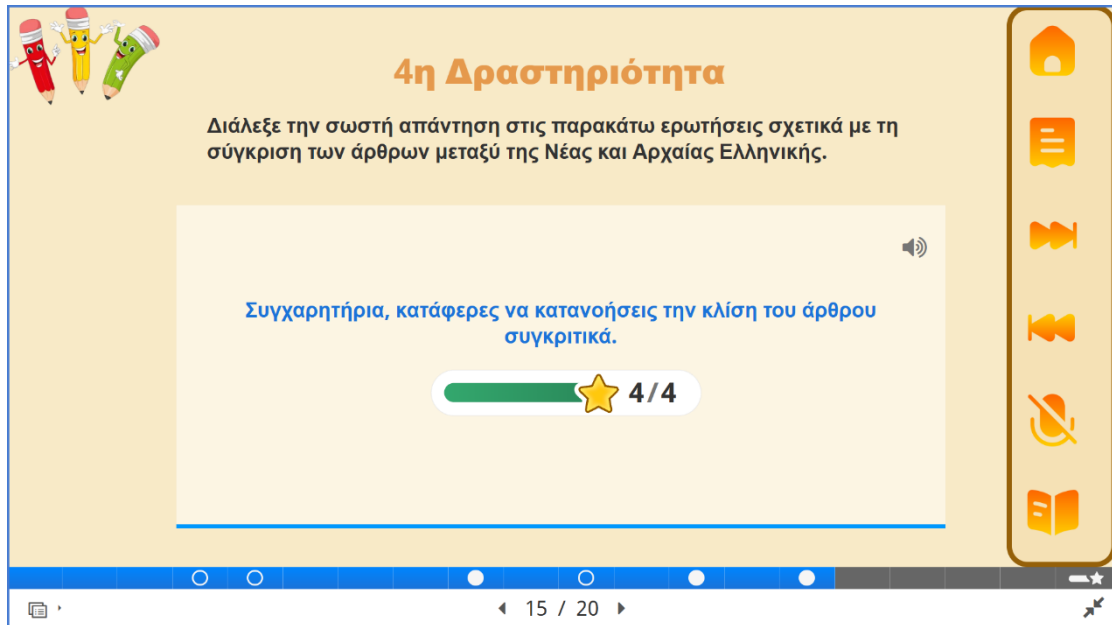

Εικόνα 10. Βιβλιογραφία

Τα διακείμενα διατρέχουν όλο το βασικό σώμα του υλικού και περιλαμβάνουν συμπεράσματα, σύντομες ανακεφαλαιώσεις, δραστηριότητες αυτοαξιολόγησης, εργαλεία ανατροφοδότησης, μηχανισμούς κατανόησης και εφαρμογής των νέων γνώσεων, καθώς και παραπομπές σε πρόσθετες πηγές.

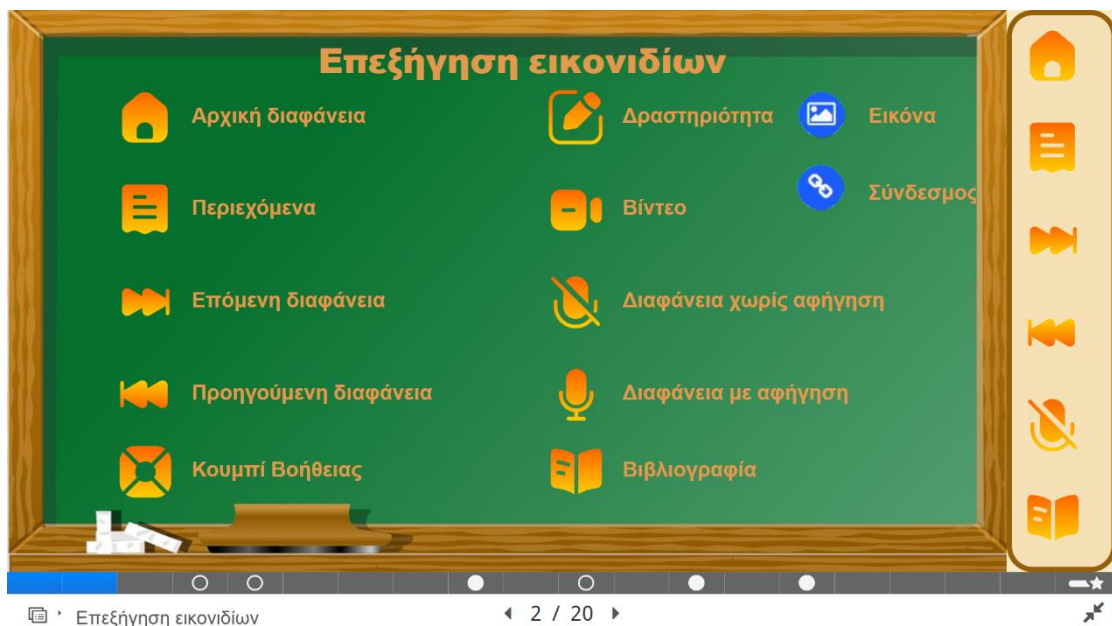

Εικόνα 11. Ενδεικτική δραστηριότητα κατανόησης

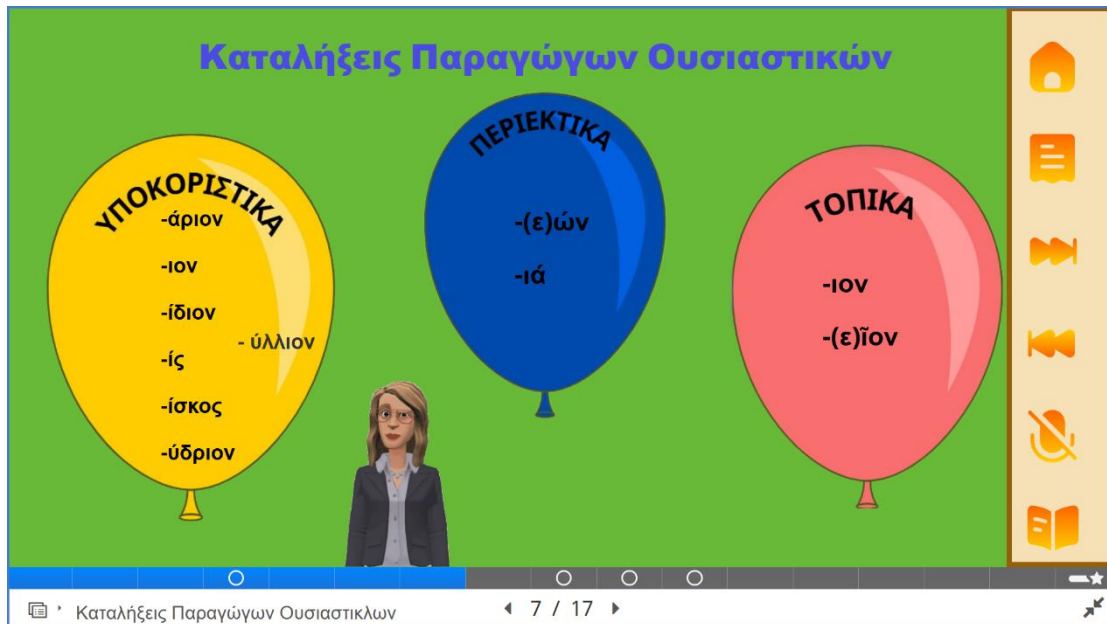
Εικόνα 12. Μηχανισμοί ανατροφοδότησης

Τα επικείμενα στοιχεία, όπως τα γλωσσάρια, λειτουργούν με επεξηγηματικό ρόλο και συνδέονται με τις αρχές της προπαίδευσης και της σηματοδότησης.

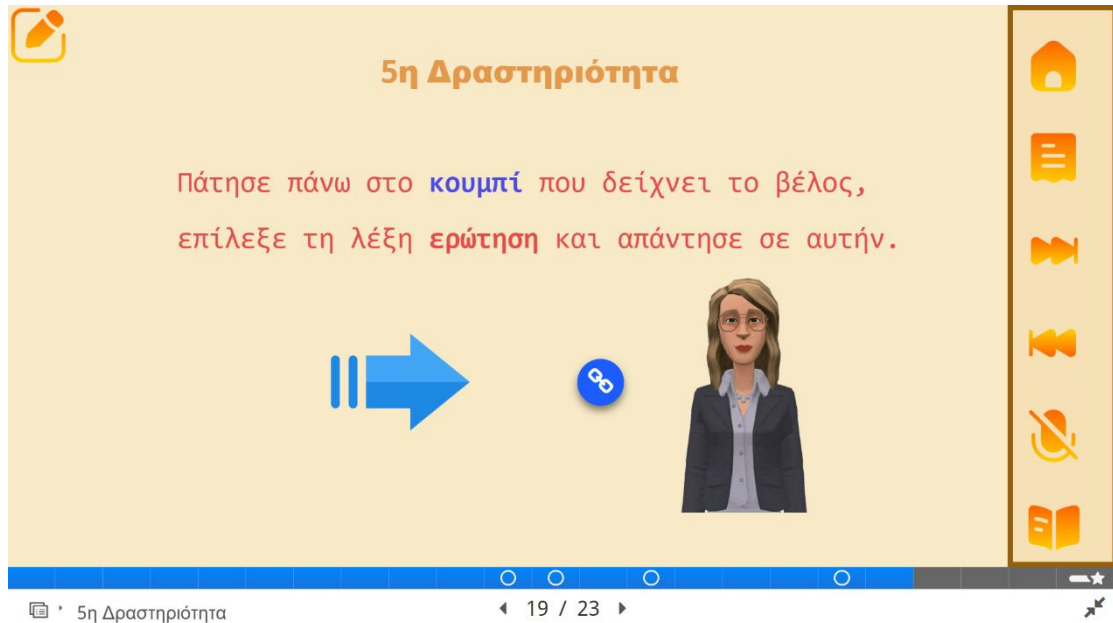
Εικόνα 13. Επεξήγηση εικονιδίων

Τα παρακείμενα μη γλωσσικά ή ημι-γλωσσικά στοιχεία, όπως φωτογραφίες, γραφήματα, εικόνες και σχήματα, εντάσσονται στο υλικό σύμφωνα με τις αρχές της χωρικής και χρονικής συνάφειας.

Εικόνα 14. Γλωσσικά και ημι-γλωσσικά στοιχεία

Τα πολυκείμενα περιλαμβάνουν συζητήσεις, εργασίες ή projects που εκπονεί ο εκπαιδευόμενος, μαζί με τις απαραίτητες οδηγίες για την υλοποίησή τους.

Εικόνα 15. Padlet

Τα πολυαντικείμενα, που περιλαμβάνουν όλα τα ηλεκτρονικά μέσα υποστήριξης του υλικού (όπως ήχο, εικόνα, βίντεο, διαδικτυακούς πόρους κ.ά.), διατρέχουν ολόκληρο το διδακτικό υλικό.

Εικόνα 16. Διαδραστικό βίντεο

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕΞΑΕ για την επιμόρφωση εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

3.2 Σκοπός της έρευνας

Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση, η υλοποίηση και η αποτίμηση Επιμορφωτικού Υλικού με τη μέθοδο της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης, για την Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης στο μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου και συγκεκριμένα στην Κλίση των ουσιαστικών Β' κλίσης και η διερεύνηση της αποτελεσματικότητά του.

3.3 Στόχοι της έρευνας

1. Ο σχεδιασμός εκπαιδευτικού υλικού, βάσει των αρχών της σχολικής ΕΞΑΕ των Λιοναράκη και West.
2. Δημιουργία ελκυστικού και παιδαγωγικά κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού, βάσει των αρχών της πολυμεσικής θεωρίας του Mayers.
3. Η ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού που συνδυάζει θεωρητική κατάρτιση και πρακτικές ασκήσεις για τη Β' κλίση των ουσιαστικών.
4. Η ενίσχυση των ικανοτήτων των εκπαιδευτικών στη χρήση ψηφιακών εργαλείων και τεχνολογιών για τη διδασκαλία της Αρχαίας Ελληνικής Α' Γυμνασίου.
5. Η αποτίμηση του εκπαιδευτικού υλικού ως προς τα μαθησιακά οφέλη που παρήγαγε για αυτούς.

3.4 Ερευνητικά Ερωτήματα

Από τον σκοπό και τους στόχους της έρευνας προκύπτουν τα παρακάτω ερευνητικά ερωτήματα:

1. Σχεδιάστηκε το εκπαιδευτικό υλικό με βάση τις αρχές της σχολικής ΕΞΑΕ των Λιοναράκη και West;

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

2. Δημιουργήθηκε ελκυστικό και παιδαγωγικό κατάλληλο εκπαιδευτικό υλικό με βάση τις αρχές της πολυμεσικής θεωρίας του Mayers;
3. Αναπτύχθηκε θεωρητικό υλικό που συνδυάζει θεωρητική κατάρτιση και πρακτικές ασκήσεις για τη Β' κλίση των ουσιαστικών;
4. Ενισχύθηκαν οι ικανότητες των εκπαιδευτικών στη χρήση ψηφιακών εργαλείων και τεχνολογιών για τη διδασκαλία της Αρχαίας Ελληνικής Α' Γυμνασίου;
5. Το εκπαιδευτικό υλικό προσέφερε μαθησιακά οφέλη προς τους εκπαιδευτικούς;

3.5 Είδος έρευνας

Στην παρούσα μελέτη πραγματοποιείται έρευνα που αφορά το σχεδιασμό, την ανάπτυξη, την αποτίμηση και την αξιολόγηση ενός εξ αποστάσεως εκπαιδευτικού υλικού σε περιβάλλον e-Learning, με σκοπό την επιμόρφωση εκπαιδευτικών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης στο μάθημα της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας της Α' Γυμνασίου. Πρόκειται για μια ποιοτική έρευνα, η οποία στοχεύει στη διερεύνηση των απόψεων των συμμετεχόντων σχετικά με το δημιουργημένο εκπαιδευτικό υλικό. Για την υλοποίηση της έρευνας, συλλέχθηκαν και επεξεργάστηκαν δεδομένα, αναλύθηκαν και εξήχθησαν συμπεράσματα με σκοπό τόσο τη βελτίωση του αξιολογούμενου αντικειμένου όσο και την εκτίμηση της επίτευξης των στόχων που είχαν τεθεί κατά την αρχική ανάπτυξή του.

3.5.1 Ποιοτική Έρευνα

Οι επιστημονικές έρευνες μπορούν να ταξινομηθούν κυρίως σε δύο βασικές κατηγορίες, ανάλογα με τον τρόπο συλλογής, ανάλυσης και παρουσίασης των δεδομένων: τις ποσοτικές και τις ποιοτικές. Οι ποσοτικές έρευνες, που είναι και οι πιο συνήθεις, στηρίζονται στη συλλογή δεδομένων τα οποία μπορούν να μετρηθούν αριθμητικά, να παρουσιαστούν σε πίνακες συχνοτήτων και να συγκριθούν με άλλα αντίστοιχα

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

δεδομένα μέσω στατιστικών τεχνικών. Αντίθετα, οι ποιοτικές έρευνες εστιάζουν στη χρήση των λέξεων αντί των αριθμών και απαιτούν περισσότερο χρόνο, αναλυτική σκέψη και αυξημένη πνευματική και συναισθηματική εμπλοκή (Αθανασίου, 2007).

Στο πλαίσιο της παρούσας εργασίας, η διερεύνηση των ερευνητικών ερωτημάτων πραγματοποιήθηκε μέσω ποιοτικής μεθοδολογίας, καθώς κρίθηκε πιο κατάλληλη για τη συλλογή επαρκών και ουσιαστικών πληροφοριών. Όπως αναφέρει ο Ιωσηφίδης (2008), η ποιοτική προσέγγιση εστιάζει στο φυσικό περιβάλλον και προσφέρει τη δυνατότητα εις βάθος κατανόησης, ανάλυσης και ερμηνείας φαινομένων, καταστάσεων και συμπεριφορών. Επιπλέον, σύμφωνα με τους Ίσαρη & Πουρκό (2015), η ποιοτική μέθοδος ενδείκνυται ιδιαίτερα όταν το υπό μελέτη ζήτημα δεν έχει διερευνηθεί επαρκώς. Όπως υποστηρίζει ο Merriam (2002), η ποιοτική έρευνα αποσκοπεί κυρίως στην κατανόηση των φαινομένων και στην ερμηνεία των νοημάτων που αναδύονται μέσα από την οπτική των συμμετεχόντων. Ο ερευνητής αποτελεί το βασικότερο εργαλείο για τη συλλογή και την ανάλυση των δεδομένων και, αξιοποιώντας μια διερευνητική προσέγγιση, παράγει ένα πλούσιο και λεπτομερές περιγραφικό αποτέλεσμα.

3.6 Η μέθοδος δειγματοληψίας - οι συμμετέχοντες στην έρευνα

Για τις ανάγκες της έρευνας που αφορά το βασικό εκπαιδευτικό υλικό, επιλέχθηκε η χρήση σκόπιμης δειγματοληψίας. Σύμφωνα με τον Bryman (2017), η μέθοδος αυτή βασίζεται στην επιλογή ατόμων που μπορούν να εξυπηρετήσουν καλύτερα τους στόχους της έρευνας. Στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης, το δείγμα που επιλέχθηκε για την αποτίμηση του εκπαιδευτικού υλικού αποτελούνταν από τρεις τελειόφοιτους του ΠΜΣ «Επιστήμες της Αγωγής – Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση με τη χρήση των ΤΠΕ (e-Learning)», οι οποίοι διαθέτουν σχετική εξειδίκευση, καθώς και από 6 καθηγητές-φιλολόγους της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

3.7 Τα Μέσα Συλλογής των Δεδομένων

Το ερωτηματολόγιο αποτέλεσε το βασικό εργαλείο συλλογής δεδομένων, καθώς επιτρέπει την αποτελεσματική και γρήγορη προσέγγιση ενός μεγάλου αριθμού ατόμων. Για τις ανάγκες της παρούσας έρευνας δημιουργήθηκαν δύο ξεχωριστά ερωτηματολόγια: ένα που απευθυνόταν στους ειδικούς της ΕΞΑΕ και ένα δεύτερο στους φιλολόγους της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, καθώς οι δύο ομάδες είχαν διαφορετικό ρόλο στην αξιολόγηση του υλικού.

Η διαδικασία που ακολουθήθηκε για την πραγματοποίηση της έρευνας ήταν η εξής: οι 3 ειδικοί συμμετέχοντες, αφού πρώτα μελέτησαν το εκπαιδευτικό υλικό στην πλατφόρμα Edivea Students, συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο ανοικτών ερωτήσεων που δημιουργήθηκε από το ΕΔΙΒΕΑ, με στόχο τη συλλογή ποιοτικών δεδομένων. Το ερωτηματολόγιο περιλάμβανε επτά (7) ερωτήσεις, οι οποίες αφορούσαν τα δημογραφικά στοιχεία και το προφίλ των συμμετεχόντων. Στη συνέχεια, οι αξιολογητές κλήθηκαν να απαντήσουν σε πενήντα έξι (56) επιπλέον ερωτήσεις που σχετίζονταν με την αποτίμηση του εκπαιδευτικού υλικού. Αυτές οι ερωτήσεις ήταν οργανωμένες σε δέκα (10) θεματικούς άξονες, οι οποίες αντιστοιχούν στα 2 πρώτα ερευνητικά ερωτήματα της παρούσας μελέτης.

Κύριο ΕΥ – Ερευνητικοί Άξονες	
1 ^{ος} άξονας	Επιστημονική συνοχή / Τεκμηρίωση
2 ^{ος} άξονας	Απλή - κατανοητή παρουσίαση γνωστικού αντικειμένου
3 ^{ος} άξονας	Ευχρηστία του ΕΥ
4 ^{ος} άξονας	Υποστήριξη – καθοδήγηση στη μελέτη του μαθητή
5 ^{ος} άξονας	Υποστήριξη της αλληλεπίδρασης με τον μαθητή στη μελέτη του
6 ^{ος} άξονας	Παροχή δυνατότητας αναστοχασμού - αυτοαξιολόγησης στον μαθητή
7 ^{ος} άξονας	Σαφήνεια σκοπού και προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων
8 ^{ος} άξονας	Εφαρμογή αρχών της Γνωστικής Θεωρίας Πολυμεσικής Μάθησης
9 ^{ος} άξονας	Δυνατά σημεία
10 ^{ος} άξονας	Προτάσεις βελτίωσης

Πίνακας 1. Κύριο ΕΥ- Ερευνητικοί άξονες ειδικών

Στο πλαίσιο της έρευνας για το εκπαιδευτικό υλικό με τη συμμετοχή των εκπαιδευτικών, αφού κοινοποιήθηκε ο σύνδεσμος της πλατφόρμας Edivea Dstudents όπου είχε αναρτηθεί το υλικό, οι έξι (6) εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν—όλοι γνώστες του αντικειμένου — κλήθηκαν να συμπληρώσουν ένα ερωτηματολόγιο (βλ. Παράρτημα Α). Το ερωτηματολόγιο, το οποίο καταρτίστηκε από την ερευνήτρια, αποτελούσε εργαλείο συλλογής ποιοτικών δεδομένων και περιείχε ερωτήσεις ανοικτού τύπου. Αρχικά, περιελάμβανε δύο (2) ερωτήσεις που αφορούσαν τα δημογραφικά στοιχεία και το τεχνολογικό προφίλ των συμμετεχόντων. Στη συνέχεια, ακολουθούσαν έξι (6) ερωτήσεις σχετικές με την αποτίμηση του εκπαιδευτικού υλικού, οργανωμένες σε τρεις (3) ερευνητικούς άξονες (βλ. πίνακα 2), οι οποίοι αντιστοιχούσαν στα ερευνητικά ερωτήματα (3), (4), (5).

Κύριο Ε.Υ – Ερευνητικοί Άξονες	
1 ^{ος} άξονας	- Ανάπτυξη θεωρητικού υλικού που συνδυάζει θεωρία και πρακτικές ασκήσεις

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕΞΑΕ για την επιμόρφωση εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

2 ^{ος} άξονας	- Ενίσχυση δεξιοτήτων εκπαιδευτικών στη χρήση ψηφιακών εργαλείων
3 ^{ος} άξονας	- Μαθησιακά οφέλη προς τους εκπαιδευτικούς

Πίνακας 2. Κύριο ΕΥ- Ερευνητικοί άξονες εκπαιδευτικών

3.8 Τρόπος επεξεργασίας των ερευνητικών δεδομένων

Για την έρευνα που αφορούσε το Ε.Υ. και είχε ως συμμετέχοντες τους κριτικούς αναγνώστες, ειδικούς στην ΕΞΑΕ, αξιοποιήθηκε η μέθοδος της Ποιοτικής Ανάλυσης Περιεχομένου. Στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης, ως μονάδα καταγραφής και ανάλυσης ορίστηκε το λεκτικό σύνολο με ολοκληρωμένο νόημα, του οποίου η έκταση διαφοροποιείται ανάλογα με το περιεχόμενο και το συμφραζόμενο.

Για την επεξεργασία των δεδομένων που συγκεντρώθηκαν μέσω των ερωτηματολογίων, καθορίστηκαν οι κατηγορίες κωδικοποίησης για κάθε ερευνητικό άξονα, όπως παρουσιάζεται στον ακόλουθο πίνακα.

Κύριο ΕΥ – Κατηγορίες Ανάλυσης ανά Ερευνητικό Άξονα (ειδικοί)	
1 ^{ος} άξονας	Επιστημονική συνοχή / Τεκμηρίωση
	1. Βιβλιογραφική τεκμηρίωση
	2. Αναφορά σε διαφορετικές πηγές
	3. Συγκριτική ανάλυση πληροφοριών
	4. Ερμηνεία-κριτική συζήτηση πληροφοριών
	5. Δυνατότητα μελέτης σε διαφορετικές πηγές
2 ^{ος} άξονας	Απλή - κατανοητή παρουσίαση γνωστικού αντικειμένου
	1. Φιλικό ύφος
	2. Χρήση προσωπικών & κτητικών αντωνυμιών

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕΞΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

3. Χρήση καθομιλούμενης γλώσσας	
4. Ευανάγνωστη γραφή	
5. Ικανοποιητική πυκνότητα πληροφοριών	
6. Τμηματική παρουσίαση στο μέγεθος της οθόνης	
7. Μόνο κείμενο	
8. Κείμενο και εικόνες	
9. Κείμενο, εικόνες και βίντεο	
10. Χρωματικές συνθέσεις για άνετη αλληλεπίδραση	
3 ^{ος} άξονας	Απλή - κατανοητή παρουσίαση γνωστικού αντικειμένου
1. «Κουμιά» κατανοητά και αναγνωρίσιμα	
2. Εικονίδια κατανοητά και αναγνωρίσιμα	
3. Εύκολη πλοήγηση	
4. Αξιοπιστία υπερσυνδέσμων	
4 ^{ος} άξονας	Υποστήριξη – καθοδήγηση στη μελέτη του μαθητή
1. Συμβουλές μελέτης	
2. Έμφαση σε σημεία	
3. Επεξηγηματικά σχόλια	
5 ^{ος} άξονας	Υποστήριξη της αλληλεπίδρασης με τον μαθητή στη μελέτη του
1. Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τη διατύπωση την έκφραση απόψεων- κρίσεων	
2. Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τη διατύπωση ερωτήσεων	
3. Δραστηριότητες συναισθηματικής εμπλοκής	
4. Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν ανταλλαγή απόψεων μεταξύ εκπαιδευόμενων	

5. Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να αισθανθεί μέλος ομάδας	
6 ^{ος} άξονας	Παροχή δυνατότητας αναστοχασμού - αυτοαξιολόγησης στον μαθητή
1. Δραστηριότητες αυτοαξιολόγησης	
2. Δραστηριότητες για ανάπτυξη αυτόνομης κριτικής σκέψης	
3. Δραστηριότητες για ανάπτυξη διαύλων επικοινωνίας με στόχο την ανατροφοδότηση	
4. Δραστηριότητες συσχέτισης δεδομένων με τη δική του πραγματικότητα	
5. Δραστηριότητες εφαρμογής νέας γνώσης στη δική του πραγματικότητα	
7 ^{ος} άξονας	Σαφήνεια σκοπού και προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων
1. Σαφήνεια στη διατύπωση του σκοπού κάθε ΔΕ	
2. Σαφήνεια στη διατύπωση των προσδοκώμενων αποτελεσμάτων κάθε ΔΕ	
3. Παρακίνηση των προσδοκώμενων σε επίπεδο γνώσεων	
4. Παρακίνηση των προσδοκώμενων σε επίπεδο δεξιοτήτων	
5. Παρακίνηση των προσδοκώμενων σε επίπεδο στάσεων	
6. Έλεγχος προόδου με βάση τα προσδοκώμενα	
8 ^{ος} άξονας	Εφαρμογή αρχών της Γνωστικής Θεωρίας Πολυμεσικής Μάθησης
1. Συνδυασμός κειμένου & εικόνας (Πολυμεσική Αρχή)	
2. Χρήση εικόνων (Πολυμεσική Αρχή)	
3. Στοιχεία αφήγησης (Αρχή Τροπικότητας)	
4. Μη σχετικές πληροφορίες (Αρχή Συνοχής)	
5. Φιλική γλώσσα (Αρχή Προσωποποίησης)	

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

6. Χρήση δεύτερου προσώπου (Αρχή Προσωποποίησης)	
7. Ηχητική παρουσίαση (Αρχή Προσωποποίησης)	
8. Φιλικό ύφος ηχητικής παρουσίασης (Αρχή Φωνής)	
9. Φιλικός χαρακτήρας – Avatar (Αρχή Εικόνας)	
10. Τμηματική παρουσίαση περιεχομένου (Αρχή Κατάτμησης)	
11. Διαδραστικές δραστηριότητες με ανατροφοδότηση (Αρχή Προσωποποίησης)	
12. Μακροσκελή κείμενα (Αρχή Κατάτμησης)	
13. Σαφείς οδηγίες για δραστηριότητες-εργασίες (Αρχή Σηματοδότησης)	
14. Στοιχεία επισήμανσης (Αρχή Σηματοδότησης)	
15. Εισαγωγικές δραστηριότητες κατανόησης (Αρχή Προπαίδευσης)	
9 ^{ος} άξονας	Δυνατά σημεία
Δυνατά σημεία	
10 ^{ος} άξονας	Προτάσεις βελτίωσης
Προτάσεις βελτίωσης	

Πίνακας 3. Κύριο ΕΥ- Κατηγορίες Ανάλυσης ανά άξονες ειδικών

Στην έρευνα που αφορά το Ε.Υ. και έχει ως συμμετέχοντες τους εκπαιδευτικούς-φιλόλογους της δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, υιοθετήθηκε η Ποιοτική Ανάλυση Περιεχομένου. Ως μονάδα καταγραφής και ανάλυσης ορίστηκε το λεκτικό σύνολο με ολοκληρωμένο νόημα, του οποίου η έκταση διαφοροποιείται ανάλογα με το περιεχόμενο και το συμφραζόμενο.

Για την επεξεργασία των δεδομένων που συλλέχθηκαν μέσω των ερωτηματολογίων, καθορίστηκαν οι κατηγορίες κωδικοποίησης για κάθε ερευνητικό άξονα, όπως παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα.

Κύριο ΕΥ – Κατηγορίες Ανάλυσης ανά Ερευνητικό Άξονα (εκπαιδευτικοί)	
1 ^{ος} άξονας	Ανάπτυξη θεωρητικού υλικού που συνδυάζει θεωρία και πρακτικές ασκήσεις
1. Αξιολόγηση πληρότητας- ποιότητας Ε.Υ σχετικά με τη Β' κλίση	
2. Υποστήριξη Κατανόησης Θεωρίας	
2 ^{ος} άξονας	Ενίσχυση δεξιοτήτων εκπαιδευτικών στη χρήση ψηφιακών εργαλείων
3. Δεξιότητες που ενισχύθηκαν	
4. Χρήσιμα ή δύσχρηστα στοιχεία του Ε.Υ	
3 ^{ος} άξονας	Μαθησιακά οφέλη προς τους εκπαιδευτικούς
5. Μαθησιακά οφέλη	
6. Τρόποι υποστήριξης διδακτικής πράξης	

Πίνακας 4. Κύριο ΕΥ- Κατηγορίες Ανάλυσης ανά άξονες εκπαιδευτικών

3.9 Ζητήματα δεοντολογίας

Κατά τη διεξαγωγή της έρευνας δεν προέκυψαν ηθικά ζητήματα ούτε δυσκολίες σε σχέση με την τήρηση των κανόνων δεοντολογίας. Οι αξιολογητές συμμετείχαν εθελοντικά και η ανωνυμία τους διαφυλάχθηκε πλήρως.

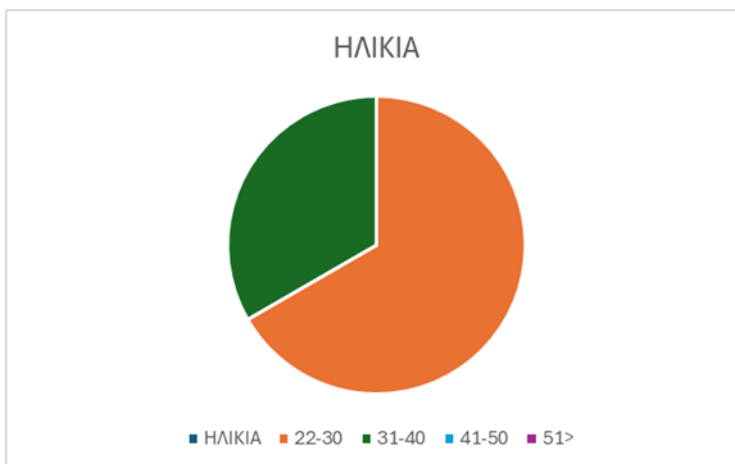
4 Παρουσίαση και σχολιασμός των δεδομένων της έρευνας

4.1 Το προφίλ των ειδικών συμμετεχόντων της ΕξΑΕ

Στη μελέτη για την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού υλικού συμμετείχαν τρεις (N=3) εκπαιδευτικοί με εξειδίκευση στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Σύμφωνα με τα παρουσιαζόμενα γραφήματα, το δείγμα αποτελείται από τρεις γυναίκες (Σχήμα 1), οι οποίες ανήκουν στις ηλικιακές ομάδες 22–30 και 31–40 ετών (Σχήμα 2) και διαθέτουν επαγγελματική εμπειρία που κυμαίνεται από 0 έως 4 έτη (Σχήμα 3).

Σχήμα 1. Φύλο

Σχήμα 2. Ηλικία

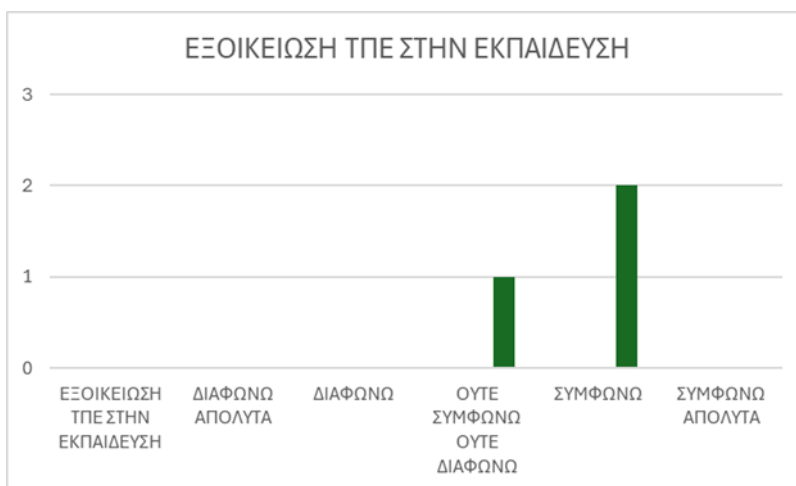

Σχήμα 3. Έτη προϋπηρεσίας

Οι εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν στην έρευνα, οι οποίοι είναι τελειόφοιτοι του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Επιστήμες της Αγωγής: ΤΠΕ και Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση – E-Learning», δήλωσαν ότι διαθέτουν υψηλό επίπεδο εξοικείωσης με τις ΤΠΕ (Σχήμα 4), καθώς και ότι τις αξιοποιούν συστηματικά στην εκπαιδευτική διαδικασία (Σχήμα 5).

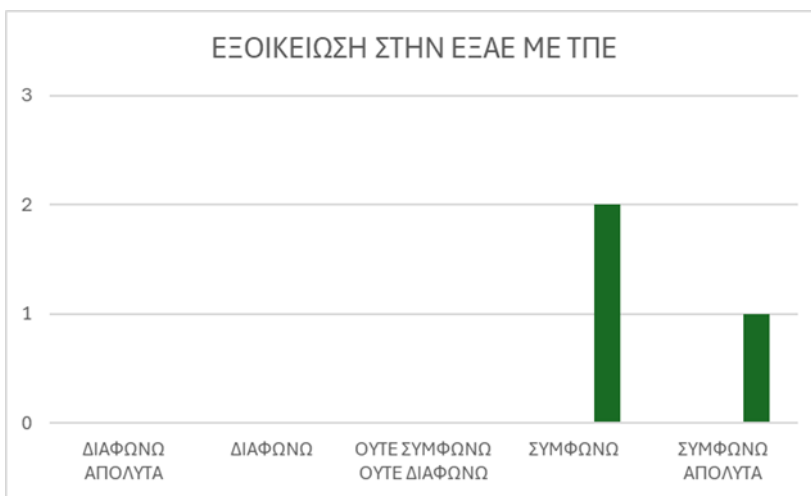

Σχήμα 4. Εξοικείωση με τις ΤΠΕ

Σχήμα 5. Εξοικείωση με τις ΤΠΕ στην εκπαίδευση

Οι εν λόγω εκπαιδευτικοί χαρακτηρίστηκαν στο πλαίσιο της παρούσας έρευνας ως «ειδικοί στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση» και δήλωσαν ότι είναι εξοικειωμένοι τόσο με τη μεθοδολογία της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης (ΕξΑΕ) μέσω της αξιοποίησης των ΤΠΕ (Σχήμα 6) όσο και με τη μελέτη εκπαιδευτικού υλικού που έχει αναπτυχθεί βάσει των αρχών της ΕξΑΕ (Σχήμα 7).

Σχήμα 6. Εξοικείωση στην ΕξΑΕ με τη χρήση ΤΠΕ

Σχήμα 7. Εξοικείωση στο εκπαιδευτικό υλικό της ΕξΑΕ

4.2 Αποτελέσματα- ανάλυση και σχολιασμός των δεδομένων της έρευνας στους ειδικούς στην ΕξΑΕ

1ος Ερευνητικός άξονας: Επιστημονική συνοχή / Τεκμηρίωση Ε.Υ. (Ερωτήσεις A1,A2,A3, A4,A5)

Αναφορικά με την επιστημονική συνοχή του εκπαιδευτικού υλικού, οι συμμετέχοντες διατύπωσαν τις ακόλουθες απαντήσεις για καθεμία από τις σχετικές ερωτήσεις.

α) Βιβλιογραφική τεκμηρίωση (A1)

Στο Ε.Υ. γίνεται παράθεση πληροφοριών / απόψεων με την σχετική βιβλιογραφική τεκμηρίωση
A) Ναι σε όλη την έκταση του εκπαιδευτικού υλικού.
B) ναι γίνεται
Γ) Ναι γίνεται

Πίνακας Α1

β) Αναφορά σε διαφορετικές πηγές (A2)

Στο Ε.Υ. γίνεται αναφορά σε διαφορετικές πηγές πληροφοριών (Βιβλία, επιστημονικά περιοδικά, επιστημονικά συνέδρια κλπ);
A) Ναι η εκπαιδευτικός χρησιμοποιεί ποικιλία πηγών πληροφοριών σε όλες τις ενότητες του υλικού.
B) Ναι το ΕΥ διαθέτει διαφορετικές πηγές πληροφοριών
Γ) Ναι γίνεται

Πίνακας Α2

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕΞΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

γ) Συγκριτική ανάλυση πληροφοριών (Α3)

Στο Ε.Υ. γίνεται συγκριτική ανάλυση των πληροφοριών / απόψεων;
Α) Ναι, πραγματοποιείται συγκριτική ανάλυση πληροφοριών/απόψεων για να έχει τη δυνατότητα ο εκπαιδευόμενος να επεξεργαστεί περαιτέρω πληροφορίες και να αναπτύξει την κριτική σκέψη του.
Β) Ναι γίνεται συγκριτική ανάλυση για να γίνουν περισσότερο κατανοητες οι πληροφορίες
Γ) Ναι γίνεται

Πίνακας Α3

δ) Ερμηνεία-κριτική συζήτηση πληροφοριών (Α4)

Το Ε.Υ. είναι εμπλουτισμένο με την ερμηνεία / κριτική συζήτηση των πληροφοριών;
Α) Φυσικά. Το υλικό είναι σε ικανοποιητικό βαθμό εμπλουτισμένο με δραστηριότητες που συμβάλλουν στην ενίσχυση της κριτικής σκέψης των εκπαιδευόμενων.
Β) Το ΕΥ είναι εμπλουτισμένο με την ερμηνεία/ κριτική συζήτηση των πληροφοριών
Γ) Ναι είναι

Πίνακας Α4

ε) Δυνατότητα μελέτης σε διαφορετικές πηγές (Α5)

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

Το Ε.Υ. παρέχει τη δυνατότητα στον εκπαιδευόμενο για περαιτέρω μελέτη σε διαφορετικές πηγές;
Α) Ναι σε διάφορα σημεία του υλικού εντοπίζεται παραπομπή των εκπαιδευόμενων σε συνδέσμους για περαιτέρω μελέτη.
Β) Ναι παρέχει. Ο εκπαιδευόμενος μπορεί να ανατρέξει σε πηγές εκτός ΕΥ, κάνοντας κλικ σε ορισμένα σημεία για να μάθει περαιτέρω πληροφορίες.
Γ) Ναι παρέχει

Πίνακας Α5

Σχολιασμός αποτελεσμάτων 1^{ου} ερευνητικού άξονα

Τα αποτελέσματα του πρώτου ερευνητικού άξονα τεκμηριώνουν ότι οι συμμετέχοντες αξιολογητές αναγνώρισαν υψηλή επιστημονική συνοχή και πλήρη τεκμηρίωση στο Εκπαιδευτικό Υλικό. Και οι τρεις συμφώνησαν ότι το υλικό είναι επαρκώς βιβλιογραφικά τεκμηριωμένο, αξιοποιεί ποικιλία πηγών, και περιλαμβάνει συγκριτική ανάλυση πληροφοριών που υποστηρίζει την ανάπτυξη κριτικής σκέψης. Επισήμαναν επίσης, ότι το υλικό εμπλουτίζεται με ερμηνευτικές και κριτικές παρεμβάσεις, καθώς και με δραστηριότητες που προάγουν την αναλυτική επεξεργασία των δεδομένων. Παράλληλα, θεωρήθηκε ότι προσφέρει τη δυνατότητα περαιτέρω μελέτης μέσω παραπομπών και υπερσυνδέσμων, ενθαρρύνοντας τον εκπαιδευόμενο να ανατρέξει σε συμπληρωματικές πηγές. Συνολικά, οι αξιολογητές αποτίμησαν το Εκπαιδευτικό Υλικό ως επιστημονικά τεκμηριωμένο, πολυδιάστατο και παιδαγωγικά ενισχυτικό.

2ος Ερευνητικός άξονας: Απλή-κατανοητή παρουσίαση γνωστικού αντικειμένου (Ερωτήσεις Β1,Β2,Β3,Β4,Β5,Β6,Β7,Β8,Β9,Β10)

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

α) Φιλικό ύφος (B1)

Το ύφος γραφής του Ε.Υ. είναι φιλικό για τον αναγνώστη;
A) Ναι, η εκπαιδευτικός έχει χρησιμοποιήσει φιλικό ύφος γραφής.
B) Ναι είναι φιλικό
Γ) Ναι είναι

Πίνακας Β1

β) Χρήση προσωπικών & κτητικών αντωνυμιών (B2)

Στο Ε.Υ. γίνεται χρήση προσωπικών και κτητικών αντωνυμιών;
A) Ναι σε όλη την έκταση του εκπαιδευτικού υλικού, προσδίδοντας σε αυτό την αίσθηση της οικειότητας με τον εκπαιδευόμενο.
B) Ναι γίνεται χρήση κ έτσι ο εκπαιδευόμενος αισθάνεται πιο οικεία στο μαθησιακό περιβάλλον
Γ) Ναι γίνεται

Πίνακας Β2

γ) Χρήση καθομιλούμενης γλώσσας (B3)

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

Στο Ε.Υ. γίνεται κατά το δυνατόν χρήση της καθομιλούμενης γλώσσας;
A) Ναι, η εκπαιδευτικός επεξηγεί με απλά λόγια για καλύτερη κατανόηση.
B) Ναι γίνεται. Παρότι το υλικό επιχειρεί να διδάξει ένα αρχαίο κείμενο, οι οδηγίες και οι πληροφορίες παρατίθενται με απλό και κατανοητό τρόπο
Γ) Ναι γίνεται

Πίνακας Β3

δ) Ευανάγνωστη γραφή (Β4)

Η γραφή του Ε.Υ. είναι ευανάγνωστη;
A) Ναι, με σαφή και καλοδιατυπωμένο λόγο.
B) Ναι η γραφή είναι ευανάγνωστη
Γ) Ναι

Πίνακας Β4

ε) Ικανοποιητική πυκνότητα πληροφοριών (Β5)

Η πυκνότητα των πληροφοριών του Ε.Υ. είναι ικανοποιητική;
A) Η πυκνότητα των πληροφοριών είναι ισορροπημένη, για σταδιακή κατανόηση του περιεχομένου. Όσο αυτό είναι δυνατόν λόγω και του θέματος μελέτης του εκπαιδευτικού υλικού.

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

B) Η πυκνότητα των πληροφοριών που περιέχει το υλικό είναι ικανοποιητική και ο εκπαιδευόμενος δεν παρουσιάζει δυσκολία στην μελέτη του.
Γ) Ναι είναι

Πίνακας Β5

στ) Τμηματική παρουσίαση στο μέγεθος της οθόνης (Β6)

Το Ε.Υ. παρουσιάζεται τμηματικά στο μέγεθος της οθόνης;
A) Ναι, εντοπίζεται τμηματική παρουσίαση του υλικού.
B) Ναι χωρίς να γίνεται κουραστικό στο μάτι
Γ) Ναι παρουσιάζεται

Πίνακας Β6

ζ) Μόνο κείμενο (Β7)

Το Ε.Υ. περιέχει μόνο κείμενο;
A) Όχι, έχουν προστεθεί στο υλικό εικόνες αλλά και βίντεο ώστε να είναι πιο ελκυστικό για τον εκπαιδευόμενο.
B) Ναι περιέχει
Γ) Όχι δεν έχει μόνο κείμενο

Πίνακας Β7

η) Κείμενο και εικόνες (Β8)

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕΞΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

Το Ε.Υ. περιέχει κείμενο και εικόνες;
A) Ναι, με την προσθήκη και βίντεο.
B) Ναι το ΕΥ περιέχει και κείμενο κ εικόνες
Γ) Ναι περιέχει

Πίνακας Β8

θ) Κείμενο, εικόνες και βίντεο (Β9)

Το Ε.Υ. περιέχει κείμενο και εικόνες και video;
A) Ναι, περιέχει και τα τρία αυτά στοιχεία.
B) Ναι το ΕΥ περιέχει όλα τα παραπάνω μέσω για την παράθεση των πληροφοριων
Γ) Ναι

Πίνακας Β9

ι) Χρωματικές συνθέσεις για άνετη αλληλεπίδραση (Β10)

Οι χρωματικές συνθέσεις του Ε.Υ. συμβάλλουν στην άνετη αλληλεπίδραση;
A) Σε γενικές γραμμές ναι. Σε ορισμένα σημεία τα επιλεγμένα χρώματα «κουράζουν» κατά την αλληλεπίδραση με το υλικό λόγω της έντασης τους.
B) Ναι. Η εκπαιδευτικές έχει επιλέξει κατάλληλο συνδυασμό χρωμάτων για άνετη αλληλεπίδραση.
Γ) Ναι συμβάλλουν

Πίνακας Β10

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

Σχολιασμός αποτελεσμάτων 2^{ου} ερευνητικού άξονα

Τα αποτελέσματα του δεύτερου ερευνητικού άξονα καταδεικνύουν ότι οι συμμετέχοντες αξιολογητές θεωρούν πως το Ε.Υ. παρουσιάζει το γνωστικό αντικείμενο με τρόπο απλό, κατανοητό και παιδαγωγικά προσιτό. Και οι 3 αξιολογητές συμφώνησαν ότι το ύφος γραφής είναι φιλικό, γίνεται συστηματική χρήση προσωπικών και κτητικών αντωνυμιών που ενισχύουν την αίσθηση οικειότητας, ενώ η γλώσσα είναι καθημερινή και κατανοητή.

Επιπροσθέτως, η γραφή χαρακτηρίζεται ως ευανάγνωστη και η πυκνότητα των πληροφοριών αξιολογείται ως ισορροπημένη και κατάλληλη για σταδιακή κατανόηση. Το υλικό παρουσιάζεται τμηματικά στην οθόνη, διευκολύνοντας την πλοήγηση, ενώ δεν περιορίζεται σε απλό κείμενο: ενσωματώνει εικόνες, καθώς και βίντεο, γεγονός που το καθιστά πιο ελκυστικό και πολυτροπικό.

Τέλος, οι αξιολογητές αναφέρουν ότι οι χρωματικές επιλογές συμβάλλουν γενικά στην άνετη αλληλεπίδραση, αν και σε ορισμένα σημεία κάποια έντονα χρώματα ενδέχεται να γίνονται λίγο κουραστικά. Συνολικά, το Ε.Υ. αξιολογείται ως ευχάριστο, προσβάσιμο και σαφώς οργανωμένο, διευκολύνοντας την κατανόηση και εμπλοκή των εκπαιδευομένων.

3ος Ερευνητικός άξονας: Ευχρηστία (Ερωτήσεις Γ1,Γ2,Γ3,Γ4)

α) «Κουμπιά» κατανοητά και αναγνωρίσιμα (Γ1)

Τα κουμπιά που χρησιμοποιήθηκαν στο Ε.Υ.(εμπρός, πίσω κλπ) είναι κατανοητά και αναγνωρίσιμα;

A) Ναι, σε όλη την έκταση του υλικού.

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

Β) Ναι πλήρως
Γ) Ναι είναι

Πίνακας Γ1

β) Εικονίδια κατανοητά και αναγνωρίσιμα (Γ2)

Τα εικονίδια που χρησιμοποιήθηκαν στο Ε.Υ. (πρόσθετες πηγές, δραστηριότητες κλπ) είναι κατανοητά και αναγνωρίσιμα;
Α) Ναι, τα εικονίδια που χρησιμοποιήθηκαν είναι στο σύνολο τους κατανοητά και ευδιάκριτα.
Β) Ναι είναι
Γ) Ναι είναι

Πίνακας Γ2

γ) Εύκολη πλοήγηση (Γ3)

Η πλοήγηση στο Ε.Υ. είναι εύκολη;
Α) Η πλοήγηση στο υλικό είναι εύκολη, με σαφή οργάνωση των ενοτήτων και κατανοητές οδηγίες.
Β) Ναι είναι πολύ εύκολη
Γ) Ναι είναι

Πίνακας Γ3

δ) Αξιοπιστία υπερσυνδέσμων (Γ4)

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕΞΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

Οι υπερσύνδεσμοι του Ε.Υ. οδηγούν στο αναμενόμενο περιεχόμενο;
A) Ναι, πάντα.
B) Ναι λειτουργούν πολύ καλά.
Γ) Ναι οδηγούν

Πίνακας Γ4

Σχολιασμός αποτελεσμάτων 3^{ου} ερευνητικού άξονα

Τα ευρήματα του 3ου ερευνητικού άξονα δείχνουν ότι οι συμμετέχοντες αξιολογητές θεωρούν το Ε.Υ. ιδιαίτερα εύχρηστο και λειτουργικό. Όλοι οι αξιολογητές συμφώνησαν ότι τα κουμπιά πλοήγησης είναι απολύτως κατανοητά και αναγνωρίσιμα, ενώ αντίστοιχα θετικά αξιολογήθηκαν και τα εικονίδια για πρόσθετες πηγές και δραστηριότητες, τα οποία χαρακτηρίστηκαν ως ευδιάκριτα και ξεκάθαρα. Επιπλέον, η πλοήγηση στο υλικό περιγράφηκε ως πολύ εύκολη, με σαφή οργάνωση των ενοτήτων και κατανοητές οδηγίες που διευκολύνουν τον χρήστη. Τέλος, οι υπερσύνδεσμοι θεωρήθηκαν πλήρως αξιόπιστοι, καθώς σε όλες τις περιπτώσεις οδηγούσαν στο αναμενόμενο περιεχόμενο χωρίς προβλήματα. Συνολικά, το Ε.Υ. αξιολογείται ως ένα περιβάλλον μάθησης με υψηλό επίπεδο χρηστικότητας και άνετης πλοήγησης.

**4ος Ερευνητικός άξονας: Υποστήριξη – καθοδήγηση στη μελέτη του εκπαιδευόμενου
(Ερωτήσεις Δ1, Δ2, Δ3)**

α) Συμβουλές μελέτης (Δ1)

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

Παρέχονται συμβουλές για το πώς να μελετηθεί το εκπαιδευτικό υλικό;
A) Ναι, η εκπαιδευτικός καθοδηγεί τον εκπαιδευόμενο.
B) Ναι παρέχονται στην αρχή κάθε ενότητας
Γ) Ναι παρέχονται

Πίνακας Δ1

β) Έμφαση σε σημεία (Δ2)

Το Ε.Υ. υποστηρίζει τον εκπαιδευόμενο προκειμένου να δώσει έμφαση σε συγκεκριμένα σημεία (Υπάρχουν πλαίσια ή έντονη γραφή (σήμανση) ώστε να τονίζονται σημαντικές έννοιες);
A) Φυσικά, η εκπαιδευτικός έχει φροντίσει να τονίσει ό, τι θεωρεί σημαντικό κατά τη μελέτη του υλικού.
B) Ναι το ΕΥ λειτουργεί ως διδάσκων καθώς έχει έντονη γραφή και τονισμένες λέξεις/ έννοιες ώστε να καθοδηγεί τον εκπαιδευόμενο.
Γ) Ναι τον υποστηρίζει

Πίνακας Δ2

γ) Επεξηγηματικά σχόλια (Δ3)

Στο Ε.Υ. υπάρχουν επεξηγηματικά σχόλια τα οποία υποστηρίζουν τον σπουδαστή στη μελέτη του;
A) Ναι, σε ποικίλα σημεία του υλικού εντοπίζονται επεξηγηματικά σχόλια.

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

Β) Ναι υπάρχουν
Γ) Ναι υπάρχουν

Πίνακας Δ3

Σχολιασμός αποτελεσμάτων 4^{ου} ερευνητικού άξονα

Ο 4ος άξονας της έρευνας, ο οποίος αφορά την υποστήριξη και καθοδήγηση του εκπαιδευόμενου κατά τη μελέτη του Ε.Υ., ανέδειξε θετικές αξιολογήσεις από όλους τους συμμετέχοντες. Συγκεκριμένα, ως προς την παροχή συμβουλών μελέτης, οι εκπαιδευόμενοι επιβεβαίωσαν ότι το υλικό προσφέρει ξεκάθαρες οδηγίες σχετικά με τον τρόπο προσέγγισής του. Η καθοδήγηση είτε παρέχεται άμεσα από την εκπαιδευτικό είτε ενσωματώνεται στην αρχή κάθε ενότητας, διευκολύνοντας τον αναγνώστη να οργανώσει αποτελεσματικά τη μελέτη του.

Αντίστοιχα θετικές ήταν οι απόψεις και σχετικά με την ύπαρξη σημείων έμφασης. Οι συμμετέχοντες αναγνώρισαν πως το υλικό διαθέτει έντονη γραφή, πλαίσια και άλλες μορφές σήμανσης, οι οποίες αναδεικνύουν κρίσιμες έννοιες και διευκολύνουν την εστίαση στα σημαντικότερα σημεία του περιεχομένου. Η χρήση τέτοιων στοιχείων θεωρήθηκε ότι λειτουργεί υποστηρικτικά και καθοδηγητικά.

Τέλος, ως προς τα επεξηγηματικά σχόλια, όλοι οι εκπαιδευόμενοι δήλωσαν πως αυτά υπάρχουν σε ποικίλα σημεία του υλικού και συμβάλλουν ουσιαστικά στην κατανόηση του περιεχομένου. Τα σχόλια αυτά διευκρινίζουν δύσκολες έννοιες, παρέχουν περαιτέρω πληροφορίες όπου χρειάζεται και καθιστούν τη μελέτη πιο προσιτή και αποτελεσματική.

Συνολικά, καταδεικνύεται ότι το εκπαιδευτικό υλικό είναι καλά δομημένο, παιδαγωγικά μελετημένο και σαφώς προσανατολισμένο στη διευκόλυνση του εκπαιδευόμενου κατά τη διαδικασία της εξ αποστάσεως μάθησης.

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

5^{ος} Ερευνητικός άξονας: Υποστήριξη της αλληλεπίδρασης με τον εκπαιδευόμενο στη μελέτη του (Ερωτήσεις Ε1,Ε2,Ε3,Ε4,Ε5,Ε6)

α) Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τη διατύπωση, την έκφραση απόψεων-κρίσεων (Ε1)

Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να εκφράσει τις δικές απόψεις (κρίσεις) πάνω σε σημαντικά ζητήματα.
Α) Ναι, υφίστανται τέτοιου τύπου δραστηριότητες.
Β) Ναι εμπεριέχει στο padlet
Γ) Ναι εμπεριέχει

Πίνακας Ε1

β) Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τη διατύπωση ερωτήσεων (Ε2)

Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να διατυπώνει τις δικές του ερωτήσεις πάνω σε σημαντικά ζητήματα;
Α) Το υλικό περιλαμβάνει τέτοιες δραστηριότητες, συμβάλλοντας στην ανάπτυξη της κριτικής σκέψης του εκπαιδευόμενου.
Β) Ναι εμπεριέχει
Γ) Ναι εμπεριέχει

Πίνακας Ε2

γ) Δραστηριότητες συναισθηματικής εμπλοκής (Ε3)

Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

εμπλακεί συναισθηματικά με βάση τα προσωπικά του ενδιαφέροντα;
A) Ναι, υπάρχουν ορισμένες δραστηριότητες συναισθηματικής εμπλοκής του εκπαιδευόμενου, για ενίσχυση της ενεργούς συμμετοχής.
B) Ναι στην 1η ΔΕ
Γ) Ναι εμπεριέχει

Πίνακας Ε3

δ) Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν ανταλλαγή απόψεων μεταξύ εκπαιδευόμενων (Ε4)

Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να ανταλλάξει απόψεις με τους άλλους εκπαιδευόμενους;
A) Ναι, με τη χρήση του Padlet, όπου οι εκπαιδευόμενοι αλληλεπιδρούν.
B) Ναι στην δραστηριότητα στο padlet
Γ) Ναι εμπεριέχει

Πίνακας Ε4

ε) Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να αισθανθεί μέλος ομάδας (Ε5)

Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να θεωρήσει τον εαυτό του ως μέλος μιας κοινωνικής ομάδας που έχει συγκεκριμένες ανάγκες και προσδοκίες;
A) Ναι, εμπεριέχει ορισμένες δραστηριότητες που προάγουν την αίτηση του ανήκειν.
B) Ναι εμπεριέχει τέτοιου είδους δραστηριότητες

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

Γ) Ναι εμπεριέχει

Πίνακας Ε5

στ) Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να ενσωματώσει τις απόψεις του (Ε6)

Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να ενσωματώσει / εμπλουτίσει τις απόψεις του σε αυτό;

A) Ναι, εντοπίζεται πληθώρα τέτοιων δραστηριοτήτων για την ενίσχυση της ενεργητικής συμμετοχής στη μαθησιακή διαδικασία.

B) Ναι εμπεριέχει

Γ) Ναι εμπεριέχει

Πίνακας Ε6

Σχολιασμός αποτελεσμάτων 5^{ου} ερευνητικού άξονα

Ο 5ος ερευνητικός άξονας εξετάζει τον τρόπο με τον οποίο το εκπαιδευτικό υλικό ενισχύει την αλληλεπίδραση του εκπαιδευόμενου τόσο με το περιεχόμενο όσο και με την εκπαιδευτική κοινότητα. Συνολικά, οι απαντήσεις των συμμετεχόντων μαρτυρούν ότι το υλικό έχει σχεδιαστεί με τρόπο που προάγει ενεργητική συμμετοχή, έκφραση, συνεργασία και κοινωνικο-συναισθηματική εμπλοκή.

Αρχικά, διαπιστώνεται ότι το υλικό περιλαμβάνει δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τη διατύπωση και έκφραση προσωπικών απόψεων. Οι συμμετέχοντες επιβεβαιώνουν πως τέτοιες δραστηριότητες υπάρχουν, είτε μέσα στο ίδιο το υλικό είτε μέσω ψηφιακών εργαλείων όπως το Padlet, επιτρέποντας στους εκπαιδευόμενους να διατυπώνουν κρίσεις και να προβληματίζονται πάνω σε σημαντικά ζητήματα.

**«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»**

Εξίσου σημαντική είναι η παρουσία δραστηριοτήτων που προωθούν τη διατύπωση ερωτήσεων, ενισχύοντας την κριτική σκέψη και τη διερευνητική διάθεση των εκπαιδευομένων. Η δυνατότητα αυτή αναγνωρίστηκε καθολικά από τους συμμετέχοντες, επιβεβαιώνοντας ότι το υλικό υποστηρίζει πρακτικές ενεργητικής μάθησης.

Παράλληλα, στο υλικό εντοπίζονται δραστηριότητες συναισθηματικής εμπλοκής, οι οποίες επιτρέπουν στους εκπαιδευόμενους να συνδεθούν προσωπικά με το περιεχόμενο, λαμβάνοντας υπόψη τα ενδιαφέροντα και τις εμπειρίες τους. Η ύπαρξη τέτοιων στοιχείων συμβάλλει στην αύξηση του κινήτρου και της ενεργούς συμμετοχής.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται και στη συνεργατική διάσταση, καθώς το υλικό περιλαμβάνει δραστηριότητες που ενθαρρύνουν την ανταλλαγή απόψεων μεταξύ εκπαιδευομένων. Η χρήση συνεργατικών ψηφιακών εργαλείων (όπως το Padlet) διευκολύνει την αλληλεπίδραση και δημιουργεί ένα περιβάλλον ανταλλαγής ιδεών.

Στο ίδιο πλαίσιο, οι συμμετέχοντες αναγνώρισαν ότι υπάρχουν δραστηριότητες που βοηθούν τον εκπαιδευόμενο να αναπτύξει την αίσθηση του ανήκειν σε μια ομάδα, δίνοντας έμφαση στη συλλογικότητα και στη συνειδητοποίηση κοινών στόχων και αναγκών. Αυτή η διάσταση ενισχύει την κοινωνικότητα και την εμπλοκή στη μαθησιακή διαδικασία.

Τέλος, το εκπαιδευτικό υλικό φαίνεται να υποστηρίζει τον εκπαιδευόμενο στην ενσωμάτωση και εξέλιξη των προσωπικών του απόψεων, μέσω δραστηριοτήτων που ζητούν ενεργή συμβολή, αναστοχασμό και εμπλουτισμό ιδεών. Η παρουσία πληθώρας τέτοιων δραστηριοτήτων καταδεικνύει έναν σχεδιασμό που στοχεύει σε ουσιαστική συμμετοχή και όχι απλή ανάγνωση του υλικού.

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

Συμπερασματικά, προωθείται η διάδραση, η συνεργατική μάθηση και η ενεργητική συμβολή των εκπαιδευόμενων, στοιχεία κομβικά για αποτελεσματική εξ αποστάσεως εκπαίδευση.

6ος Ερευνητικός άξονας: Δυνατότητα αναστοχασμού–αυτοαξιολόγησης εκπαιδευόμενου (Ερωτήσεις Στ1,Στ2,Στ3,Στ4,Στ5)

α) Δραστηριότητες αυτοαξιολόγησης (Στ1)

Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν την αυτοαξιολόγηση του εκπαιδευόμενου;

A) Ναι, σε όλες τις δραστηριότητες ο εκπαιδευόμενος έχει τη δυνατότητα αυτοαξιολόγησης μέσω σχετικών μηνυμάτων που εμφανίζονται κατά την υλοποίηση τους και έχουν δημιουργηθεί από την εκπαιδευτικό.

B) Ναι

Γ) Ναι εμπεριέχει

Πίνακας Στ1

β) Δραστηριότητες για ανάπτυξη αυτόνομης κριτικής σκέψης (Στ2)

Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν την ανάπτυξη της αυτόνομης κριτικής σκέψης του εκπαιδευόμενου;

A) Ναι, εμπεριέχονται δραστηριότητες που δίνουν τη δυνατότητα στον εκπαιδευόμενο να σκεφτεί κριτικά.

B) Ναι εμπεριέχει δραστηριότητες που ενθαρρύνουν την κριτική σκέψη.

Γ) Ναι εμπεριέχει

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

Πίνακας Στ2

γ) Δραστηριότητες για ανάπτυξη διαύλων επικοινωνίας με στόχο την ανατροφοδότηση (Στ3)

Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν την ανάπτυξη δίαυλων επικοινωνίας με στόχο την ανατροφοδότηση του εκπαιδευόμενου;
A) Ναι, εντοπίζονται ορισμένες δραστηριότητες με σκοπό την επικοινωνία για ανατροφοδότηση του εκπαιδευόμενου.
B) Ναι υπάρχουν δραστηριότητες που έχουν στόχο την ανατροφοδότηση
Γ) Ναι εμπεριέχει

Πίνακας Στ3

δ) Δραστηριότητες συσχέτισης δεδομένων με τη δική του πραγματικότητα (Στ4)

Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να συσχετίσει τα νέα δεδομένα με τη δική του πραγματικότητα;
A) Ναι, υφίστανται δραστηριότητες που συμβάλλουν στη συσχέτιση αυτή.
B) Ναι εμπεριέχει
Γ) Ναι εμπεριέχει

Πίνακας Στ4

ε) Δραστηριότητες εφαρμογής νέας γνώσης στη δική του πραγματικότητα (Στ5)

Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να εφαρμόσει τη νέα γνώση στη δική του πραγματικότητα;

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

A) Ναι, ο εκπαιδευόμενος ενθαρρύνεται να εφαρμόσει τα δεδομένα που έχει διδαχθεί από τη θεωρία στην πράξη.
B) Ναι φυσικά
Γ) Ναι εμπεριέχει

Πίνακας Στ5

Σχολιασμός αποτελεσμάτων 6^{ου} ερευνητικού άξονα

Ο 6ος ερευνητικός άξονας διερευνά τον τρόπο με τον οποίο το εκπαιδευτικό υλικό υποστηρίζει τον αναστοχασμό, την αυτοαξιολόγηση και τη σύνδεση της νέας γνώσης με την προσωπική πραγματικότητα του εκπαιδευόμενου. Οι απαντήσεις των συμμετεχόντων επιβεβαιώνουν ότι το υλικό έχει σχεδιαστεί με τρόπο που ενισχύει ουσιαστικά αυτές τις διαδικασίες.

Αρχικά, ως προς την αυτοαξιολόγηση, οι εκπαιδευόμενοι- αξιολογητές αναγνωρίζουν πως το υλικό περιλαμβάνει συστηματικές δραστηριότητες που τους επιτρέπουν να αξιολογήσουν την πορεία και την κατανόησή τους. Τα σχετικά μηνύματα ανατροφοδότησης που έχουν ενσωματωθεί σε κάθε δραστηριότητα λειτουργούν υποστηρικτικά και καθοδηγητικά, προσφέροντας μια συνεχή διαδικασία αυτοελέγχου.

Σημαντική κρίνεται και η παρουσία δραστηριοτήτων που ενθαρρύνουν την αυτόνομη κριτική σκέψη. Οι συμμετέχοντες επιβεβαιώνουν πως το υλικό περιλαμβάνει καθήκοντα που ωθούν τον εκπαιδευόμενο να συλλογιστεί, να προβληματιστεί και να διαμορφώσει προσωπική άποψη, στοιχείο που συμβάλλει ουσιαστικά στην ανάπτυξη υψηλότερων γνωστικών δεξιοτήτων.

Επιπλέον, το υλικό φαίνεται να υποστηρίζει τη δημιουργία διαύλων επικοινωνίας με στόχο την ανατροφοδότηση. Οι δραστηριότητες που προβλέπουν αλληλεπίδραση,

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

διάλογο ή αναζήτηση καθοδήγησης συμβάλλουν στη συνεχή και ουσιαστική υποστήριξη του εκπαιδευόμενου κατά τη μαθησιακή διαδικασία.

Ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται στη συσχέτιση των νέων δεδομένων με την προσωπική πραγματικότητα των εκπαιδευομένων. Οι συμμετέχοντες αναγνωρίζουν ότι το υλικό περιλαμβάνει δραστηριότητες που ζητούν από τον εκπαιδευόμενο να συνδέσει τη νέα γνώση με προσωπικές εμπειρίες ή καταστάσεις, ενισχύοντας τη βιωματικότητα και τη νοηματοδότηση της μάθησης.

Τέλος, το υλικό ενθαρρύνει τον εκπαιδευόμενο να εφαρμόσει τη νέα γνώση στην πράξη, μεταφέροντας όσα έχει διδαχθεί σε πραγματικά πλαίσια της καθημερινότητας.

Εν κατακλείδι, γίνεται αντιληπτό ότι το Ε.Υ. προάγει μια μαθησιακή διαδικασία που δεν περιορίζεται στην παθητική πρόσληψη της γνώσης, αλλά στηρίζει την αυτορρύθμιση, τον αναστοχασμό και την πρακτική εφαρμογή της, στοιχεία θεμελιώδη για την ποιοτική εξ αποστάσεως εκπαίδευση.

7^{ος} Ερευνητικός άξονας: Σαφήνεια σκοπού και προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων (Ερωτήσεις Z1,Z2,Z3,Z4,Z5,Z6)

α) Σαφήνεια στη διατύπωση του σκοπού κάθε Δ.Ε. (Z1)

Στο Ε.Υ. διατυπώνεται σαφώς ο σκοπός της κάθε διδακτικής ενότητας;
A) Ναι, σε όλες τις ενότητες.
B) Ναι στην αρχή κάθε ενότητας μαζί με τα προσδοκώμενα αποτελέσματα
Γ) Ναι

Πίνακας Z1

β) Σαφήνεια στη διατύπωση των προσδοκώμενων αποτελεσμάτων κάθε Δ.Ε. (Z2)

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

Στο Ε.Υ. διατυπώνονται σαφώς τα προσδοκώμενα αποτελέσματα σε κάθε διδακτική ενότητα;
A) Φυσικά, σε όλες τις ενότητες με ακρίβεια.
B) Ναι στην αρχή κάθε ενότητας
Γ) Ναι

Πίνακας Ζ2

γ) Παρακίνηση των προσδοκώμενων σε επίπεδο γνώσεων (Ζ3)

Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο γνώσεων;
A) Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα σε επίπεδο γνώσεων είναι σαφή και συγκεκριμένα, βοηθώντας τον εκπαιδευόμενο στη μαθησιακή διαδικασία.
B) Ναι τον παρακινούν σε επίπεδο γνώσεων
Γ) Ναι

Πίνακας Ζ3

δ) Παρακίνηση των προσδοκώμενων σε επίπεδο δεξιοτήτων (Ζ4)

Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο δεξιοτήτων;
A) Ναι, ενισχύοντας την ενεργητική μάθηση.
B) Ναι

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

Γ) Ναι

Πίνακας Ζ4

ε) Παρακίνηση των προσδοκώμενων σε επίπεδο στάσεων (Ζ5)

Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο στάσεων;

Α) Ναι, παρακινώντας τον εκπαιδευόμενο να αναπτύξει θετική στάση απέναντι στο αντικείμενο μάθησης και στη διαδικασία επεξεργασίας αυτού.

Β) Ναι τον παρακινούν

Γ) Ναι

Πίνακας Ζ5

στ) Έλεγχος πρόοδου με βάση τα προσδοκώμενα (Ζ6)

Ο εκπαιδευόμενος ελέγχει την πρόοδό του με βάση τα προσδοκώμενα αποτελέσματα;

Α) Φυσικά, καθώς αυτά διατυπώνονται με σαφή τρόπο και θέτοντας στόχους ρεαλιστικούς και επιτεύξιμους.

Β) Ναι ελέγχει την πρόοδο του

Γ) Ναι

Πίνακας Ζ6

Σχολιασμός αποτελεσμάτων 7^{ου} ερευνητικού άξονα

Ο 7ος ερευνητικός άξονας αφορά τη σαφήνεια του σκοπού και των προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων που παρουσιάζονται στο εκπαιδευτικό υλικό. Οι

**«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»**

απαντήσεις των εκπαιδευομένων καθιστούν εμφανές ότι ο σκοπός κάθε διδακτικής ενότητας διατυπώνεται με σαφήνεια, γεγονός που ενισχύει την κατανόηση της πορείας που θα ακολουθήσει η μελέτη τους. Η παρουσία του σκοπού στην αρχή κάθε ενότητας λειτουργεί καθοδηγητικά, προσφέροντας ένα σταθερό πλαίσιο αναφοράς για τον εκπαιδευόμενο.

Παράλληλα, και τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα εμφανίζονται διατυπωμένα με ακρίβεια και σαφήνεια σε όλες τις ενότητες, επιτρέποντας στον εκπαιδευόμενο να γνωρίζει εκ των προτέρων τι αναμένεται να κατακτήσει. Η ξεκάθαρη αυτή παρουσίαση συμβάλλει στη βελτιστοποίηση της μαθησιακής διαδικασίας, καθώς επισημαίνει συγκεκριμένους στόχους που βοηθούν τον εκπαιδευόμενο να οργανώσει τη μελέτη του και να εστιάσει στα βασικά σημεία.

Τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα φαίνεται επίσης να λειτουργούν παρακινητικά σε πολλαπλά επίπεδα. Σε επίπεδο γνώσεων, η σαφήνεια και η στοχοθεσία τα καθιστούν ένα αποτελεσματικό εργαλείο προσανατολισμού, βοηθώντας τον εκπαιδευόμενο να αντιληφθεί το εύρος και το βάθος της γνώσης που αναμένεται να κατακτήσει. Σε επίπεδο δεξιοτήτων, τα αποτελέσματα ενισχύουν την ενεργητική μάθηση, κινητοποιώντας τον εκπαιδευόμενο να αναπτύξει ικανότητες που σχετίζονται με την επεξεργασία και αξιοποίηση του περιεχομένου. Επιπλέον, σε επίπεδο στάσεων, τα προσδοκώμενα αποτελέσματα συμβάλλουν στη διαμόρφωση μιας θετικής στάσης απέναντι στο αντικείμενο μάθησης, ενθαρρύνοντας παράλληλα την ουσιαστική συμμετοχή και ενασχόληση του εκπαιδευόμενου.

Τέλος, οι εκπαιδευόμενοι επισημαίνουν ότι η σαφήνεια με την οποία διατυπώνονται οι στόχοι και τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα διευκολύνει τον έλεγχο της ατομικής τους προόδου. Η παρουσία ρεαλιστικών και επιτεύξιμων στόχων καθιστά εφικτή την παρακολούθηση της μαθησιακής εξέλιξης και επιτρέπει στον εκπαιδευόμενο να αξιολογήσει σε ποιο βαθμό έχει ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της κάθε διδακτικής

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

ενότητας. Έτσι, το εκπαιδευτικό υλικό συμβάλλει ουσιαστικά στη παρακολούθηση της πορείας μάθησης.

8^{ος} Ερευνητικός άξονας: Εφαρμογή αρχών της Γνωστικής Θεωρίας Πολυμεσικής Μάθησης (Ερωτήσεις Η1, Η2, Η3, Η4, Η5, Η6, Η7, Η8, Η9, Η10, Η11, Η12, Η13, Η14, Η15)

α) Συνδυασμός κειμένου και εικόνας (Πολυμεσική Αρχή) (Η1)

Στο Ε.Υ. υπάρχει συνδυασμός κείμενου και εικόνας για την παρουσίαση του γνωστικού αντικείμενου; (Πολυμεσική Αρχή)
Α) Σε ορισμένες περιπτώσεις ναι.
Β) Ναι υπάρχει
Γ) Ναι υπάρχει

Πίνακας Η1

β) Χρήση εικόνων (Πολυμεσική Αρχή) (Η2)

Στο Ε.Υ. η χρήση των εικόνων σας βοηθάει να κατανοήσετε το γνωστικό αντικείμενο; (Πολυμεσική Αρχή)
Α) Ναι, η ύπαρξη εικόνων βοηθάει στην κατανόηση του γνωστικού αντικείμενου.
Β) Ναι βοηθάει γιατί γίνεται οπτικοποίηση της πληροφορίας
Γ) Ναι γίνεται

Πίνακας Η2

γ) Στοιχεία αφήγησης (Αρχή Τροπικότητας) (Η3)

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

Στο Ε.Υ. υπάρχουν στοιχεία αφήγησης (μονόλογος, διάλογος, περιγραφή, σχόλια κ.ά.); (Αρχή της Τροπικότητας)
A) Ναι, η εκπαιδευτικός κάνει τη χρήση αφήγησης και μέσω σχετικών βίντεο.
B) Ναι υπάρχουν στοιχεία αφηγησης.
Γ) Ναι υπάρχουν

Πίνακας Η3

δ) Μη σχετικές πληροφορίες (Αρχή Συνοχής) (H4)

Στο Ε.Υ. συμπεριλαμβάνονται μη σχετικές πληροφορίες (λέξεις, εικόνες, ήχοι) με το γνωστικό αντικείμενο; (Αρχή της Συνοχής)
A) Όχι, στο σύνολο του εκπαιδευτικού υλικού δεν συμπεριλαμβάνονται άσχετες με το γνωστικό αντικείμενο πληροφορίες.
B) Όχι, το ΕΥ δεν περιέχει άσχετες πληροφορίες. Όλα όσα παρατίθενται στο υλικό είναι σχετικά με το αντικείμενο προκειμένου να μην μπερδεύονται οι εκπαιδευόμενοι
Γ) Όχι δεν συμπεριλαμβάνονται

Πίνακας Η4

ε) Φιλική γλώσσα (Αρχή Προσωποποίησης) (H5)

Στο Ε.Υ. γίνεται χρήση φιλικής γλώσσας; (Αρχή της Προσωποποίησης)
A) Ναι, το ύφος της εκπαιδευτικού είναι απόλυτα φιλικό.
B) Ναι

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

Γ) Ναι γίνεται

Πίνακας Η5

στ) Χρήση δεύτερου προσώπου (Αρχή Προσωποποίησης) (Η6)

Στο Ε.Υ. γίνεται χρήση δεύτερου προσώπου; (Αρχή της Προσωποποίησης)

Α) Ναι, σε όλο το εύρος του εκπαιδευτικού υλικού.

Β) Ναι γίνεται χρήση

Η) Ναι γίνεται

Πίνακας Η6

ζ) Ηχητική παρουσίαση (Αρχή της Προσωποποίησης) (Η7)

Στο Ε.Υ. γίνεται ηχητική παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου; (Αρχή της Προσωποποίησης)

Α) Ναι, στο σύνολο του υλικού.

Β) Ναι γίνεται καθ' όλη την έκταση του ΕΥ

Γ) Ναι γίνεται

Πίνακας Η7

η) Φιλικό ύφος ηχητικής παρουσίασης (Αρχή Φωνής) (Η8)

Στο Ε.Υ. το ύφος της ηχητικής παρουσίασης είναι φιλικό για τον εκπαιδευόμενο; (Αρχή της Φωνής)

Α) Ναι, το ύφος της εκπαιδευτικού είναι ευγενικό και φιλικό.

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

Β) Ναι είναι φιλικό το ύφος της ηχητικής παρουσίασης
Γ) Ναι είναι

Πίνακας Η8

θ) Φιλικός χαρακτήρας – Avatar (Αρχή Εικόνας) (Η9)

Στο Ε.Υ. εμφανίζεται ένας φιλικός χαρακτήρας (avatar) που ενισχύει τη διαδικασία μάθησης των εκπαιδευόμενων; (Αρχή της Εικόνας)
Α) Φυσικά υφίσταται ένα avatar ως καθοδηγητής του εκπαιδευόμενου.
Β) Ναι εμφανίζεται σε όλο το υλικό
Γ) Ναι υπάρχει

Πίνακας Η9

ι) Τμηματική παρουσίαση περιεχομένου (Αρχή Κατάτμησης) (Η10)

Στο Ε.Υ. η παρουσίαση του γνωστικού αντικείμενου γίνεται τμηματικά; (Αρχή της Κατάτμησης)
Α) Ναι, το γνωστικό αντικείμενο παρουσιάζεται τμηματικά για την καλύτερη κατανόηση του.
Β) Ναι γίνεται για να μην κουράζουν των εκπαιδευόμενο
Γ) Ναι

Πίνακας Η10

ια) Διαδραστικές δραστηριότητες με ανατροφοδότηση (Αρχή Προσωποποίησης) (Η11)

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

Στο Ε.Υ. υπάρχουν διαδραστικές δραστηριότητες που παρέχουν ανατροφοδότηση στους εκπαιδευόμενους; (Αρχή της Προσωποποίησης)

A) Ναι, παρέχεται ανατροφοδότηση μέσω των δραστηριοτήτων.

B) Ναι υπάρχουν διαδραστικές δραστηριότητες που παρέχουν ανατροφοδότηση τόσο στις σωστές όσο και τις λανθασμένες απαντήσεις

Γ) Ναι υπάρχουν

Πίνακας Η11

ιβ) Μακροσκελή κείμενα (Αρχή Κατάτμησης) (Η12)

Στο Ε.Υ. υπάρχουν μακροσκελή κείμενα για την παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου; (Αρχή της Κατάτμησης)

A) Όχι, το γνωστικό αντικείμενο παρουσιάζεται τμηματικά.

B) Όχι, οι πληροφορίες παρατίθενται τμηματικά προς διευκόλυνση των εκπαιδευόμενων

Γ) Όχι δεν υπάρχουν

Πίνακας Η12

ιγ) Σαφείς οδηγίες για δραστηριότητες-εργασίες (Αρχή Σηματοδότησης) (Η13)

Το Ε.Υ. παρέχει σαφείς οδηγίες στους εκπαιδευόμενους για την υλοποίηση των δραστηριοτήτων και εργασιών; (Αρχή της Σηματοδότησης)

A) Ναι, ο εκπαιδευόμενος καθοδηγείται επαρκώς για την υλοποίηση των δραστηριοτήτων.

B) Ναι υπάρχουν

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

Γ) Ναι παρέχει

Πίνακας Η13

ιδ) Στοιχεία επισήμανσης (Αρχή Σηματοδότησης) (Η14)

Στο Ε.Υ. υπάρχουν στοιχεία επισήμανσης (έντονη γραφή, υπογράμμιση, χρωματισμός κ.ά.); (Αρχή της Σηματοδότησης)

Α) Ναι, η εκπαιδευτικός έχει επιτυχώς δώσει έμφαση στις σημαντικές πληροφορίες του υλικού.

Β) Ναι υπάρχουν σε όλο το υλικό

Γ) Ναι υπάρχουν

Πίνακας Η14

ιε) Εισαγωγικές δραστηριότητες κατανόησης (Αρχή Προπαίδευσης) (Η15)

Στο Ε.Υ. υπάρχουν εισαγωγικές δραστηριότητες που βοηθούν στη μελέτη του γνωστικού αντικειμένου; (Αρχή της Προπαίδευσης)

Α) Ναι, σε κάθε ενότητα υπάρχει και εισαγωγική δραστηριότητα.

Β) Ναι υπάρχουν σε κάθε ενότητα

Γ) Ναι υπάρχουν

Πίνακας Η15

Σχολιασμός των αποτελεσμάτων 8^{ου} ερευνητικού άξονα

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

Ο 8ος ερευνητικός άξονας εξετάζει τον βαθμό στον οποίο το εκπαιδευτικό υλικό εφαρμόζει τις αρχές της Γνωστικής Θεωρίας της Πολυμεσικής Μάθησης. Από τις απαντήσεις των συμμετεχόντων προκύπτει ότι το υλικό αξιοποιεί αποτελεσματικά τον συνδυασμό κειμένου και εικόνας, καθώς σε πολλές περιπτώσεις η παράλληλη παρουσία τους συμβάλλει στην καλύτερη κατανόηση του γνωστικού αντικειμένου. Η χρήση εικόνων κρίνεται βοηθητική, αφού επιτρέπει την οπτικοποίηση της πληροφορίας, ενισχύοντας την κατανόηση και καθιστώντας το περιεχόμενο πιο προσιτό. Παράλληλα, στο υλικό υπάρχουν στοιχεία αφήγησης όπως περιγραφές, σχόλια, διάλογοι ή μονόλογοι, τα οποία ενισχύονται και από τη χρήση σχετικών βίντεο. Η αφήγηση συμβάλλει στην ενεργή εμπλοκή του εκπαιδευόμενου και καθιστά τη μαθησιακή διαδικασία πιο ελκυστική.

Σημαντικό είναι επίσης ότι το υλικό δεν περιλαμβάνει πληροφορίες άσχετες με το γνωστικό αντικείμενο. Οι συμμετέχοντες υπογράμμισαν ότι δεν υπάρχουν περιττά στοιχεία, είτε λεκτικά είτε οπτικά, τα οποία θα μπορούσαν να αποσπάσουν την προσοχή του εκπαιδευόμενου. Αντίθετα, όλο το περιεχόμενο είναι σχετικό και λειτουργικό, στοιχείο που συνάδει με την αρχή της συνοχής. Επιπλέον, η γλώσσα που χρησιμοποιείται είναι φιλική, ενώ το κείμενο απευθύνεται στον εκπαιδευόμενο με δεύτερο πρόσωπο, ενισχύοντας τη σχέση αλληλεπίδρασης και την αίσθηση προσωπικής καθοδήγησης. Η παρουσία ηχητικής αφήγησης σε όλο το υλικό, με φιλικό και ευγενικό ύφος, ενισχύει ακόμη περισσότερο την προσβασιμότητα και την ευκολία κατανόησης. Έτσι, επιτυγχάνεται η αρχή της προσωποποίησης.

Το εκπαιδευτικό υλικό περιλαμβάνει επίσης έναν φιλικό χαρακτήρα (avatar), ο οποίος λειτουργεί ως καθοδηγητής του εκπαιδευόμενου και διευκολύνει τη διαδικασία μάθησης, σύμφωνα με την αρχή της εικόνας. Η παρουσίαση του περιεχομένου γίνεται τμηματικά, με μικρές ενότητες που διευκολύνουν την κατανόηση και προλαμβάνουν την υπερφόρτωση της μνήμης εργασίας. Παράλληλα, δεν υπάρχουν μακροσκελή κείμενα,

**«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»**

αντίθετα, οι πληροφορίες έχουν διαχωριστεί σε επιμέρους μέρη, επιτρέποντας πιο εύκολη και σταδιακή επεξεργασία.

Σε ό,τι αφορά τις διαδραστικές δραστηριότητες, οι συμμετέχοντες ανέφεραν ότι το υλικό περιλαμβάνει ασκήσεις που παρέχουν ανατροφοδότηση τόσο σε σωστές όσο και σε λανθασμένες απαντήσεις, στοιχείο που διευκολύνει τη μαθησιακή διαδικασία και ενισχύει την αυτορρύθμιση. Παράλληλα, οι οδηγίες για την υλοποίηση δραστηριοτήτων ή εργασιών είναι σαφείς και επαρκείς, ενώ σε όλο το υλικό υπάρχουν στοιχεία επισήμανσης, όπως έντονη γραφή, υπογράμμιση ή χρωματικός τονισμός, τα οποία επισημαίνουν τις σημαντικές πληροφορίες και διευκολύνουν τον εκπαιδευόμενο να εστιάσει στα κρίσιμα σημεία.

Τέλος, το υλικό περιλαμβάνει εισαγωγικές δραστηριότητες σε κάθε ενότητα, οι οποίες βοηθούν τον εκπαιδευόμενο να προετοιμαστεί για τη μελέτη του νέου περιεχομένου. Αυτές οι δραστηριότητες λειτουργούν προπαρασκευαστικά, καθοδηγώντας τον εκπαιδευόμενο στη σταδιακή κατανόηση του αντικειμένου και διευκολύνοντας την ομαλή εισαγωγή του στη θεματική της ενότητας. Ανακεφαλαιώνοντας, οι απαντήσεις δείχνουν ότι το εκπαιδευτικό υλικό ενσωματώνει με συνέπεια τις αρχές της Γνωστικής Θεωρίας της Πολυμεσικής Μάθησης, προσφέροντας μια δομημένη, σαφή και υποστηρικτική μαθησιακή εμπειρία.

9^{ος} Ερευνητικός άξονας: Δυνατά σημεία ΕΥ (Ερώτηση Θ1)

Ποια πιστεύετε ότι είναι τα τρία πιο δυνατά στοιχεία του εκπαιδευτικού υλικού;

A) 1. Η σωστή τμηματοποίηση του γνωστικού αντικειμένου.

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

2. Η σωστή ροή των πληροφοριών.
3. Η επαρκής ύπαρξη δραστηριοτήτων εμπέδωσης.
Β) 1. Τα λινκ με τις έξτρα πληροφορίες για τον λουκιανό
2. Τα βίντεο της σύνοψης στο doobly.
3. Η δραστηριότητα στο padlet
Γ) 1. Φιλικό Ύφος
2. Ευχρηστία
3. Ζωντάνια

Πίνακας Θ1

Σχολιασμός αποτελεσμάτων του 9^{ου} ερευνητικού άξονα

Ο 9ος ερευνητικός άξονας διερευνά τα στοιχεία του εκπαιδευτικού υλικού που θεωρούνται από τους συμμετέχοντες ως τα πιο δυνατά. Από τις απαντήσεις προκύπτει ότι το υλικό διαθέτει πολλαπλά θετικά χαρακτηριστικά, τα οποία ενισχύουν την αποτελεσματικότητά του και συμβάλλουν σε μια ολοκληρωμένη μαθησιακή εμπειρία. Αρχικά, σημαντικό πλεονέκτημα αποτελεί η σωστή τμηματοποίηση του γνωστικού αντικείμενου, η οποία διευκολύνει την κατανόηση της ύλης και επιτρέπει σταδιακή προσέγγιση του περιεχομένου. Η ροή των πληροφοριών κρίνεται επίσης ομαλή και προσεκτικά δομημένη, γεγονός που βοηθά τον εκπαιδευόμενο να παρακολουθεί το υλικό χωρίς να αισθάνεται γνωστική υπερφόρτωση. Επιπλέον, ιδιαίτερα θετικά αξιολογείται η ύπαρξη επαρκών δραστηριοτήτων εμπέδωσης, οι οποίες επιτρέπουν στον εκπαιδευόμενο να δοκιμάσει τις γνώσεις του και να κατανοήσει βαθύτερα το αντικείμενο.

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

Παράλληλα, το υλικό ενισχύεται από στοιχεία που εμπλουτίζουν την εκπαιδευτική διαδικασία, όπως τα διαδικτυακά link με συμπληρωματικές πληροφορίες, τα βίντεο σύνοψης και η διαδραστική δραστηριότητα στο radlet, τα οποία καθιστούν την εμπειρία πιο πολυτροπική και ελκυστική. Τέλος, το φιλικό ύφος, η ευχρηστία και η ζωντάνια του υλικού αναγνωρίζονται επίσης ως καθοριστικά πλεονεκτήματα, τα οποία συμβάλλουν στη θετική στάση των εκπαιδευομένων και στην ενεργό συμμετοχή τους στη μαθησιακή διαδικασία.

Συμπερασματικά, το Ε.Υ. φαίνεται να συγκεντρώνει χαρακτηριστικά που υποστηρίζουν τόσο την κατανόηση όσο και την ενεργητική εμπλοκή του εκπαιδευόμενου, καθιστώντας το αποτελεσματικό και φιλικό απέναντί του.

10^{ος} άξονας: Προτάσεις βελτίωσης (Ερώτηση Θ2)

Γράψτε έως τρεις αλλαγές που προτείνετε προκειμένου να βελτιωθεί το εκπαιδευτικό υλικό.
A) Είναι πολύ καλά δομημένο υλικό, δε θα συνιστούσα κάποια αλλαγή.
B) - (δεν υπάρχει απάντηση)
Γ) Δεν προτείνω κάποια αλλαγή καθώς πιστεύω ότι επιτυγχάνονται οι στόχοι που έχουν τεθεί.

Πίνακας Θ2

Σχολιασμός αποτελεσμάτων του 10^{ου} ερευνητικού άξονα

Ο 10ς ερευνητικός άξονας αφορά τις προτάσεις βελτίωσης του εκπαιδευτικού υλικού, όπως αυτές διατυπώθηκαν από τους συμμετέχοντες. Τα δεδομένα δείχνουν ότι οι

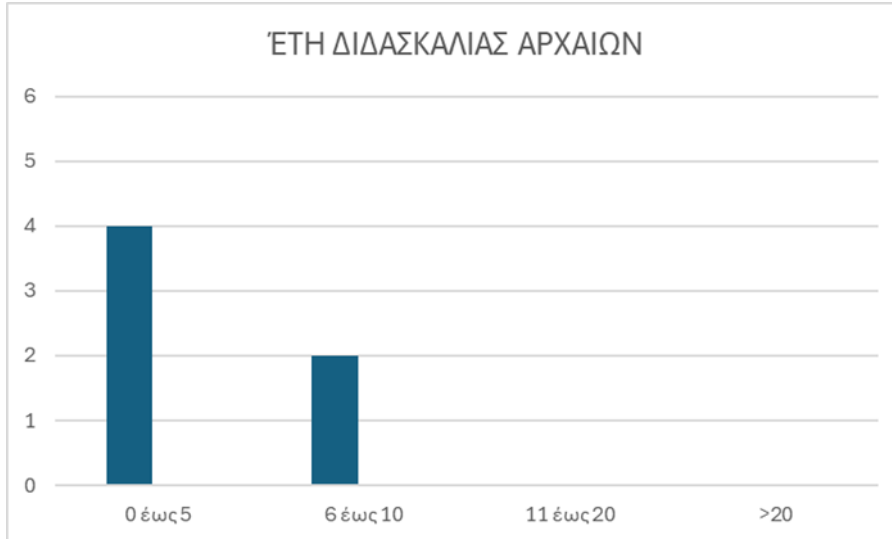
«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

εκπαιδευόμενοι είναι ιδιαίτερα ικανοποιημένοι από τη δομή, τη λειτουργικότητα και τη συνολική ποιότητα του υλικού, καθώς στις διαθέσιμες απαντήσεις δεν προτείνονται ουσιαστικές αλλαγές. Συγκεκριμένα, ορισμένοι συμμετέχοντες αναφέρουν ότι το υλικό είναι πολύ καλά δομημένο και δεν θεωρούν αναγκαία κάποια τροποποίηση, ενώ άλλοι επισημαίνουν ότι δεν προτείνουν αλλαγές επειδή πιστεύουν πως το υλικό ήδη επιτυγχάνει τους μαθησιακούς στόχους που έχουν τεθεί. Αξίζει επίσης να σημειωθεί πως ένας αξιολογητής δεν απάντησε τη συγκεκριμένη ερώτηση.

Το γεγονός ότι δεν αναφέρονται συγκεκριμένες προτάσεις βελτίωσης υποδηλώνει ότι το εκπαιδευτικό υλικό ανταποκρίνεται επαρκώς στις ανάγκες των εκπαιδευομένων και θεωρείται αποτελεσματικό από την πλευρά τους. Η απουσία αρνητικών σχολίων ή επισημάνσεων για αναπροσαρμογές αποτελεί ένδειξη ότι ο σχεδιασμός του υλικού έχει επιτύχει τον σκοπό του, προσφέροντας μια οργανωμένη, σαφή και λειτουργική μαθησιακή εμπειρία.

4.3 Το προφίλ των εκπαιδευτικών που αποτίμησαν το Ε.Υ.

Οι συμμετέχοντες στο 2^ο μέρος της έρευνας ήταν συνολικά 6 εκπαιδευτικοί – φιλόλογοι και όπως φαίνεται παρακάτω οι 4 έχουν προϋπηρεσία στη διδασκαλία του μαθήματος της αρχαίας ελληνικής γλώσσας από 0 έως 5 έτη, και οι άλλοι 3 έχουν προϋπηρεσία 6 έως 10 χρόνια (Σχήμα 8).

Σχήμα 8. Έτη διδασκαλίας της αρχαίας ελληνικής γλώσσας

Επιπροσθέτως 3 από τους φιλόλογους χρησιμοποιούν τα ψηφιακά εργαλεία κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας καθημερινά, ενώ οι άλλοι 3 δήλωσαν πως τα χρησιμοποιούν συχνά (σχήμα 9).

Σχήμα 9. Χρήση ψηφιακών εργαλείων

4.4 Αποτελέσματα- ανάλυση και σχολιασμός των δεδομένων της έρευνας στους εκπαιδευτικούς

1ος ερευνητικός Άξονας: Ανάπτυξη θεωρητικού υλικού που συνδυάζει θεωρία και πρακτικές ασκήσεις (Ερωτήσεις 3 και 4)

3) Πώς αξιολογείτε την ποιότητα και την πληρότητα του θεωρητικού υλικού σχετικά με τη Β' κλίση των ουσιαστικών;

Α) Η ποιότητα του θεωρητικού υλικού μου φάνηκε πολύ υψηλή, οι πίνακες, τα παραδείγματα ήταν ξεκάθαρα και με βοήθησαν να κατανοήσω γρήγορα τη Β' κλίση.

Β) Το υλικό ήταν πλήρες και κάλυπτε όλες τις λεπτομέρειες που χρειάζεται ένας εκπαιδευτικός για να διδάξει αποτελεσματικά. Μου άρεσε ιδιαίτερα η ισορροπία θεωρίας και εφαρμογής.

Γ) Γενικά ήταν καλό, αλλά κατά τη γνώμη μου θα βοηθούσε μια πιο απλοποιημένη παρουσίαση των κανόνων τονισμού.

Δ) Το θεωρητικό μέρος ήταν κατανοητό και καλοδουλεμένο, ειδικά για όσους δεν έχουν πολλά χρόνια εμπειρίας στη διδασκαλία των Αρχαίων. Θεωρώ ότι μπορεί εύκολα να χρησιμοποιηθεί και από μαθητές.

Ε) Θεωρώ ότι το υλικό ήταν επαρκές, αλλά θα ήθελα περισσότερα παραδείγματα κλίσης ουσιαστικών.

ΣΤ) Το θεωρητικό υλικό ήταν απόλυτα αναλυτικό και επαρκές στην Β' Κλίση των ουσιαστικών.

Πίνακας 5

4) Με ποιον τρόπο θεωρείτε ότι οι πρακτικές ασκήσεις υποστηρίζουν ή δεν υποστηρίζουν την κατανόηση της θεωρίας;

Α) Οι ασκήσεις ήταν πολύ καλά σχεδιασμένες και υποστηρίζουν επαρκώς τη θεωρία.

Β) Μου άρεσε που υπήρχε ποικιλία τύπων ασκήσεων και αυτό με βοήθησε να δω τη

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕΞΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

θεωρία από διαφορετικές πλευρές.
Γ) Η άμεση ανατροφοδότηση στις ασκήσεις ήταν πολύ χρήσιμη, γιατί μπορούσα να καταλάβω αμέσως το λάθος και να το διορθώσω.
Δ) Η ποικιλία ασκήσεων βοηθάει στη κατανόηση της θεωρίας.
Ε) Θεωρώ ότι οι ασκήσεις υποστήριξαν τη θεωρία, αλλά θα ήθελα περισσότερες εφαρμογές σε κείμενο και όχι σε μόνο μεμονωμένες λέξεις.
ΣΤ) Έμεινα απόλυτα ικανοποιημένος με τις ασκήσεις, ειδικά με την ανατροφοδότηση που παρείχαν.

Πίνακας 6

Σχολιασμός Αποτελεσμάτων 1^{ου} ερευνητικού άξονα

Τα αποτελέσματα του 1ου ερευνητικού άξονα σχετικά με το αν το Ε.Υ. συνδυάζει θεωρία και πρακτικές ασκήσεις, αναφέρουν ότι οι συμμετέχοντες αξιολόγησαν ιδιαίτερα θετικά την ποιότητα και την πληρότητα του θεωρητικού υλικού σχετικά με τη Β' κλίση των ουσιαστικών, επισημαίνοντας πως παρουσιάζεται με σαφήνεια, δομημένη οργάνωση και επαρκή παραδείγματα που διευκολύνουν την κατανόηση. Παράλληλα, τονίστηκε η ισορροπία ανάμεσα στη θεωρητική κατάρτιση και την πρακτική εφαρμογή, γεγονός που ενισχύει την εκπαιδευτική αξιοποίηση του υλικού. Αν και υπήρξαν μεμονωμένες προτάσεις για ελαφρώς πιο απλουστευμένη παρουσίαση ορισμένων κανόνων ή για μεγαλύτερο αριθμό παραδειγμάτων, συνολικά η θεωρητική τεκμηρίωση κρίθηκε ολοκληρωμένη και κατάλληλη τόσο για έμπειρους όσο και για λιγότερο έμπειρους εκπαιδευτικούς. Επιπροσθέτως, οι πρακτικές ασκήσεις αξιολογήθηκαν ως απολύτως υποστηρικτικές της θεωρίας, με τους συμμετέχοντες να εκτιμούν την ποικιλία τύπων δραστηριοτήτων, τη συμβατότητά τους με τους θεωρητικούς στόχους και την άμεση ανατροφοδότηση που λάμβαναν. Συνολικά, ο άξονας καταδεικνύει ότι το εκπαιδευτικό

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

υλικό επιτυγχάνει σε μεγάλο βαθμό τον στόχο του συνδυασμού θεωρίας και πρακτικής, ενισχύοντας ουσιαστικά την κατανόηση και την εκπαιδευτική εφαρμογή της Β' κλίσης.

2ος ερευνητικός Άξονας: Ενίσχυση δεξιοτήτων εκπαιδευτικών στη χρήση ψηφιακών εργαλείων (Ερωτήσεις 5 και 6)

5) Ποιες δεξιότητες στη χρήση ψηφιακών εργαλείων θεωρείτε ότι ενισχύθηκαν μέσα από την αλληλεπίδρασή σας με το υλικό;
A) Έμαθα πώς να αξιοποιώ καλύτερα εργαλεία όπως το Padlet, κάτι που δεν είχα ξανά χρησιμοποιήσει.
B) Βελτίωσα την ευχέρειά μου στη χρήση διαδραστικών ασκήσεων.
Γ) Εξοικειώθηκα περισσότερο με την πλοήγηση σε ψηφιακές πλατφόρμες και μενού, κάτι που δεν θεωρούσα δυνατότητα μου.
Δ) Έμαθα πως να χρησιμοποιώ τα βίντεο στη διδασκαλία μου.
E) Κατάλαβα την σημαντικότητα του ψηφιακού υλικού σε μια τάξη.
ΣΤ) Απέκτησα ευκολία και άνεση στην ψηφιακή πλατφόρμα.

Πίνακας 7

6) Υπήρξαν στοιχεία του ψηφιακού περιβάλλοντος ή λειτουργίες που βρήκατε ιδιαίτερα χρήσιμες ή δύσχρηστες; Εξηγήστε.
A) Η ηχητική αφήγηση και το avatar ήταν πολύ χρήσιμα, βοηθητικά και ενδιαφέροντα.
B) Βρήκα πολύ χρήσιμη τη λειτουργία των υπερσυνδέσμων, γιατί με οδηγούσαν γρήγορα σε πρόσθετες πληροφορίες.

Γ) Η ανατροφοδότηση των ασκήσεων βοηθούσε πολύ στην κατανόηση της θεωρίας.
Δ) Το περιβάλλον ήταν απλό, δεν δυσκολεύτηκα καθόλου.
Ε) Τα βίντεο σύνοψης ήταν εξαιρετικά, πολύ συνοπτικά και εύληπτα.
ΣΤ) Ορισμένα χρώματα στο φόντο ή στα πλαίσια με κούρασαν λίγο, θα προτιμούσα πιο ήπιους τόνους και ομοιομορφία.

Πίνακας 8

Σχολιασμός Αποτελεσμάτων 2^{ου} ερευνητικού άξονα

Τα δεδομένα του 2ου ερευνητικού άξονα αναδεικνύουν ότι το εκπαιδευτικό υλικό συνέβαλε ουσιαστικά στην ενίσχυση των δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών στη χρήση ψηφιακών εργαλείων, καθώς οι συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί αναφέρουν ότι απέκτησαν μεγαλύτερη ευχέρεια και αυτοπεποίθηση στη χρήση διαδραστικών ασκήσεων, βίντεο, υπερσυνδέσμων και περιβάλλοντος πλοήγησης. Επιπλέον, επισημαίνεται ότι το υλικό τους εξοικείωσε με νέα εργαλεία, όπως το Padlet, ενώ ανέδειξε τη σημασία της ενσωμάτωσης πολυμεσικού υλικού στη διδακτική πράξη. Ως ιδιαίτερα υποστηρικτικά στοιχεία του ψηφιακού περιβάλλοντος αναφέρονται η ηχητική αφήγηση, το avatar, η άμεση ανατροφοδότηση των ασκήσεων και τα συνοπτικά βίντεο, τα οποία ενίσχυσαν τη σαφήνεια και την κατανόηση της θεωρίας. Παρά τη γενική ευχρηστία της πλατφόρμας, ορισμένοι εκπαιδευτικού εντόπισαν μικρές δυσκολίες σε επίπεδο αισθητικής, όπως η ένταση των χρωματικών επιλογών, χωρίς αυτό να επηρεάζει σημαντικά τη συνολική εμπειρία. Συνολικά, ο άξονας καταδεικνύει ότι το υλικό πέτυχε τον στόχο του να υποστηρίξει την ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων και να καλλιεργήσει μια πιο θετική στάση των εκπαιδευτικών απέναντι στη χρήση τεχνολογίας στη διδασκαλία των Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου.

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

3ος ερευνητικός Άξονας: Μαθησιακά οφέλη προς τους εκπαιδευτικούς(Ερωτήσεις 7 και 8)

7) Ποια μαθησιακά οφέλη θεωρείτε ότι αποκομίσατε από τη μελέτη και χρήση του εκπαιδευτικού υλικού;
A) Είδα νέους μεθόδους διδασκαλίας που σίγουρα θα χρησιμοποιήσω στην τάξη μου μελλοντικά.
B) Με έκανε να προβληματιστώ με το εκπαιδευτικό σύστημα.
Γ) Κατανόησα πως τα αρχαία χρειάζονται μια διαφορετική προσέγγιση διδασκαλίας ώστε οι μαθητές να τα δουν με άλλο μάτι.
Δ) Εμπλούτισα τις γνώσεις μου σε πρακτικές διδασκαλίας.
Ε) Μου δόθηκαν νέες ιδέες διδασκαλίας που δεν είχα σκεφτεί.
ΣΤ) Έμαθα τρόπους να εξηγή τη γραμματική με πιο βιωματικό τρόπο.

Πίνακας 9

8) Με ποιους τρόπους πιστεύετε ότι το υλικό μπορεί να υποστηρίξει τη διδακτική σας πράξη στο μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών στην Α' Γυμνασίου;
A) Μπορεί να λειτουργήσει ως έτοιμο υποστηρικτικό υλικό για διδασκαλία με μια πιο ενδιαφέρουσα προσέγγιση.
B) Θα αξιοποιήσω τις διαδραστικές ασκήσεις ώστε να αυξήσω τη συμμετοχή στην τάξη.
Γ) Θα αποτελέσει χρήσιμο ψηφιακό συμπλήρωμα του σχολικού βιβλίου και σίγουρα πιο

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

ενδιαφέρον.
Δ) Το υλικό βοηθά στη διαφοροποιημένη διδασκαλία, δίνοντας εναλλακτικές οπτικές, ειδικά στην παρουσίαση του κειμένου.
Ε) Θα με βοηθήσει να κάνω ένα πιο παραγωγικό μάθημα με τις παρουσιάσεις και τα βίντεο.
ΣΤ) Θα βοηθήσει τα παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες και ΔΕΠΥ.

Πίνακας 10

Σχολιασμός Αποτελεσμάτων 3^{ου} ερευνητικού άξονα

Τα ευρήματα του 3ου ερευνητικού άξονα τεκμηριώνουν ότι το εκπαιδευτικό υλικό παρείχε σημαντικά μαθησιακά οφέλη στους συμμετέχοντες εκπαιδευτικούς, ενισχύοντας τόσο τη διδακτική τους προσέγγιση όσο και το παιδαγωγικό τους προβληματισμό. Οι αξιολογητές ανέφεραν ότι μέσα από το υλικό γνώρισαν νέες μεθόδους διδασκαλίας και βιωματικές πρακτικές για την εξήγηση της γραμματικής, ενώ εμπλούτισαν τις γνώσεις τους με εναλλακτικές διδακτικές προσεγγίσεις που μπορούν να καταστήσουν τα Αρχαία Ελληνικά πιο προσιτά και ενδιαφέροντα για τους μαθητές. Παράλληλα, το υλικό φάνηκε να ενισχύει τον αναστοχασμό τους σχετικά με το υφιστάμενο εκπαιδευτικό σύστημα και την ανάγκη ανανέωσης της διδακτικής πρακτικής. Όσον αφορά την πρακτική εφαρμογή στην τάξη, οι εκπαιδευτικοί εκτιμούν ότι το υλικό μπορεί να λειτουργήσει ως πολύτιμο υποστηρικτικό εργαλείο σε συνδυασμό με το σχολικό βιβλίο, προσφέροντας διαδραστικές ασκήσεις, πολυμεσικό περιεχόμενο και εναλλακτικούς τρόπους παρουσίασης που ενισχύουν τη συμμετοχή των μαθητών. Επιπλέον, τονίζεται ότι η δομή και η ποικιλία του υλικού υποστηρίζουν τη διαφοροποιημένη διδασκαλία και μπορούν να βοηθήσουν σημαντικά μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες ή ΔΕΠΥ. Συνολικά, ο άξονας αποτυπώνει ότι το υλικό ενισχύει

**«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»**

ουσιαστικά τη διδακτική αυτοπεποίθηση και τον παιδαγωγικό εξοπλισμό των εκπαιδευτικών.

5 Συμπεράσματα

Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο παρουσιάζεται μια αναλυτική ερμηνεία των αποτελεσμάτων της έρευνας, σε άμεση σύνδεση με το θεωρητικό πλαίσιο και τη βιβλιογραφική ανασκόπηση που έχουν προηγηθεί. Παράλληλα, αναδεικνύονται οι περιορισμοί που προέκυψαν κατά την υλοποίηση της μελέτης και διατυπώνονται προτάσεις για πιθανές κατευθύνσεις μελλοντικής ερευνητικής δραστηριότητας.

5.45.1 Συμπεράσματα-Συζήτηση

Συνοψίζοντας, η παρούσα μελέτη επιδίωξε να αναπτύξει και να παρουσιάσει ένα λειτουργικό και παιδαγωγικά τεκμηριωμένο εκπαιδευτικό υλικό για το μάθημα της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας της Α' Γυμνασίου, με στόχο την επιμόρφωση εκπαιδευτικών της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Το υλικό αξιολογήθηκε από τρεις τελειόφοιτους του ΠΜΣ «Επιστήμες της Αγωγής – Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση με τη χρήση των ΤΠΕ (e-Learning)», οι οποίοι διαθέτουν σχετική επιστημονική κατάρτιση, καθώς και από εκπαιδευτικούς, φιλολόγους της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης στο πλαίσιο της επιμορφωτικής διαδικασίας για το συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο.

Η αποτίμηση του εκπαιδευτικού υλικού αποτέλεσε μια σημαντική διαδικασία αυτοαξιολόγησης για τον δημιουργό του Ε.Υ., καθώς προσφέρει τη δυνατότητα αναστοχασμού, εντοπισμού επιτυχημένων και λιγότερο αποτελεσματικών στοιχείων και αξιοποίησης επικοδομητικών σχολίων από τους κριτικούς αναγνώστες. Στην εργασία αυτή τέθηκαν πέντε ερευνητικά ερωτήματα, τα οποία, σύμφωνα με τα ευρήματα της έρευνας, απαντώνται πλήρως, όπως παρουσιάζεται στη συνέχεια.

1^ο ερευνητικό ερώτημα: Διέπεται το εκπαιδευτικό υλικό από τις αρχές και τη μεθοδολογία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, όπως αυτές προσεγγίζονται στο μοντέλο σχεδιασμού εκπαιδευτικού υλικού των West & Λιοναράκη;

**«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»**

Σε σχέση με το 1ο ερευνητικό ερώτημα, το οποίο εξετάζει κατά πόσο το παραγόμενο εκπαιδευτικό υλικό ευθυγραμμίζεται με τις αρχές και τη μεθοδολογία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης των West και Λιοναράκη, και το οποίο αξιολογείται βάσει των 7 πρώτων αξόνων, από τους 3 κριτικούς ειδικούς αναγνώστες της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, προκύπτουν τα ακόλουθα συμπεράσματα για κάθε άξονα:

Όσον αφορά τον 1ο άξονα και την επιστημονική συνοχή και τεκμηρίωση του εκπαιδευτικού υλικού, οι τρεις κριτικοί αναγνώστες επισημαίνουν ότι το υλικό περιλαμβάνει πληροφορίες που συνοδεύονται από την αντίστοιχη βιβλιογραφική στήριξη, ενώ οι πηγές που αξιοποιούνται παρουσιάζουν αξιοσημείωτη ποικιλία (βιβλία, άρθρα, ηλεκτρονικά βιβλία, συνεντεύξεις, επιστημονικά περιοδικά). Ο Λιοναράκης (2001) υπογραμμίζει τη σημασία της επιστημονικής εγκυρότητας και συνοχής του βασικού κειμένου, το οποίο, ως επιστημονικά τεκμηριωμένο, αποτελεί τη θεμελιώδη βάση του εκπαιδευτικού υλικού και το «κύτταρο» του γνωστικού αντικειμένου που μελετάται.

Επιπλέον, οι κριτικοί αναφέρουν ότι στο υλικό πραγματοποιείται συγκριτική ανάλυση των διαθέσιμων πληροφοριών και απόψεων, γεγονός που συμβάλλει στην καλύτερη κατανόηση του περιεχομένου και στην αποσαφήνιση πιθανών δυσονότων σημείων. Παράλληλα, γίνεται συνεχής ερμηνεία των όρων και εννοιών που περιλαμβάνονται στο υλικό. Αξιοσημείωτο επίσης είναι το γεγονός, ότι η ύπαρξη πολλαπλών και διαφοροποιημένων πηγών επιτρέπει στον εκπαιδευόμενο να εμβαθύνει ουσιαστικότερα στο γνωστικό αντικείμενο και να αποκτήσει πιο ολοκληρωμένη και σφαιρική γνώση.

Τα ευρήματα αυτά σχετικά με τη σημασία της επιστημονικής τεκμηρίωσης, τη συγκριτική ανάλυση και τον πλούτο των πηγών στο εκπαιδευτικό υλικό επιβεβαιώνονται από την έρευνα του Ρεράκη (2024), για την επιμόρφωση εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης για την διδασκαλία της Φυσικής στην ενότητα «Ηλεκτρισμός - Ε' Δημοτικού» στην υποενότητα «Το ηλεκτρικό κύκλωμα», η οποία συμπεραίνει ότι το

**«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»**

εκπαιδευτικό υλικό είναι επαρκώς τεκμηριωμένο, με σαφείς βιβλιογραφικές αναφορές και ποικιλία πηγών. Επιπλέον, περιλαμβάνει συγκριτική ανάλυση και κριτική ερμηνεία των πληροφοριών, προσφέροντας βαθύτερη κατανόηση πέρα από την απλή παράθεση γεγονότων. Τέλος, και η έρευνα της Δουκέρη (2023), για την επιμόρφωση εκπαιδευτικών Προσχολικής Εκπαίδευσης στη διδασκαλία εκπαιδευτικής ρομποτικής με χρήση του Bee-Bot, καταλήγει στο ότι το εκπαιδευτικό υλικό διαθέτει επιστημονικά ορθό και αξιόπιστο περιεχόμενο, χωρίς λάθη ή παραποιήσεις, ενώ συνοδεύεται από πληθώρα σχετικών ελληνόγλωσσων και ξενόγλωσσων παραπομπών.

Ο 2ος άξονας σχετικά με την απλή-κατανοητή παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου μας, δείχνει ότι το εκπαιδευτικό υλικό θεωρείται συνολικά παιδαγωγικά προσιτό, καλογραμμένο και εύχρηστο. Η γλώσσα του είναι κατανοητή και φιλική, η τμηματική δομή του βοηθητική για την ομαλή πλοήγηση και η πολυτροπικότητά του (εικόνες, βίντεο) ενισχύει την κατανόηση και το ενδιαφέρον των εκπαιδευομένων. Παρά μικρές παρατηρήσεις σχετικά με ορισμένες χρωματικές επιλογές, το υλικό αξιολογείται θετικά ως ευανάγνωστο, οργανωμένο και κατάλληλο για αποτελεσματική μάθηση. Τα παραπάνω επιβεβαιώνονται και από την έρευνα του Λώλου (2023), το Ε.Υ. διαθέτει φιλικό και κατανοητό ύφος, με απλή γλώσσα που διευκολύνει την προσέγγιση ενός απαιτητικού γνωστικού αντικειμένου. Η δομή του είναι ευανάγνωστη και παρουσιάζεται τμηματικά, ενσωματώνοντας ποικίλα πολυμεσικά στοιχεία που ενισχύουν την κατανόηση. Επιπλέον, οι χρωματικές επιλογές υποστηρίζουν την ευχάριστη και άνετη αλληλεπίδραση του εκπαιδευομένου με το υλικό. Παρόμοια ευρήματα προκύπτουν και στην έρευνα του Ρεράκη (2024), η οποία επιβεβαιώνει τις θετικές επιδράσεις της φιλικής γραφής, της τμηματικής παρουσίασης και της πολυμεσικότητας στη διευκόλυνση της μαθησιακής διαδικασίας.

Σύμφωνα με την ταξινόμια West-Λιοναράκη (2001), τα πολυμεσικά στοιχεία που ενσωματώθηκαν (εικόνες, βίντεο, σχήματα) ενισχύουν την πολυμορφικότητα του εκπαιδευτικού υλικού. Έτσι, το υλικό κρίνεται ικανό να υποστηρίξει την κατανόηση του

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

γνωστικού αντικειμένου, παρά τα επιμέρους σχόλια σχετικά με τις χρωματικές συνθέσεις.

Τα αποτελέσματα του 3ου άξονα δείχνουν ότι το εκπαιδευτικό υλικό είναι ιδιαίτερα εύχρηστο, με σαφή κουμπιά και εικονίδια που διευκολύνουν την πλοήγηση. Επιπλέον, οι υπερσύνδεσμοι παρέχουν πρόσβαση σε περιεχόμενο που επιτρέπει στον εκπαιδευόμενο να εφαρμόσει, να εξασκηθεί και να πειραματιστεί με τις νέες γνώσεις, ενισχύοντας έτσι την αποτελεσματικότητα του υλικού. Ομοίως και στην έρευνα της Κουτσοθανάση (2024), σχετικά με την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης με θέμα «Εφαρμογή, Προοπτικές και Εμπόδια Υλοποίησης της Συμπεριληπτικής Εκπαίδευσης», τονίστηκε ότι τα κουμπιά και τα εικονίδια πλοήγησης είναι σαφή και εύκολα αναγνωρίσιμα, η μετακίνηση μέσα στο εκπαιδευτικό υλικό γίνεται χωρίς δυσκολία και οι υπερσύνδεσμοι οδηγούν πάντα στο προσδοκώμενο περιεχόμενο.

Αναφορικά με τον 4ο άξονα σχετικά με την υποστήριξη – καθοδήγηση στη μελέτη του εκπαιδευόμενου αποδεικνύεται ότι το εκπαιδευτικό υλικό παρέχει επαρκή υποστήριξη και καθοδήγηση στους εκπαιδευόμενους. Οι σαφείς οδηγίες μελέτης, τα σημεία έμφασης και οι μορφές σήμανσης βοηθούν στην οργάνωση και εστίαση του αναγνώστη, ενώ τα επεξηγηματικά σχόλια διευκολύνουν την κατανόηση σύνθετων εννοιών. Συνολικά, το υλικό κρίνεται υποστηρικτικό, ξεκάθαρο και αποτελεσματικό για τη μελέτη. Τα παραπάνω ευρήματα ενισχύονται και από τις μελέτες των Ρεράκη (2024) και Λώλου (2023), οι οποίοι επισημαίνουν ότι το εκπαιδευτικό υλικό προσφέρει επαρκή υποστήριξη και καθοδήγηση, διευκολύνοντας την αυτενέργεια του εκπαιδευόμενου. Παράλληλα, αναφέρονται στην εκτεταμένη χρήση χρωματισμών, πλαισίων, βελών και άλλων στοιχείων σήμανσης που συμβάλλουν στην ανάδειξη των σημαντικών σημείων του υλικού.

**«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»**

Όσον αφορά τον 5ο άξονα, που εξετάζει την αλληλεπίδραση του εκπαιδευόμενου με το εκπαιδευτικό υλικό, παρατηρούμε ότι το Ε.Υ. ενισχύει την αλληλεπίδραση των εκπαιδευομένων τόσο με το περιεχόμενο όσο και μεταξύ τους. Περιλαμβάνει δραστηριότητες που προάγουν την έκφραση προσωπικών απόψεων, τη διατύπωση ερωτήσεων και την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης, ενώ ενσωματώνει στοιχεία συναισθηματικής εμπλοκής που αυξάνουν το κίνητρο και τη συμμετοχή. Επιπλέον, ενθαρρύνεται η συνεργατικότητα μέσω ψηφιακών εργαλείων, η ανάπτυξη της αίσθησης του ανήκειν σε ομάδα και η συλλογική αντιμετώπιση στόχων. Το υλικό προωθεί επίσης τον αναστοχασμό και την εξέλιξη των προσωπικών ιδεών, υποστηρίζοντας ενεργητική συμμετοχή και ουσιαστική μάθηση στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Τα παραπάνω ευρήματα επιβεβαιώνονται και από την έρευνα της Κουτσοθανάση (2024), που δείχνει ότι το εκπαιδευτικό υλικό καλλιεργεί πολυδιάστατη αλληλεπίδραση, δίνοντας στους εκπαιδευόμενους χώρο να εκφραστούν, να θέσουν ερωτήματα, να συνδεθούν συναισθηματικά και να συνεργαστούν. Παράλληλα, ενισχύει την ανταλλαγή απόψεων, την αίσθηση κοινότητας και προσφέρει ευκαιρίες για αναστοχασμό, αυτοαξιολόγηση και ανάπτυξη κριτικής σκέψης.

Σε ό,τι αφορά τον 6ο άξονα, που εξετάζει τις ευκαιρίες αναστοχασμού και αυτοαξιολόγησης, προκύπτει ότι το εκπαιδευτικό υλικό καλύπτει αποτελεσματικά αυτές τις ανάγκες του εκπαιδευόμενου. Τα ευρήματα αποδεικνύουν ότι το εκπαιδευτικό υλικό ενισχύει ουσιαστικά τον αναστοχασμό, την αυτοαξιολόγηση και τη σύνδεση της νέας γνώσης με την προσωπική εμπειρία των εκπαιδευομένων. Παρέχει οργανωμένες δραστηριότητες αυτοαξιολόγησης με ενσωματωμένη ανατροφοδότηση, οι οποίες βοηθούν τον εκπαιδευόμενο να παρακολουθεί την πρόοδό του. Επιπλέον, προωθεί την καλλιέργεια αυτόνομης και κριτικής σκέψης μέσω δραστηριοτήτων που απαιτούν προβληματισμό και προσωπική τοποθέτηση. Το υλικό ενισχύει επίσης την επικοινωνία και τη λήψη ανατροφοδότησης, δημιουργώντας ένα υποστηρικτικό πλαίσιο μάθησης. Παράλληλα, περιλαμβάνει βιωματικές δραστηριότητες που συνδέουν τη νέα γνώση με

**«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»**

την καθημερινότητα και τις εμπειρίες του εκπαιδευόμενου, ενώ ενθαρρύνει και την πρακτική εφαρμογή όσων μαθαίνονται. Συνολικά, προάγει μια ενεργή, αυτορρυθμιζόμενη και ουσιαστική μαθησιακή διαδικασία στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Σε αυτά τα αποτελέσματα καταλήγει και η έρευνα των Ρεράκη (2024) και Λώλου (2023), καθώς υπάρχουν δραστηριότητες αυτοαξιολόγησης, αναστοχασμού και κριτικής σκέψης. Αντίστοιχα και στην έρευνα της Λαφάρα (2023) σχετικά με την επιμόρφωση των καθηγητών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον», το Ε.Υ. ενισχύει τις διαδικασίες αναστοχασμού και αυτοαξιολόγησης από την πλευρά του εκπαιδευόμενου, καθώς προσφέρει δραστηριότητες που προάγουν τον διάλογο και στοχεύουν στην παροχή ανατροφοδότησης προς τους εκπαιδευόμενους. Τέλος και η Κουτσοθανάση (2024) καταλήγει στα ίδια ευρήματα.

Για τον 7ο ερευνητικό άξονα, που εξετάζει τον σκοπό και τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα του Ε.Υ., προκύπτει ότι το υλικό χαρακτηρίζεται από ξεκάθαρη και ακριβή διατύπωση τόσο του σκοπού όσο και των επιδιωκόμενων μαθησιακών στόχων. Αποδεικνύεται ότι στο εκπαιδευτικό υλικό ο σκοπός και τα αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα αποδίδονται με σαφήνεια, διευκολύνοντας τον εκπαιδευόμενο να κατανοήσει τη δομή και την κατεύθυνση της μελέτης του. Η καθαρή διατύπωση των στόχων λειτουργεί υποστηρικτικά, καθώς βοηθά στην οργάνωση της μάθησης και στην έμφαση στα πιο σημαντικά σημεία. Επιπλέον, τα μαθησιακά αποτελέσματα συμβάλλουν στην ενίσχυση του κινήτρου, ξεκαθαρίζοντας ποια γνώση, ποιες δεξιότητες και ποιες στάσεις επιδιώκεται να αναπτυχθούν. Τέλος, η σαφήνεια των στόχων επιτρέπει στον εκπαιδευόμενο να παρακολουθεί την προσωπική του πρόοδο, παρέχοντάς του ένα σταθερό και αξιόπιστο πλαίσιο αυτοαξιολόγησης. Στα συγκεκριμένα αποτελέσματα καταλήγει και η έρευνα της Λαφάρα (2023), αφού οι ειδικοί αξιολογητές επισημαίνουν ότι το Ε.Υ. παρουσιάζει με ξεκάθαρο τρόπο τον σκοπό και τα αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα σε επίπεδο γνώσεων, δεξιοτήτων και στάσεων για κάθε ενότητα.

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

Επιπλέον, αναφέρουν ότι η πρόοδος των εκπαιδευομένων παρακολουθείται αποτελεσματικά μέσω αυτών των μαθησιακών στόχων. Ακόμη, η Μπρικήκη (2019) σχετικά με την Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών Αγγλικής Γλώσσας στην Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση Ρεθύμνου, επιβεβαιώνει πως οι στόχοι και οι σκοποί των διδακτικών ενοτήτων καλύπτονται πλήρως από το περιεχόμενο του Ε.Υ.

2^ο ερευνητικό ερώτημα: Δημιουργήθηκε ελκυστικό και παιδαγωγικό κατάλληλο εκπαιδευτικό υλικό με βάση τις αρχές της πολυμεσικής θεωρίας του Mayers;

Για το 2ο ερευνητικό ερώτημα λήφθηκε υπόψη ο 8ος άξονας, σύμφωνα με τον οποίο το Ε.Υ. εφαρμόζει συστηματικά τις αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης του Mayer και αφορούσε τους 3 κριτικούς αναγνώστες, ειδικούς της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Ο συνδυασμός κειμένου και εικόνας αξιοποιείται αποτελεσματικά, ενισχύοντας την κατανόηση (αρχές πολυτροπικότητας και χωρικής/χρονικής γειννίας), ενώ η αφήγηση και τα βίντεο συμβάλλουν στη μεγαλύτερη εμπλοκή του εκπαιδευόμενου. Παράλληλα, το υλικό χαρακτηρίζεται από συνοχή, καθώς αποφεύγονται περιττές πληροφορίες που θα προκαλούσαν γνωστική υπερφόρτωση. Η χρήση προσωπικού ύφους και ηχητικής αφήγησης υποστηρίζει την αρχή της προσωποποίησης, ενώ η παρουσία avatar λειτουργεί ενισχυτικά σύμφωνα με την αρχή της εικόνας. Επιπροσθέτως, η τμηματική παρουσίαση του περιεχομένου και η απουσία μακροσκελών κειμένων ανταποκρίνονται στην αρχή της τμηματοποίησης, διευκολύνοντας έτσι την επεξεργασία της πληροφορίας. Επιπλέον, οι διαδραστικές δραστηριότητες με ανατροφοδότηση ευθυγραμμίζονται με την αρχή της καθοδήγησης, προσφέροντας υποστήριξη κατά τη μάθηση. Συνολικά, μετά την αποτίμηση των 3 κριτικών, το Ε.Υ. φαίνεται να ενσωματώνει με συνέπεια τις βασικές πολυμεσικές αρχές, προσφέροντας μια οργανωμένη, προσιτή και παιδαγωγικά αποτελεσματική μαθησιακή εμπειρία.

Με τα παραπάνω ευρήματα συμφωνεί η έρευνα του Ρεράκη (2023), η οποία συμπεραίνει ότι οι αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης εφαρμόζονται συστηματικά στο

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

Ε.Υ., μέσα από τον συνδυασμό εικόνας–κειμένου, τη χρήση φιλικού ύφους, αφηγηματικών στοιχείων και εικονικού χαρακτήρα. Επιβεβαιώνουν επίσης, ότι τηρούνται οι αρχές της συνοχής, της κατάτμησης, της σηματοδότησης και της προπαίδευσης, καθώς το υλικό είναι τμηματοποιημένο, περιεκτικό και παρέχει σαφείς οδηγίες και κατάλληλη ανατροφοδότηση. Επιπλέον και η έρευνα των Κουτσοθανάση (2024) και Λαφάρα (2023) καταλήγουν στα ίδια συμπεράσματα σχετικά με τις Αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης και το βαθμό επίτευξής τους στο Ε.Υ. και επιβεβαιώθηκε ότι οι αρχές πολυμεσικότητας που ενσωματώνονται στο Ε.Υ. συμβάλλουν ουσιαστικά στη μαθησιακή διαδικασία του επιμορφούμενου, ενισχύοντας την κατανόηση και τη συνολική εκπαιδευτική εμπειρία του.

Σε γενικές γραμμές ο 9ος άξονας αναδεικνύει τα στοιχεία του Ε.Υ. των Αρχαίων Ελληνικών που θεωρούνται από τους τρεις κριτικούς ως τα πιο ισχυρά. Σύμφωνα με τις απαντήσεις που διατυπώθηκαν, το υλικό διαθέτει σαφή δομή και αποτελεσματική τμηματοποίηση, διευκολύνοντας την κατανόηση και τη σταδιακή προσέγγιση της ύλης. Η ομαλή ροή των πληροφοριών και οι ποικίλες δραστηριότητες εμπέδωσης συμβάλλουν στην ενεργητική μάθηση, ενώ τα πρόσθετα πολυτροπικά μέσα —όπως διαδικτυακοί σύνδεσμοι, βίντεο και διαδραστικές δραστηριότητες— ενισχύουν περαιτέρω το ενδιαφέρον των εκπαιδευομένων. Αντίστοιχα, ο 10ος άξονας συνοψίζει ότι οι συμμετέχοντες είναι σε γενικές γραμμές απολύτως ικανοποιημένοι από το Ε.Υ. που παρακολούθησαν, καθώς δεν διατυπώνονται ουσιαστικές προτάσεις βελτίωσης. Οι περισσότεροι θεωρούν ότι το υλικό είναι ήδη πλήρες, καλά οργανωμένο και ανταποκρίνεται στους μαθησιακούς στόχους, γεγονός που επιβεβαιώνει την επιτυχία του σχεδιασμού του.

3^ο ερευνητικό ερώτημα: Αναπτύχθηκε θεωρητικό υλικό που συνδυάζει θεωρητική κατάρτιση και πρακτικές ασκήσεις για τη Β' κλίση των ουσιαστικών;

**«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕΞΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»**

Για το 3ο ερευνητικό ερώτημα λήφθηκε υπόψη ο 1ος ερευνητικός άξονας, ο οποίος εξετάστηκε από τους εκπαιδευτικούς- φιλόλογους της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και αφορά το αν αναπτύχθηκε το Ε.Υ. συνδυάζοντας θεωρητικές γνώσεις και πρακτικές ασκήσεις για τη Β' Κλίση των ουσιαστικών της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας.

Η ανάλυση των απαντήσεων μαρτυρά ότι το θεωρητικό υλικό ανταποκρίνεται επιτυχώς στον στόχο της ολοκληρωμένης και δομημένης παρουσίασης της Β' κλίσης των ουσιαστικών, συνδυάζοντας αποτελεσματικά θεωρητική τεκμηρίωση και πρακτική εφαρμογή. Οι εκπαιδευτικοί αξιολόγησαν την ποιότητα του υλικού ως υψηλή, επισημαίνοντας τη σαφήνεια των πινάκων, την επάρκεια των παραδειγμάτων και την κατανοητή οργάνωση της θεωρίας. Παράλληλα, οι πρακτικές ασκήσεις κρίθηκαν απολύτως συμβατές με το θεωρητικό μέρος, προσφέροντας ποικιλία, άμεση ανατροφοδότηση και ουσιαστική υποστήριξη στην κατανόηση της ύλης. Μικρές παρατηρήσεις σχετικά με την ανάγκη απλοποίησης συγκεκριμένων κανόνων ή προσθήκης περισσότερων παραδειγμάτων δεν αναιρούν το γενικό συμπέρασμα ότι το υλικό επιτυγχάνει τον σκοπό του: να προσφέρει στους εκπαιδευτικούς ένα ολοκληρωμένο, παιδαγωγικά επεξεργασμένο και εύχρηστο σύνολο θεωρίας και εφαρμογών για τη διδασκαλία της Β' κλίσης.

4ο ερευνητικό ερώτημα: Ενισχύθηκαν οι ικανότητες των εκπαιδευτικών στη χρήση ψηφιακών εργαλείων και τεχνολογιών για τη διδασκαλία της Αρχαίας Ελληνικής Α' Γυμνασίου;

Ως προς το 4ο ερευνητικό ερώτημα που αφορούσε το αν ενισχύθηκαν οι ικανότητες των εκπαιδευτικών στη χρήση ψηφιακών εργαλείων και τεχνολογιών για τη διδασκαλία της Αρχαίας Ελληνικής της Α' Γυμνασίου, εξετάστηκαν οι απαντήσεις των εκπαιδευτικών ως προς τον 2ο ερευνητικό άξονα.

Η ανάλυση των απαντήσεων τεκμηριώνει ότι το εκπαιδευτικό υλικό είχε ουσιαστική επίδραση στην ενίσχυση των ψηφιακών δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών. Οι

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

συμμετέχοντες ανέφεραν ότι μέσα από την αλληλεπίδραση με το υλικό εξοικειώθηκαν με νέα εργαλεία και μορφές ψηφιακού περιεχομένου, όπως το Padlet, οι υπερσύνδεσμοι, οι διαδραστικές ασκήσεις και τα ενσωματωμένα βίντεο. Επιπλέον, αναφέρθηκε σημαντική βελτίωση στη γενικότερη πλοήγηση σε ψηφιακές πλατφόρμες και στην άνεση χρήσης πολυμεσικού υλικού στη διδακτική πράξη. Το ψηφιακό περιβάλλον χαρακτηρίστηκε ως φιλικό και εύχρηστο, ενώ η ηχητική αφήγηση, το avatar και η άμεση ανατροφοδότηση των ασκήσεων ενισχύσαν την κατανόηση και την εμπλοκή. Αν και διατυπώθηκαν κάποιες επιμέρους παρατηρήσεις για χρωματικές επιλογές, η συνολική εμπειρία ήταν θετική. Εν κατακλείδι, προκύπτει ότι το υλικό συνέβαλε ουσιαστικά στην ανάπτυξη των ψηφιακών δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών, προωθώντας μια περισσότερο τεχνολογικά υποστηριζόμενη και καινοτόμο διδασκαλία.

5^ο ερευνητικό ερώτημα: Το εκπαιδευτικό υλικό προσέφερε μαθησιακά οφέλη προς τους εκπαιδευτικούς;

Τέλος ως προς το 5ο ερευνητικό ερώτημα, το οποίο σχετίζεται με τα μαθησιακά οφέλη των εκπαιδευτικών, οι τελευταίοι αξιολόγησαν θετικά το παρόν Ε.Υ. που σχεδιάστηκε για τις ανάγκες της έρευνας και λήφθηκε υπόψη ο 6^{ος} ερευνητικός άξονας.

Πιο συγκεκριμένα η αξιολόγηση των απαντήσεων τους καθιστά εμφανές ότι το εκπαιδευτικό υλικό παρείχε σημαντικά μαθησιακά οφέλη στους εκπαιδευτικούς, τόσο σε επίπεδο γνώσεων όσο και σε παιδαγωγικό επίπεδο. Οι συμμετέχοντες ανέφεραν ότι μέσα από το υλικό γνώρισαν νέες μεθόδους διδασκαλίας, εμπλούτισαν το διδακτικό τους ρεπερτόριο και κατανόησαν τη σημασία μιας πιο σύγχρονης, βιωματικής και μαθητοκεντρικής προσέγγισης στα Αρχαία Ελληνικά. Το υλικό φαίνεται να ενίσχυσε την αναστοχαστική τους ικανότητα σε σχέση με το εκπαιδευτικό σύστημα και την ανάγκη για καινοτομία στη διδασκαλία. Επιπλέον, οι εκπαιδευτικοί αναγνώρισαν ότι το περιεχόμενο μπορεί να υποστηρίξει άμεσα τη διδακτική τους πράξη, λειτουργώντας ως συμπληρωματικό εργαλείο στο σχολικό βιβλίο, ενισχύοντας τη συμμετοχή των μαθητών

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

και διευκολύνοντας τη διαφοροποιημένη διδασκαλία. Ιδιαίτερη σημασία δόθηκε και στη συμβολή του υλικού στη στήριξη μαθητών με μαθησιακές δυσκολίες, χάρη στη διαδραστικότητα και το πολυμεσικό περιεχόμενο. Επομένως, το υλικό αποδεικνύεται μαθησιακά ωφέλιμο και συμβάλλει ουσιαστικά στην επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών.

5.55.2 Περιορισμοί Έρευνας

Ένας βασικός περιορισμός της παρούσας έρευνας αφορά το μικρό μέγεθος του δείγματος, το οποίο δεν επιτρέπει τη γενίκευση των συμπερασμάτων σε ευρύτερο πληθυσμό. Με τη συμμετοχή περισσότερων αξιολογητών, θα ήταν δυνατόν να προκύψουν πιο ασφαλή και αντιπροσωπευτικά αποτελέσματα. Επιπλέον, η αξιολόγηση στηρίχθηκε σε υποκειμενικές κρίσεις των συμμετεχόντων, παρότι τους ζητήθηκε να απαντήσουν όσο το δυνατόν πιο αντικειμενικά, χωρίς όμως να πραγματοποιηθεί άμεση μέτρηση της μαθησιακής επίδοσης των εκπαιδευομένων. Ακόμη, η έρευνα δεν περιέλαβε σύγκριση με άλλο αντίστοιχο εκπαιδευτικό υλικό, η οποία θα μπορούσε να αναδείξει τα συγκριτικά πλεονεκτήματα και τις πιθανές αδυναμίες του παρόντος υλικού, καθώς και να υπογραμμίσει βέλτιστες πρακτικές ή καινοτόμα στοιχεία που θα ήταν χρήσιμο να υιοθετηθούν. Ωστόσο, παρά τους παραπάνω περιορισμούς, συγκεντρώθηκαν σημαντικά και πλούσια ερευνητικά δεδομένα που ενισχύουν την αξία της μελέτης.

5.65.3 Προτάσεις για μελλοντική έρευνα

Η παρούσα μελέτη ανέδειξε ουσιαστικές παραμέτρους που σχετίζονται με τον σχεδιασμό και την αξιολόγηση εκπαιδευτικού υλικού για την επιμόρφωση φιλολόγων στο μάθημα της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας της Α' Γυμνασίου, με βάση τις αρχές της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και της πολυμεσικής μάθησης. Παρ' όλα αυτά, εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικά περιθώρια για μελλοντική διερεύνηση, η οποία θα μπορούσε να επικεντρωθεί σε νέες ή διαφορετικές πτυχές του αντικειμένου.

**«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»**

Αρχικά, η συγκεκριμένη μελέτη θα μπορούσε να λειτουργήσει ως σημείο εκκίνησης για μια έρευνα με ευρύτερο δείγμα. Στη μελλοντική αυτή διερεύνηση θα ήταν δυνατόν να συμμετάσχει μεγαλύτερος αριθμός φιλολόγων, προερχόμενων τόσο από την ιδιωτική όσο και από τη δημόσια εκπαίδευση.

Το εκπαιδευτικό υλικό που δημιουργήθηκε μπορεί να επεκταθεί ή να προσαρμοστεί κατάλληλα, ώστε να αξιοποιηθεί και από μαθητές. Επιπλέον, παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον η διερεύνηση τρόπων με τους οποίους το υλικό θα μπορούσε να εξελιχθεί, ώστε να ανταποκρίνεται στις ανάγκες μαθητών με μαθησιακές δυσκολίες, οι οποίοι συχνά δυσκολεύονται με το συγκεκριμένο μάθημα.

Μια ακόμη πρόταση θα ήταν η πραγματοποίηση σύγκρισης των μαθησιακών αποτελεσμάτων ανάμεσα σε ένα σχολικό τμήμα στο οποίο θα εφαρμοστεί το συγκεκριμένο εκπαιδευτικό υλικό και σε ένα άλλο τμήμα του ίδιου σχολείου, με τον ίδιο εκπαιδευτικό, όπου η διδασκαλία θα γίνει με τον παραδοσιακό τρόπο, χωρίς τη χρήση του υλικού.

6 Βιβλιογραφία

- Anastasiades, P., Filippousis, G., Karvunis, L., Siakas, S., Tomazinakis, A., Giza, P., & Mastoraki, H. (2010). Interactive Videoconferencing for collaborative learning at a distance in the school of 21st century: A case study in elementary schools in Greece. *Computers & Education*, 54(2), σσ. 321-339.
- Bates, T. (2015). Teaching in a digital age: Guidelines for designing teaching and learning. Vancouver BC: Tony Bates Associates Ltd.
- Bates, T. (2016, September 17). Who are the founding fathers of distance education? *Online Learning and Distance Education Resources*. Ανάκτηση από <https://www.tonybates.ca/2016/09/17/who-arethe-founding-fathers-of-distance-education/>
- Bryman, A. (2017). *Μέθοδοι Κοινωνικής Έρευνας*. Αθήνα: Gutenberg.
- Chaney, B. H. (2006). History, theory, and quality indicators of distance education: A literature review.
- Demiray, U., & İşman, A. (2014). History of distance education. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 0(1). Ανάκτηση από <https://dergipark.org.tr/en/pub/sakaefd/issue/11223/134000>
- Harting, K., & Erthal, M. J. (2005). History of Distance Learning. *Information Technology, Learning, and Performance Journal*, 23(1), σσ. 35-44.
- Holmberg, B. (1977). *Distance Education: A Survey and Bibliography*. London: Kogan Page.
- Keegan, D. (1980). On defining distance education. *Distance Education*, 1(1), σσ. 13-36. doi:10.1080/0158791800010102
- Kennedy, A., Bryce, T., & Humes, W. (2008). *The professional development of teachers*. In: *Scottish Education 3rd edition*. Edinburgh: University Press.
- Mayer, R. (2014). Introduction to multimedia learning. Στο R. E. Mayer (Επιμ.), *The Cambridge Handbook of Multimedia Learning* (σσ. 22-40). New York: Cambridge University Press. Ανάκτηση από http://molwave.chem.auth.gr/sigalas_edu/files/Multimedia_Learning.pdf

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

- Mayer, R. E. (2017). Using multimedia for e-learning. *Journal of Computer Assisted Learning*, 33(5), σσ. 403-423.
doi:<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/jcal.12197>
- Merriam, S. (2002). *Qualitative research in practice: Examples for discussion and analysis*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Moore, M. G. (1973). Toward a theory of independent learning and teaching. *Journal of Higher Education*, 44, σσ. 661-679.
- Moore, M. G., & Kearsley, G. (2012). *Distance education: A systems view of online learning*. Belmont, CA: Wadsworth.
- Odilovich, S. (2022). Future Professional Education Teacher about Professional Training. *European International Journal of Multidisciplinary Research and Management Studies*, 2(6), σσ. 78–83.
- Peters, O. (1973). *Die didaktische Struktur des Fernunterrichts*. Weinheim: Beltz.
- Rodymenko, I. B. (2023). The development of the teacher's professional competence in the process of improving qualifications. *Dnipro Academy of Continuing Education Herald. Series: Philosophy, Pedagogy*, 1(1), σσ. 93-96.
- Rogers, A. (2002). *Η εκπαίδευση ενηλίκων*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Sumner, J. (2000). Serving the System: A critical history of distance education. *Open Learning: The Journal of Open, Distance and e-Learning*, 15(3), σσ. 267-285.
- UNESCO. (1976). *UNESCO*. Ανάκτηση από
<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000027807>
- West, R. (1996). Concepts of text in distance education. Στο G. Motteram, G. Walsh, & W. Richard (Επιμ.), *Proceedings of the 2nd Symposium on Distance Education for Language Teachers* (σσ. 62-72). School of Education, University of Manchester.
- Αθανασίου, Λ. (2007). *Μέθοδοι και Τεχνικές Έρευνας στις Επιστήμες της Αγωγής*. Ιωάννινα: Γέφυρα.
- Αναστασιάδης, Π. (2005). Πρακτικά 3ου Διεθνούς Συνεδρίου Ανοικτής & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης: Παιδαγωγικές και Τεχνολογικές Εφαρμογές. Στο Α. Λιοναράκης (Επιμ.), *Νέες Τεχνολογίες και Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση στην υπηρεσία της Δια*

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

Βίου Μάθησης: Προς μια νέα «Κοινωνική Συμφωνία» για την άρση των συνεπειών του Ψηφιακού Διϊσμού. Πάτρα: ΕΑΠ.

- Αναστασιάδης, Π. (2008). Ζητήματα παιδαγωγικού σχεδιασμού για τη διδακτική αξιοποίηση της διαδραστικής τηλεδιάσκεψης σε περιβάλλον μικτής-πολυμορφικής μάθησης: Κοινωνικοεπικοινωνιακή προσέγγιση. Η περίπτωση του προγράμματος «Παιδεία Ομογενών» για την επιμόρφωση εκπαιδευτικών της. Στο Π. Αναστασιάδης (Επιμ.), *Η τηλεδιάσκεψη στην υπηρεσία της δια βίου μάθησης και της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης: Παιδαγωγικές εφαρμογές συνεργατικής μάθησης από απόσταση στην ελληνική τριτοβάθμια εκπαίδευση*. Αθήνα: Gutenberg.
- Αναστασιάδης, Π. (2014). Η έρευνα για την ΕξΑΕ με τη χρήση των ΤΠΕ (e-Learning) στο ελληνικό Τυπικό Εκπαιδευτικό Σύστημα. Ανασκόπηση και προοπτικές για την Πρωτοβάθμια, Δευτεροβάθμια και Τριτοβάθμια Εκπαίδευση. *Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία*, 10(1), σσ. 5-32. doi:<https://doi.org/10.12681/jode.9809>
- Αναστασιάδης, Π. (2020). Η Σχολική Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση στην εποχή του Κορωνοϊού COVID-19: το παράδειγμα της Ελλάδας και η πρόκληση της μετάβασης στο «Ανοικτό Σχολείο της Διερευνητικής Μάθησης, της Συνεργατικής Δημιουργικότητας και της Κοινωνικής Αλληλεγγύης». *Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία*, 16(2), σσ. 20-48. Ανάκτηση από <https://orcid.org/0000-0002-1347-2176>
- Αναστασιάδης, Π., & Κωτσίδης, Κ. (2015). Η παιδαγωγική αξιοποίηση των εφαρμογών του Web 2.0 στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, με έμφαση στην ανάπτυξη της συνεργατικής δημιουργικότητας. *Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, 8(1Α), σσ. 29-42.
- Απόστολος, Κ., Σοφός, Α., & Βιτσιλάκη, Χ. (2016). Το e-learning ως σημείο σύγκλισης της επιμόρφωσης εκπαιδευτικών και της διά βίου μάθησης: Η περίπτωση του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Στο Π. Αναστασιάδης (Επιμ.), *Εξ Αποστάσεως Επιμόρφωση των Εκπαιδευτικών με τη χρήση Προηγμένων Μαθησιακών*

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕΞΑΕ για την επιμόρφωση εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

- Τεχνολογιών Διαδικτύου. [*e – Learning*] Από τη θεωρία στην πράξη. Αθήνα: Gutenberg.
- Γεωργιάδης, Γ., Κουλούρης, Π., Κωσταντινίδης, Α., Ορφανάκης, Μ., Πλιακάς, Θ., Σωτηρίου, Μ., Τυροπάνης, Θ. (2005). Με τον «Δία» στις εσχαιές της Ελλάδας: Κατάρτιση από απόσταση εκπαιδευτικών ολιγοθέσιων σχολείων μέσω δορυφορικών τηλεπικοινωνιακών συστημάτων. Στο Α. Λιοναράκης (Επιμ.), *3rd International Conference on Open and Distance Learning: Applications of Pedagogy and Technology – Πρακτικά* (σσ. 359-369). Αθήνα: Πρόπομπος.
- Γκικόσος, Ι., Μαυροειδής, Η., & Κουτσούμπα, Μ. (2010). Η έρευνα στην από απόσταση εκπαίδευση: ανασκόπηση και προοπτικές. *Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία*, 4(1), σσ. 49-60.
- Δουκέρη, Δ. (2023). ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ, ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΜΕ ΤΗΝ ΜΕΘΟΔΟ ΤΗΣ ΕΞΑΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΡΟΜΠΟΤΙΚΗΣ ΜΕ ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΒΕΕ-BOT. Πανεπιστήμιο Κρήτης. Ρέθυμνο: ΕΔΙΒΕΑ.
- Ίσαρη, Φ., & Πουρκός, Μ. (2015). *Ποιοτική μεθοδολογία έρευνας*. Αθήνα: Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Ανάκτηση από https://repository.kallipos.gr/bitstream/11419/5826/4/15327_Isari-KOY.pdf
- Ιωσιφίδης, Θ. (2008). *Ποιοτικές μέθοδοι έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες*. Αθήνα: Κριτική.
- Κακουλάκης, Κ. (2019). *Σχεδιασμός, Υλοποίηση και Αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού για e-learning περιβάλλοντα μάθησης στο πλαίσιο της επιμόρφωσης εκπαιδευτικών γλωσσικών μαθημάτων στο πεδίο «Εισαγωγή στη Διαφοροποιημένη Διδασκαλία»*. Πανεπιστήμιο Κρήτης. Ρέθυμνο: ΕΔΙΒΕΑ.
- Κόκκος, Α. (2005). *Εκπαίδευση ενηλίκων: Ανιχνεύοντας το πεδίο*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Κουτσοθανάση, Π.-Μ. (2024). *Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση μίας ολοκληρωμένης e - learning παρέμβασης επιμόρφωσης εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης*

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

- με θέμα «Εφαρμογή, Προοπτικές και Εμπόδια Υλοποίησης της Συμπεριληπτικής Εκπαίδευσης». Πανεπιστήμιο Κρήτης. Ρέθυμνο: ΕΔΙΒΕΑ.
- Λαφάρα, Α. (2023). *Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περ.* Πανεπιστήμιο Κρήτης . Ρέθυμνο: ΕΔΙΒΕΑ.
- Λελεντζή, Χ. Β. (2001). Συνεχιζόμενη εκπαίδευση: Σύγχρονες τάσεις και προοπτικές. Στο Κ. Χάρης, Ν. Πετρουλάκης, & Σ. Νικόδημος (Επιμ.), *Θ' Διεθνές Παιδαγωγικό Συνέδριο για τη Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση και Διαβίου Μάθηση: Διεθνής εμπειρία και ελληνική προοπτική* (σσ. 594-605). Αθήνα: Ατραπός.
- Λιοναράκης, Α. (2001). Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Πολυμορφική Εκπαίδευση. Προβληματισμοί για μια ποιοτική προσέγγιση σχεδιασμού διδακτικού υλικού. Στο Α. Λιοναράκης (Επιμ.), *Απόψεις και Προβληματισμοί για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση* (σσ. 34-52). Αθήνα: Πρόπομπος.
- Λώλος, Λ. (2023). *Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού εξ αποστάσεως για την τοπική ιστορία των Ιωαννίνων κατά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.* Πανεπιστήμιο Κρήτης. Ρέθυμνο: ΕΔΙΒΕΑ.
- Ματραλής, Χ. (1998). Εκπαίδευση από Απόσταση. Στο Α. Κόκκος, Λ. Αντώνης, & Χ. Ματραλής, *Ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Θεσμοί και λειτουργίες* (Τόμ. Α, σσ. 41-46). Πάτρα: ΕΑΠ.
- Μαυροειδής, Η., Γκιάσος, Ι., & Κουτσούμπα, Μ. (2014). Επισκόπηση θεωρητικών εννοιών στην εκπαίδευση από απόσταση. *Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία*, 10(1), σσ. 88-100.
- Μουζάκης, Χ. (2006). *Εκπαίδευση Ενηλίκων. 9. Τεχνικές εκπαίδευσης ενηλίκων από απόσταση και ο ρόλος του εκπαιδευτή.* Αθήνα.
- Μουζάκης, Χ., Δανοχρήστου, Π., & Κουτρομάνος, Γ. (2021). Η Ανεστραμμένη Τάξη στη Σχολική Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση: Μια Ανασκόπηση της Διεθνούς Εμπειρίας.

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία, 17(1), σσ. 38-57.

Μουζάκης, Χ., Μπουρλετίδης, Κ., Μπουρλετίδης, Δ., & Μπαγκογιάννης, Η. (2009). Εξ αποστάσεως επιμόρφωση εκπαιδευτικών της Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης και Ηπείρου. *5ο Διεθνές Συνέδριο Open & Distance Learning*. Αθήνα.

Μουζακιώτου, Σ., & Κανονάκη, Ο. (2015). Το οπτικοακουστικό υλικό και η δυναμική του στο Εκπαιδευτικό Υλικό της Εξ Αποστάσεως Διδασκαλίας. *Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, 8(3Α).

doi:<https://doi.org/10.12681/icodl.52>

Μπρικήκη, Ε. (2019). *Σχεδιασμός, Υλοποίηση και Αποτίμηση Εκπαιδευτικού Υλικού για την εξ Αποστάσεως Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών Αγγλικής Γλώσσας στην Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση Ρεθύμνου*. Πανεπιστήμιο Κρήτης. Ρέθυμνο: ΕΔΙΒΕΑ.

Πατσός, Χ. (2015). Βασικές αρχές και μέθοδοι διερεύνησης των επιμορφωτικών αναγκών των εκπαιδευτικών από τους Σχολικούς Συμβούλους Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών-Επιστημονικών Θεμάτων*, 7(1), σσ. 36-51.

Περάκης, Γ.-Α. (2024). *Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού με την μέθοδο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για την επιμόρφωση εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης για την διδασκαλία της Φυσικής στην ενότητα «Ηλεκτρισμός - Ε' Δημοτικού» στην υποενότητα «Το ηλε*. Πανεπιστήμιο Κρήτης. Ρέθυμνο: ΕΔΙΒΕΑ.

Σπανακά, Α., & Λιοναράκης, Α. (2017). Οι επτά αρχές δημιουργίας εκπαιδευτικού υλικού. *9ο international Conference in Open and Distance Learning*, 9, σσ. 121-123. Αθήνα.

Τριλιανός, Θ. (2001). Η διαβίου εκπαίδευση: Αναγκαιότητα, πρακτικές θεωρήσεις και προοπτικές. Στο Κ. Χάρης, Ν. Πετρουλάκης, & Σ. Νικόδημος (Επιμ.), *Θ' Διεθνές Παιδαγωγικό Συνέδριο για τη Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση και Διαβίου Μάθηση: Διεθνής εμπειρία και ελληνική προοπτική* (σσ. 69-76). Αθήνα: Ατραπός.

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

- Τσαγκαλίδου, Ε. (2021). *Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού με τη μέθοδο της εξΑΕ στη διαφοροποιημένη διδασκαλία με έμφαση στο μάθημα της Ιστορίας ΣΤ' δημοτικού*. Πανεπιστήμιο Κρήτης. Ρέθυμνο: ΕΔΙΒΕΑ.
- Τσαγκαράκη, Ε. (2019). *ΟΔΗΓΟΣ ΑΠΟΥΣΙΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ · ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ, ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΜΕ ΤΗ ΜΕΘΟΔΟ ΤΗΣ ΕΞΑΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΖΩΗΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ*. Πανεπιστήμιο Κρήτης. Ρέθυμνο: ΕΔΙΒΕΑ.
- Τσουτσουδάκης, Α. (2020). *Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση διαδικτυακού περιβάλλοντος επιμόρφωσης εκπαιδευτικών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης που διδάσκουν Φυσικές Επιστήμες ή υποστηρίζουν την εργαστηριακή διδασκαλία τους, με θέμα: «Η αξιοποίηση του μικρο-ελεγκτή Arduino στο σχολι* . Πανεπιστήμιο Κρήτης. Ρέθυμνο: ΕΔΙΒΕΑ.
- Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων. (2003). *Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών και Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών Αρχαίων Ελληνικών*. Αθήνα: Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων.
- Χουλιάρα, Ξ., Λιοναράκης, Α., & Σπανακά, Α. (2011). Η έννοια της πολυμορφικότητας στο εξΑΕ διδακτικό υλικό: θεώρηση, σχεδιασμός, ζητήματα εφαρμογής. *Πρακτικά Συνεδρίου για την Ανοικτή & Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*. Λουτράκι. doi:<https://doi.org/10.12681/icodl.767>

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

Παράρτημα Α: «Α' Ερωτηματολόγιο»

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Επιστήμες της Αγωγής - Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση με την χρήση των ΤΠΕ (e-Learning)».

«Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού με την μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση εκπαιδευτικών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα Αρχαίων Ελληνικών Α' Γυμνασίου: Η Β' κλίση των ουσιαστικών»

Επιβλέπων: Μουζάκης Χαράλαμπος
Υπεύθυνος Έρευνας: «Ματθαίου Ελευθερία»

Οδηγίες

Το παρόν ερωτηματολόγιο αποτελεί μια προσπάθεια διερεύνησης των απόψεών σας σχετικά με το Εκπαιδευτικό Υλικό (Ε.Υ.) που μελετήσατε.

Ο σκοπός του ερωτηματολογίου είναι διττός. Αφενός διερευνάται εάν το υλικό διέπεται από τις αρχές και τη μεθοδολογία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και αφετέρου αν το εκπαιδευτικό υλικό έχει δημιουργηθεί σύμφωνα με τις αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης. Προκειμένου να διασφαλιστεί η αξιοπιστία και η εγκυρότητα των συμπερασμάτων που θα προκύψουν από την παρούσα έρευνα, είναι αναγκαία η αντικειμενική προσέγγιση των ερωτήσεων.

Κατά την επεξεργασία των δεδομένων του ερωτηματολογίου, το οποίο προορίζεται αποκλειστικά για ερευνητική χρήση, θα είναι σεβαστό το απόρρητο των απαντήσεών σας.

Τα αποτελέσματα της έρευνας θα σας κοινοποιηθούν αμέσως μετά το τέλος της στατιστικής επεξεργασίας.
Ο Υπεύθυνος Έρευνας: «Ματθαίου Ελευθερία»

Υπογραφή: ΜΕ

Δημογραφικά στοιχεία				
<i>(Ζητείται η συμπλήρωση δημογραφικών στοιχείων)</i>				
1. Φύλλο (Κυκλώστε)	Αντρας	Γυναίκα		
2. Ηλικία (Κυκλώστε)	22-30	31-40	41-50	>51
3. Χρόνια Προϋπηρεσίας (Κυκλώστε)	0-4	5-10	11-20	>20
4. Είστε εξοικειωμένοι με τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ).				
☐	☐	☐	☐	☐
1	2	3	4	5
όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ				
5. Χρησιμοποιείτε τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ) στην εκπαιδευτική πράξη.				
☐	☐	☐	☐	☐
1	2	3	4	5
όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ				
6. Είστε εξοικειωμένοι με τη μέθοδο της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης (ΕξΑΕ) με τη χρήση των ΤΠΕ.				
☐	☐	☐	☐	☐
1	2	3	4	5
όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ				

7. Είστε εξοικειωμένοι με τη μελέτη του εκπαιδευτικού υλικού το οποίο έχει σχεδιαστεί με τη μέθοδο της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης (ΕξΑΕ).

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

1^ο Ερευνητικό Ερώτημα: Το εκπαιδευτικό υλικό διέπεται από τις αρχές και τη μεθοδολογία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης:

A. Επιστημονική συνοχή / Τεκμηρίωση του Ε.Υ.

A.1. Στο Ε.Υ. γίνεται παράθεση πληροφοριών / απόψεων με την σχετική βιβλιογραφική τεκμηρίωση.

A.2. Στο Ε.Υ. γίνεται αναφορά σε διαφορετικές πηγές πληροφοριών (Βιβλία, επιστημονικά περιοδικά, επιστημονικά συνέδρια κλπ).

A.3. Στο Ε.Υ. γίνεται συγκριτική ανάλυση των πληροφοριών / απόψεων.

A.4. Το Ε.Υ. είναι εμπλουτισμένο με την ερμηνεία / κριτική συζήτηση των πληροφοριών.

A.5. Το Ε.Υ. παρέχει τη δυνατότητα στον εκπαιδευόμενο για περαιτέρω μελέτη σε διαφορετικές πηγές.

B. Το Ε.Υ. συμβάλει στην απλή και κατανοητή παρουσίαση του Γνωστικού Αντικειμένου

B.1. Το ύφος γραφής του Ε.Υ. είναι φιλικό για τον αναγνώστη.

B.2. Στο Ε.Υ. γίνεται χρήση προσωπικών και κτητικών αντωνυμιών.

B.3. Στο Ε.Υ. γίνεται κατά το δυνατόν χρήση της καθομιλούμενης γλώσσας.

B.4. Η γραφή του Ε.Υ. είναι ευανάγνωστη.

B.5. Η πυκνότητα των πληροφοριών του Ε.Υ. είναι ικανοποιητική.

B.6. Το Ε.Υ. παρουσιάζεται τμηματικά στο μέγεθος της οθόνης.

B.7. Το Ε.Υ. περιέχει μόνο κείμενο.

B.8. Το Ε.Υ περιέχει κείμενο και εικόνες.

B.9. Το Ε.Υ περιέχει κείμενο, εικόνες και video.

B.10. Οι χρωματικές συνθέσεις του Ε.Υ. συμβάλλουν στην άνετη αλληλεπίδραση.

Γ. Ευρηστία του Ε.Υ.

Γ.1. Τα κουμπιά που χρησιμοποιήθηκαν στο Ε.Υ. (εμπρός, πίσω κλπ) είναι κατανοητά και αναγνωρίσιμα.

Γ.2. Τα εικονίδια που χρησιμοποιήθηκαν στο Ε.Υ. (πρόσθετες πηγές, δραστηριότητες κλπ) είναι κατανοητά και αναγνωρίσιμα.

Γ.3. Η πλοήγηση στο Ε.Υ. είναι εύκολη.

Γ.4. Οι υπερσύνδεσμοι του Ε.Υ. οδηγούν στο αναμενόμενο περιεχόμενο.

Α. Το Ε.Υ. υποστηρίζει - καθοδηγεί τον εκπαιδευόμενο στη μελέτη του

Δ.1. Παρέχονται συμβουλές για το πώς να μελετηθεί το εκπαιδευτικό υλικό.

Δ.2. Το Ε.Υ. υποστηρίζει τον εκπαιδευόμενο προκειμένου να δώσει έμφαση σε συγκεκριμένα σημεία (Υπάρχουν πλαίσια ή έντονη γραφή (σήμανση) ώστε να τονίζονται σημαντικές έννοιες).

Δ.3. Στο Ε.Υ. υπάρχουν επεξηγηματικά σχόλια τα οποία υποστηρίζουν τον σπουδαστή στη μελέτη του.

Ε. Το Ε.Υ υποστηρίζει την αλληλεπίδραση με τον εκπαιδευόμενο στη μελέτη του

Ε.1. Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να εκφράσει τις δικές απόψεις (κρίσεις) πάνω σε σημαντικά ζητήματα.

Ε.2. Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να διατυπώνει τις δικές του ερωτήσεις πάνω σε σημαντικά ζητήματα.

Ε.3. Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να εμπλακεί συναισθηματικά με βάση τα προσωπικά του ενδιαφέροντα.

Ε.4. Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να ανταλλάξει απόψεις με τους άλλους εκπαιδευόμενους.

Ε.5. Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να θεωρήσει τον εαυτό του ως μέλος μιας κοινωνικής ομάδας που έχει συγκεκριμένες ανάγκες και προσδοκίες.

Ε.6. Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να ενσωματώσει / εμπλουτίσει τις απόψεις του σε αυτό.

Στ. Το Ε.Υ. παρέχει δυνατότητα Αναστοχασμού - Αυτοαξιολόγησης στον εκπαιδευόμενο

Στ.1. Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν την αυτοαξιολόγηση του εκπαιδευόμενου.

Στ.2. Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν την ανάπτυξη της αυτόνομης κριτικής σκέψης του εκπαιδευόμενου.

Στ.3. Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν την ανάπτυξη διάυλων επικοινωνίας με στόχο την ανατροφοδότηση του εκπαιδευόμενου.

Στ.4. Το Ε.Υ. περιέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να συσχετίσει τα νέα δεδομένα με τη δική του πραγματικότητα.

Στ.5. Το Ε.Υ. περιέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να εφαρμόσει τη νέα γνώση στη δική του πραγματικότητα.

Ζ. Σκοπός / Προσδοκώμενα Αποτελέσματα

Ζ.1. Στο Ε.Υ. διατυπώνεται σαφώς ο σκοπός της κάθε διδακτικής ενότητας.

Ζ.2. Στο Ε.Υ. διατυπώνονται σαφώς τα προσδοκώμενα αποτελέσματα σε κάθε διδακτική ενότητα.

Ζ.3. Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο γνώσεων.

Ζ.4. Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο δεξιοτήτων.

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

Z.5. Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο στάσεων.

Z.6. Ο εκπαιδευόμενος ελέγχει την πρόοδό του με βάση τα προσδοκώμενα αποτελέσματα.

2^ο Ερευνητικό Ερώτημα: Το εκπαιδευτικό υλικό έχει δημιουργηθεί σύμφωνα με τις αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης:

(Για να θυμηθείτε τις αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης δείτε εδώ:

<https://www.edivea.org/maver.html>)

A.1. Στο Ε.Υ. υπάρχει συνδυασμός κείμενου και εικόνας για την παρουσίαση του γνωστικού αντικείμενου. ([Πολυμεσική Αργή](#))

A.2. Στο Ε.Υ. η χρήση των εικόνων σας βοηθάει να κατανοήσετε το γνωστικό αντικείμενο. ([Πολυμεσική Αργή](#))

A.3. Στο Ε.Υ. υπάρχουν στοιχεία αφήγησης (μονόλογος, διάλογος, περιγραφή, σχόλια κ.ά.). (Αρχή της Τοπικότητας)

A.4. Στο Ε.Υ. συμπεριλαμβάνονται μη σχετικές πληροφορίες (λέξεις, εικόνες, ήχοι) με το γνωστικό αντικείμενο. (Αρχή της Συνοχής)

A.5. Στο Ε.Υ. γίνεται χρήση φιλικής γλώσσας. (Αρχή της Προσωποποίησης)

A.6. Στο Ε.Υ. γίνεται χρήση δεύτερου προσώπου. (Αρχή της Προσωποποίησης)

A.7. Στο Ε.Υ. γίνεται ηχητική παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου. (Αρχή της Προσωποποίησης)

A.8. Στο Ε.Υ. το ύφος της ηχητικής παρουσίασης είναι φιλικό για τον εκπαιδευόμενο. [\(Αργή της Φωνής\)](#)

A.9. Στο Ε.Υ. εμφανίζεται ένας φιλικός χαρακτήρας (avatar) που ενισχύει τη διαδικασία μάθησης των εκπαιδευόμενων. [\(Αργή της Εικόνας\)](#)

A.10. Στο Ε.Υ. η παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου γίνεται τμηματικά. [\(Αργή της Κατάκτησης\)](#)

A.11. Στο Ε.Υ. υπάρχουν διαδραστικές δραστηριότητες που παρέχουν ανατροφοδότηση στους εκπαιδευόμενους. [\(Αργή της Προσωποποίησης\)](#)

A.12. Στο Ε.Υ. υπάρχουν μακροσκελή κείμενα για την παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου. [\(Αργή της Κατάκτησης\)](#)

A.13. Το Ε.Υ. παρέχει σαφείς οδηγίες στους εκπαιδευόμενους για την υλοποίηση των δραστηριοτήτων και εργασιών. (Αργή της Σηματοδότησης)

A.14. Στο Ε.Υ. υπάρχουν στοιχεία επισήμανσης (έντονη γραφή, υπογράμμιση, χρωματισμός κ.ά.). (Αργή της Σηματοδότησης)

A.15. Στο Ε.Υ. υπάρχουν εισαγωγικές δραστηριότητες που βοηθούν στη μελέτη του γνωστικού αντικειμένου. (Αργή της Προπαίδευσης)

Γενικές Επισημάνσεις

1. Ποια πιστεύετε ότι είναι τα τρία πιο δυνατά στοιχεία του εκπαιδευτικού υλικού;

2. Γράψτε έως τρεις αλλαγές που προτείνετε προκειμένου να βελτιωθεί το εκπαιδευτικό υλικό.

Ευχαριστούμε για τη συνεργασία σας

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

Παράρτημα Β: «Β' Ερωτηματολόγιο»

Ερωτηματολόγιο για Φιλολόγους Εκπαιδευτικούς Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

ΜΕΡΟΣ Α: Δημογραφικά Στοιχεία

1. Πόσα χρόνια διδάσκετε το μάθημα της Αρχαίας Ελληνικής;
 0-5 6-10 11-20 20+
2. Πόσο συχνά χρησιμοποιείτε ψηφιακά εργαλεία στη διδασκαλία σας;
 Καθημερινά Συχνά Περιστασιακά Σπάνια Ποτέ

ΜΕΡΟΣ Β: Ανοικτές Ερωτήσεις

(Παρακαλώ οι απαντήσεις σας να είναι τεκμηριωμένες, μετά την προβολή του ψηφιακού υλικού)

Για το Ερευνητικό Ερώτημα 3

(1ος άξονας: Ανάπτυξη θεωρητικού υλικού που συνδυάζει θεωρία και πρακτικές ασκήσεις)

3. Πώς αξιολογείτε την ποιότητα και την πληρότητα του θεωρητικού υλικού σχετικά με τη Β' κλίση των ουσιαστικών;
4. Με ποιον τρόπο θεωρείτε ότι οι πρακτικές ασκήσεις υποστηρίζουν ή δεν υποστηρίζουν την κατανόηση της θεωρίας;

Για το Ερευνητικό Ερώτημα 4

(2ος Άξονας: Ενίσχυση δεξιοτήτων εκπαιδευτικών στη χρήση ψηφιακών εργαλείων)

5. Ποιες δεξιότητες στη χρήση ψηφιακών εργαλείων θεωρείτε ότι ενισχύθηκαν μέσα από την αλληλεπίδρασή σας με το υλικό;

«Ματθαίου Ελευθερία», «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αποτίμηση
Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο της ΕξΑΕ για την επιμόρφωση
εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο μάθημα των
Αρχαίων Ελληνικών της Α' Γυμνασίου: Η Β' Κλίση των Ουσιαστικών.»

6. Υπήρξαν στοιχεία του ψηφιακού περιβάλλοντος ή λειτουργίες που βρήκατε ιδιαίτερα χρήσιμες ή δύσχρηστες; Εξηγήστε.
-

Για το Ερευνητικό Ερώτημα 5

(Μαθησιακά οφέλη προς τους εκπαιδευτικούς)

7. Ποια μαθησιακά οφέλη θεωρείτε ότι αποκομίσατε από τη μελέτη και χρήση του εκπαιδευτικού υλικού;
8. Με ποιους τρόπους πιστεύετε ότι το υλικό μπορεί να υποστηρίξει τη διδακτική σας πράξη στο μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών στην Α' Γυμνασίου;